

Τὸ εὐσεβὲς καὶ ἀρετικὸν
Δουλεῖον Κολλεγίου Γενναίου
Γεωργίου μετὰ τὴν ἀρχαίαν ἀντιγραφὴν
Μ. Ζερβὸς Γραμματεὺς

ΑΡΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΙΣΜΗΝΙΑ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝ ΕΚ ΤΟΥ ΓΑΛΛΙΚΟΥ.

ΥΠΟ

ΔΣΗΑΣΙΑΣ Η. ΖΕΡΒΟΥ ΙΑΚΩΒΑΤΟΥ.

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ.
ΤΥΠΟΙΣ Ε ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

1875.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ
ΣΥΛΛΟΓΗ Π. ΠΑΤΡΙΚΙΟΥ

A1 5248.0011

Σεβαστοὶ γονεῖς μου.

Καὶ εἰς τίνα μάλλον ἢ εἰς Ὑμᾶς, προσφιλέστατοι γεννήτορες, ἤθελα καταλληλότερον προσφωνήσῃ τὸ πρῶτον τοῦτο δοκίμιον τῆς νεανικῆς φιλοπορίας μου; Ἀφοῦ εἰς Ὑμᾶς ὀφείλω τὸ ζῆν, καὶ τὸ ἔτι τούτου πολυτιμότερον εὖ ζῆν, ὀφείλω κατὰ διπλοῦν καθήκον, φιλοστοργίας τε καὶ εὐγνωμοσύνης, ἡ ἀναθέσω καὶ εἰς πρώτους Ὑμᾶς τὴν μικρὰν ταύτην ἀπαρχὴν τῶν ἰδιαιτέρων μελετῶν μου.

Οὐχὶ βεβαίως ὡς ἰσότημον ἀντάλλαγμα τῶν ἀνυπόπτων πόρων καὶ διηνεκῶν φροντίδων σας, ἀλλ' ὡς ἐλάχιστον δῆγμα τῆς πρὸς Ὑμᾶς ὀφειλομένης μεγίστης ἀγάπης, ἀπείρου σεβασμοῦ καὶ βαθυτάτης εὐγνωμοσύνης.

Ἡ πρὸς τοὺς γονεῖς ἀπορεμομένη κοινῇ καὶ ἰδίᾳ παρὰ τῶν τέκνων ὀφειλὴ, ἐν μὲν τῇ οἰκογενειακῇ τάξει εἶναι ὁ ἠθικώτερος καὶ στερεώτερος δεσμὸς ὁμορφίας καὶ εὐδαιμονίας, συνάμα δὲ καὶ ἡ ὑγιεινέστερα προπαίδεια πάσης χρηστοτήτους καὶ Θεοσεβοῦς ἀγωγῆς· εἰς δὲ τὰ τέκνα αὐτὰ εἶναι τὸ σεμνοπρεπέστερον διακόσμημα, καὶ ἡ ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ στίλλουσα ἐπὶ τοῦ μετώπου τῶν διά-

χρῶσας κορυφὴ, ἥτις ἀρεξίτηλος θέλει ἐπιστέφει καὶ τὴν

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ
ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΘΟΥΡΙΟΥ

πλάκα τοῦ τεύχους τὸ ἐλάχιστον τοῦτο τεκμήριον τῆς ἐκ-

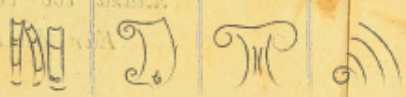
πληρώσεως τῶν καθήκόντων μου, προσέθετον ἀκόμη ὅτι καὶ εἰς τὴν φύσιν τοῦ μεταφρασθέντος Ποιήματος, ἡρμοζεν ὑπό τινας ἐπόψεις ἢ προσφώνησις αὕτη, φρονῶ ὅτι καὶ οὕτω δὲν ἠθέλα ἀπομακρυνθῇ τῆς ἱερᾶς ἀληθείας ἐπομένως καὶ διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἴσως κολακεύομαι, ὅτι θέλει ἔτι μᾶλλον ἀσμένως ἀποδεχθῇ παρ' Ὑμῶν.

Ὅπως ὁποῦν ὅμως, ἡ ἐκδηλουμένη ἀγαθὴ προαίρεσις, καὶ ἡ μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαβείας ἔκφρασις τῶν πρὸς Ὑμᾶς ἐγκαρδίων αἰσθημάτων μου, ἀρκοῦν, πιστεύω, ἵνα πληρώσωσι καὶ τὴν ομικρότητα τῆς προσφοράς, καὶ πᾶσαν τυχόν ἑλλειψιν τῆς νεανικῆς ἀπειρίας μου.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ 26 Ἰουνίου 1875.

Ἡ προσφιλεῖς θυγάτηρ σας

ΑΣΠΑΣΙΑ.

ΑΡΣΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΙΣΜΗΝΙΑ.

ΔΙΗΓΗΜΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΝ.

Περὶ τὰ τέλη τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταμένου, ἡ Βακτριανὴ ἐταράχθη ὑπὸ ἐμφυλίων ἐρίδων. Ὁ ἡγεμὼν αὐτῆς καταβλήθεις ὑπὸ θλίψεως, ἀπέθανε καὶ ἄφησε τὸν θρόνον του εἰς τὴν κόρην του Ἰσμηνίαν. Ὁ Ἀσπάρ, πρῶτος εὐνοῦχος τοῦ παλατίου, ἀνέλαβε τὴν κυρίαν διεύθυνσιν τῶν ὑποθέσεων. Ἐπεθυμοῦσε πολὺ τὸ καλὸν τοῦ κράτους καὶ πολὺ ὀλίγον τὴν ἐξουσίαν. Ἐγνώριζε τοὺς ἀνθρώπους, καὶ ἔκρινε καλῶς περὶ τῶν πραγμάτων. Τὸ πνεῦμά του ἦτο φύσει συμβιβαστικόν, καὶ ἡ ψυχὴ του ἐφαίνετο ὅτι ἤλκυν ἐκείνας τῶν ἄλλων. Ἡ εἰρήνη τὴν ὁποίαν οὐδεὶς ἐτολμοῦσε πλέον νὰ ἐλπίσῃ, ἀπεκατέστη.

Τοιαύτη ἦτον ἡ γοητεία τοῦ Ἀσπάρ, ὥστε ἕκαστος ἐπανῆλθεν εἰς τὸ καθήκον του, καὶ ἀγνοοῦσε σχεδὸν ὅτι ἐξηλθεν. Αὐτὸς ἤξευρε νὰ κατορθώῃ μεγάλα πράγματα ἄνευ βίας καὶ ἄνευ θορύβου.

Ἡ εἰρήνη ὅμως ἐταράχθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ὑρκανίας, ὅστις ἔστειλε πρέσβεις διὰ νὰ ζητήσῃ τὴν Ἰσμηνίαν εἰς γάμον, καὶ ἐπειδὴ αὕτη τοῦ ἡρνήθη, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἡ εἰσβολὴ αὕτη ὑπῆρξε παράδοξος. Πότε μὲν, ἐπαρουσιάζετο πάνοπλος, ἑτοιμος νὰ πολεμήσῃ τοὺς ἐχθρούς του, πότε δὲ ἐφαίνετο ἐνδεδυμένος

ρασκευὴν γάμου, ὀρχηστὰς, αὐλητὰς, ὑποκριτὰς, μαγείρους, εὐνοῦχους, γυναῖκας, καὶ συνάμα τρομερὸν στρατόν. Ἐγραφεν εἰς τὴν βασίλισσαν τὰς τρυφερωτέρας ἐπιστολάς, καὶ ἐξ ἑτέρου μέρους κατέστρεφεν ὅλην τὴν χώραν τὴν μίαν ἡμέραν ἡσχολεῖτο εἰς συμπόσια, καὶ τὴν ἑτέραν εἰς ἐκστρατείας. Ποτὲ δὲν εἶδε τις τοιαύτην ἐντελῆ εἰκόνα πολέμου καὶ εἰρήνης, οὐδὲ τόσην παραλυσίαν καὶ ἐνταύτῳ πειθαρχίαν. Ἐν χωρίον ἔφευγε τὴν σκληρότητα τοῦ νικητοῦ, καὶ ἕτερον παρεδίδοτο εἰς τὴν χαρὰν, τοὺς χοροὺς, καὶ τὰ συμπόσια· κατὰ παράδοξον δὲ τινα ἰδιοτροπίαν, ἐζητοῦσε δύο πράγματα ἀσυμδίβαστα, νὰ ἐμπνεύσῃ τὸν φόβον καὶ νὰ ἐλκύσῃ τὸν ἔρωτα· ἀλλὰ δὲν ἐπετύγγανεν οὔτε τὸ ἓν, οὔτε τὸ ἕτερον. Ἀντετάχθη εἰς στρατὸς εἰς τὸν ἰδικόν του, καὶ μία μόνη μάχη ἐτελείωσε τὸν πόλεμον. Εἰς στρατιώτης προσφάτως ἀφικθεὶς εἰς τὸ στράτευμα τῶν Βακτριανῶν, ἐξετέλεσε θαύματα ἀνδρίας· ἐπροχώρησε μέχρι τῆς θέσεως ὅπου ἐπολεμοῦσε γενναίως ὁ βασιλεὺς τῆς Ὑρκανίας, καὶ τὸν ἔκαμεν αἰχμάλωτον. Παρέδοσεν αὐτὸν τὸν ἡγεμόνα εἰς ἀξιωματικόν τινα καὶ χωρὶς νὰ εἴπῃ τὸ ὄνομά του, εἰσέβη ἐντὸς τοῦ πλήθους, ἀλλὰ συνοδευόμενος ὑπὸ ἀνευφημιῶν, ἐφέρθη ὡς ἐν θριάμβῳ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ στρατηγοῦ. Ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν του μὲ εὐγενὲς θάρρος καὶ ὠμίλησε μετριοφρόνως περὶ τῆς πράξεώς του. Ὁ στρατηγὸς τοῦ προσέφερεν ἀμοιβάς, ἀλλὰ αὐτὸς ἐδείχθη ἀδιάφορος, ἠθέλησε νὰ τὸν ὑπερπληρώσῃ ἀπὸ τιμᾶς, ἀλλ' ἐφάνη συνεισισμένος εἰς αὐτάς.

Ὁ Ἀσπάρ ἔκρινεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος αὐτὸς δὲν ἀνῆκεν εἰς ταπεινὴν γέννησιν. Τὸν προσεκάλεσεν εἰς τὴν Αὐλὴν, καὶ ὅταν τὸν εἶδεν, ἐστερεώθη ἐτι μᾶλλον εἰς τὴν ιδέα του. Ἡ παρουσία του τοῦ διήγειρε θαυμασμόν, ἡ ἰδίᾳ θλίψις, ἣτις ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου του, τοῦ ἐνέ-

πνεε σέβας, ἐπήνεσε τὴν ἀνδρίαν του καὶ τοῦ ἐξέφρασε λόγους λίαν κολαευτικούς. — Κύριε, τοῦ εἶπεν ὁ ξένος, συγχωρήσατε ἓνα δυστυχῆ, τὸν ὁποῖον ἡ φρίκη τῆς θέσεώς του, καθιστᾷ σχεδὸν ἀνίκανον νὰ αἰσθανθῇ τὴν ἀγαθοσύνην σας καὶ ἐτι μᾶλλον νὰ ἀπαντήσῃ εἰς αὐτήν. — Οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐπλήσθησαν δρακρύων, καὶ ὁ εὐνοῦχος συνεκινήθη. — Ἐσο φίλος μου, τοῦ εἶπεν, ἀφοῦ εἶσαι δυστυχῆς. Πρὸ ὀλίγου σὲ ἐθαύμαζον, τώρα σὲ ἀγαπῶ, ἐπεθύμουν νὰ σὲ παρηγορήσω, καὶ νὰ σοῦ παρσχῶ ἀφορμὴν νὰ χρησιμευθῇς ἐκ τοῦ δικαίου μου καὶ ἐκ τοῦ ἰδικοῦ σου. Ἐλθε νὰ λάβῃς ἐν δωμάτιον εἰς τὸ παλατίον μου· ἐκεῖνος ὅστις τὸ κατοικεῖ, ἀγαπᾷ τὴν ἀρετὴν, καὶ ἐκεῖ δὲν θέλεις εἶσαι ποσῶς ξένος —.

Ἡ ἐπιούσα ὑπῆρξεν ἡμέρα πανηγύρεως δι' ὅλους τοὺς Βακτριανούς. Ἡ βασίλισσα ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ παλατίου της, συνωδευμένη ὑφ' ὅλης τῆς αὐλῆς της. Ἐφαίνετο ἐπὶ τῆς ἀμάξης ἐν τῷ μέσῳ ἑνὸς ἀπείρου λαοῦ. Ἐν κρήδεμνον, τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της, ἄφινε νὰ φαίνεται ἐν θελκτικὸν ἀνάστημα· οἱ χαρακτῆρές της ἦσαν μὲν σκεπασμένοι, ἀλλ' ἡ ἀγάπη τοῦ πλήθους ἐφαίνετο ὅτι τοὺς ἀπεκάλυπτε.

Κατέβη ἐκ τῆς ἀμάξης της, καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναόν. Οἱ μεγάλοι τῆς Βακτριανῆς ἦσαν περίξ αὐτῆς. Προσπέσασα καὶ προσκυνήσασα τοὺς θεοὺς ἐν σιωπῇ, ἀφαίρεσεν ἀκολούθως τὸ κρήδεμνόν της, καὶ συγκεντρώσασα τὴν προσοχὴν της εἶπε μεγαλοφώνως.

— Ἀθάνατοι θεοί! Ἡ βασίλισσα τῆς Βακτριανῆς σὰς ἀπονέμει χάριτας διὰ τὴν νίκην τὴν ὁποίαν τῆς ἐχαρίσατε. Ὑπερπληρώσατε τὰς εὐεργεσίας σας, ἀποτρέποντες ἐξ αὐτῆς πᾶσαν κατάχρησιν. Εὐδοκήσατε, νὰ μὴ ἔχη οὔτε πᾶν, οὔτε ἀδυναμίας, οὔτε ἰδιοτροπίας· νὰ φοβῆται νὰ πράττῃ τὸ κακόν, καὶ νὰ ἐπιθυμῇ νὰ

πράττει τὸ καλόν· καὶ ἐπειδὴ αὐτὴ δὲν δύναται νὰ ᾔῃαι εὐτυχής· εἶπεν ἐπὶ τέλους μὲ φωνὴν διακεκομμένην ὑπὸ λυγμῶν, εὐδοκήσατε τοῦλάχιστον, νὰ ᾔῃαι ὁ λαός της—.

Οἱ Ἱερεῖς ἐτελείωσαν τὰς ὠρισμένας διὰ τὴν λατρείαν τῶν Θεῶν τελετάς· ἡ βασίλισσα ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν ναόν, ἀνέβη ἐπὶ τῆς ἀμάξης της, καὶ ὁ λαός τὴν ἐσυνώδευσε μέχρι τοῦ παλατίου.

Μετ' ὀλίγον ὁ Ἀσπάρ ἐπανῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του, ἐζητοῦσε τὸν ξένον καὶ τὸν εὔρεν εἰς φρικώδη θλίψιν. Ἐκάθησε πλησίον του, καὶ διατάττων νὰ ἀποσυρθῶσιν ἅπαντες, τοῦ εἶπε. Σὲ ἐξορκίζω νὰ μοῦ ἐξηγηθῇς. Νομίζεις ὅτι μία τεταραγμένη καρδιά δὲν εὕρισκει ποσῶς ἀνακούφισιν, ἐμπιστευομένη τὰ δεινά της; Εἶναι ὡς νὰ ἀνεπαύετο ἐπὶ ἐνὸς τόπου ἡσυχωτέρου.— Πρέπει, τοῦ ἀπήντησεν ὁ ξένος, νὰ σὰς διηγηθῶ ὅλα τὰ συμβάντα τῆς ζωῆς μου.— Τοῦτο ζητῶ, ἐπανελάβεν ὁ Ἀσπάρ, θέλεις ὁμιλήσῃ εἰς ἄνθρωπον εὐαίσθητον· μὴ μοῦ κρύψῃς τίποτε, τὰ πάντα ἐνδιαφέρουν τὴν φιλίαν—.

Δὲν ἦτο μόνον ἡ τρυφερότης καὶ ἐν αἰσθημα συμπαθείας, τὰ ὅποια διήγειρον αὐτὴν τὴν περιέργειαν εἰς τὸν Ἀσπάρ. Ἦθελε νὰ ἀφοσιώσῃ αὐτὸν τὸν ἑκτακτον ἄνδρα εἰς τὴν αὐλὴν τῆς Βακτριανῆς, ἐπεθύμει νὰ γνωρίσῃ κατὰ βάθος ἄνθρωπον τὸν ὅποιον συνέδεε μὲ τὰ σχέδιά του, καὶ προώριζεν ἐν τῇ διανοίᾳ του διὰ μεγάλα πράγματα.

Ὁ ξένος σκεφθεὶς ὀλίγον, ἤρχησεν οὕτως.

— Ὁ ἔρως ἐπροξένησεν ὅλην τὴν εὐτυχίαν καὶ ὅλην τὴν δυστυχίαν τῆς ζωῆς μου. Κατ' ἀρχὰς τὴν ἔτρεφε μὲ λύπας καὶ ἡδονάς, ἀκολούθως ὅμως δὲν ἄφησεν, εἰμὴ πόθους, δάκρυα, καὶ θρήνους.

— Ἐγεννήθην εἰς τὴν Μηδίαν, κατάγομαι ὑπὸ ἐνδόξων προγόνων. Ὁ πατήρ μου ἐπέτυχεν μεγάλων νίκων ἐπὶ

κεφαλῆς τῶν Μηδικῶν στρατῶν. Τὸν ἀπώλεσα εἰς τὴν νηπιότητά μου, καὶ ὅσοι μὲ ἀνέθρεψαν, μὲ ἔκαμαν νὰ θεωρῶ τὰς ἀρετάς του, ὡς τὴν ὠραιότεραν μερίδα τῆς κληρονομίας μου.

— Εἰς ἡλικίαν δεκαπέντε ἐτῶν μ' ἀπεκατέστησαν. Δὲν μοῦ ἐπέτρεψαν ὅμως ἐκεῖνον τὸν ὑπερβολικὸν ἀριθμὸν τῶν γυναικῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου καταβαρύνονται εἰς τὴν Μηδίαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γεννησεώς μου. Ἦθέλησαν νὰ ἀκολουθήσωσι τὴν φύσιν, καὶ νὰ μὲ μάθωσιν ὅτι ἐὰν αἱ ἀνάγκαι τῶν αἰσθήσεων ἦσαν περιωρισμέναι, ἐκεῖναι τῆς καρδίας ἦσαν ἀκόμη περισσότερον.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ὅμως δὲν ἦτο μόνον διακεκριμένη ἀπὸ τὰς ἄλλας γυναῖκας διὰ τὸν βαθμὸν της, ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν ἔρωτά μου. Ἡ ἀγερωχία της ἦτο μεμιγμένη μὲ κατὰ τι λίαν τρυφερόν, τὰ αἰσθηματά της ἦσαν λίαν εὐγενῆ, καὶ διάφορα ἀφ' ὅσα μίξαι αἰωνία εὐχρέσκεια θέτει εἰς τὴν καρδίαν τῶν Ἀσιανῶν γυναικῶν, ἄλλως τε εἶχε τὴν ὠραιότητα, ὥστε οἱ ὀφθαλμοί μου δὲν ἔβλεπον παρά αὐτὴν, καὶ ἡ καρδιά ἀγνοοῦσε τὰς ἄλλας.

— Ἡ φυσιογνωμία της ἦτον ἐξαίσιος, τὸ ἀνάστημά της, τὸ ἥθός της, αἱ χάριτές της, ὁ ἥχος τῆς φωνῆς της, ἡ γοητεία τῶν λόγων της, τὸ πᾶν μὲ κατέβηλγεν. Ἦθελον πάντοτε νὰ τὴν ἀκούω, δὲν ἐκουραζόμην ποτὲ νὰ τὴν βλέπω. Δὲν ὑπῆρχε δι' ἐμὲ τίποτε τόσον ἐντελὲς εἰς τὴν φύσιν· ἡ φαντασία μου δὲν μοῦ ὑπέβαλλεν ἄλλο τι, παρὰ ὅ,τι ἔβλεπον εἰς αὐτὴν, καὶ ὅταν ἐσκεπτόμην ἐπὶ τῆς εὐτυχίας, τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι εἶναι ἐπιδεκτικοί, ἔβλεπον πάντοτε τὴν ἰδικήν μου.

— Ἡ γέννησίς μου, τὰ πλοῦτή μου, ἡ ἡλικία μου, καὶ τινὰ προσωπικά προτερήματα, παρεκίνησαν τὸν βασιλέα νὰ μὲ δάσκησιν ἐν τῇ πόλει. Ὑπάρχει ἐθιμον ἀπαραβίαστα ἐν τῇ πόλει, καὶ ἀποπέμπωσιν ὅλας τὰς γυναῖ-

κας των, ὅσοι λαμβάνουν παρομοίαν τιμήν. Ἐγὼ δὲν εἶδον εἰς αὐτὴν τὴν μεγάλην συγγένειαν παρὰ τὴν ἀπώλειαν τοῦ ὅ,τι εἶχα εἰς τὸν κόσμον προσφιλέστερον, ἀλλὰ ὥφειλον νὰ καταπίνω τὰ δάκρυά μου, καὶ νὰ δεικνύω εὐθυμίαν. Ἐνῶ ὅλη ἡ αὐλὴ μὲ συνεχαίρετο διὰ τὴν εὐνοϊαν ἐκ τῆς ὁποίας εἶναι ἐκείνη πάντοτε μεθυσμένη, ἡ Ἀρδαζίρα μόνη δὲν ἐπεθύμει ποσῶς νὰ μὲ βλέπῃ, καὶ ἐγὼ ἐφοδούμην τὴν παρουσίαν της, ἂν καὶ τὴν ἐζητοῦσα. Ὑπήγαινον εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἀλλ' ἤμουν πάντοτε κατατεθλιμμένος.

— Ἀρδαζίρα, τῆς εἶπον, σὲ χάνω... — Ἀλλὰ χωρίς νὰ μοῦ κάμῃ οὔτε θωπείας, οὔτε ἐλέγχους, χωρίς νὰ ὑψώσῃ τοὺς ὀφθαλμοὺς, χωρίς νὰ χύσῃ δάκρυα, ἐτήρησε βαθεῖαν σιωπὴν, μία νεκρικὴ ὠχρότης ἐφαίνετο ἐπὶ τοῦ προσώπου της, καὶ ἐβλεπον ἐπ' αὐτοῦ ἀγανάκτησιν τινα μεμιγμένην μετ' ἀπελπισίας.

— Ἡθέλησα νὰ τὴν ἐναγκαλισθῶ, μοῦ ἐφάνη παγωμένη, καὶ δὲν ἐκινήθη παρὰ διὰ νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου. —

— Δὲν ἦτον ὁ φόβος τοῦ θανάτου, ὅστις μ' ἔκαμε νὰ παραδεχθῶ τὴν ἡγεμονίδα, ἐὰν δὲν ἔτρεμον διὰ τὴν Ἀρδαζίραν, ἤθελα ἐκτεθῇ ἀναμφιβόλως εἰς τὴν φρικωδέστεραν ἐκδίκησιν. Ἀλλὰ ὅταν ἐσκεπτόμην ὅτι ἡ ἄρνησίς μου ἤθελεν ἀφεύκτως τῆς προξενήσεως τὸν θάνατον, τὸ πνευμά μου ἐσυγχίζετο, καὶ παρεδιδόμην εἰς τὴν δυστυχίαν μου.

— Ὡδηγήθην εἰς τὸ παλάτιον τοῦ βασιλέως, καὶ δὲν μοῦ ἐπετράπη πλέον νὰ ἐξέλθω. Εἶδον αὐτὸν τὸν τόπον, προωρισμένον διὰ τὴν ταπείνωσιν τῶν πολλῶν, καὶ διὰ τὰς ἡδονὰς ἐνὸς μόνου· αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου μ' ὅλην τὴν ἐπικρατοῦσαν σιγὴν, οἱ σπείναγμοὶ τοῦ ἔρωτος μόλις ἀκούωνται· αὐτὸν τὸν τόπον, ὅπου βασιλεύουν ἡ θλί-

ψις καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια, ὅπου ὅ,τι εἶναι ἄψυχον, εἶναι φαιδρὸν, καὶ ὅ,τι ἔχει ζωὴν, εἶναι σκυθρωπὸν, ὅπου τὸ πᾶν κινεῖται μετὰ τοῦ δεσπότου, καὶ τὸ πᾶν ναρκοῦται μετ' αὐτοῦ —.

— Ἐπαρουσιάσθην τὴν ἰδίαν ἡμέραν εἰς τὴν ἡγεμονίδα, αὕτῃ ἡδύνατο νὰ μὲ καταβαρύνῃ μετὰ τὰ βλέμματά της, καὶ εἰς ἐμέ οὔτε κἂν ἐπετράπη νὰ σηκώσω τὰ ἰδικά μου. Παράδοξον ἀποτέλεσμα τοῦ μεγαλείου! Ἐὰν οἱ ὀφθαλμοὶ της ἐδύναντο νὰ ὁμιλήσωσιν, οἱ ἰδικοί μου δὲν ἐδύναντο νὰ ἀποκριθῶσι. Δύο εὐνοῦχοι μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα ἦσαν ἐτοιμοὶ νὰ ἐξαλείψωσι μὲ τὸ αἷμά μου τὴν προσβολὴν τοῦ βλέμματός μου.

— Ὅποια κατάστασις διὰ μίαν καρδίαν ὡς τὴν ἰδικήν μου, νὰ φέρω εἰς τὴν κλίνην μου τὴν δουλείαν τῆς αὐλῆς, διακειμένην μεταξὺ φαντασιοπληξιῶν καὶ ὑπεροψιῶν, νὰ μὴν αἰσθάνωμαι πλέον εἰμὴ τὸν σεβασμὸν, καὶ νὰ ἀπολέσω διὰ παντὸς ὅ,τι δύναται νὰ γίνῃ περήγορον εἰς τὴν δουλείαν, τὴν ἡδονὴν τοῦ νὰ ἀγαπᾷ τις καὶ νὰ ἀνταγαπᾶται.

— Ἀλλ' ὁποία ὑπῆρξεν ἡ θέσις μου, ὅταν εἰς εὐνοῦχος τῆς ἡγεμονίδος μοῦ προσέφερε νὰ ὑπογράψω τὴν διαταγὴν τῆς ἐκ τοῦ παλατίου μου ἀποβολῆς ὅλων τῶν γυναικῶν μου! Ὑπογράψατε, μοῦ εἶπε, αἰσθάνητε τὴν γλυκύτητα αὐτῆς τῆς διαταγῆς. Θέλω πληροφορήσῃ τὴν ἡγεμονίδα περὶ τῆς προθύμου ὑποταγῆς σας. — Τὸ πρόσωπόν μου ἐπληρώθη δακρύων, ἤρχισα νὰ γράφω καὶ ἐσταμάτησα. — Σὲ παρακαλῶ, εἶπον εἰς τὸν εὐνοῦχον, πρόσμεινε, ἀποθνήσκω... — Κύριε, μοῦ ἀπήντησε, πρόκειται περὶ τῆς κεφαλῆς σας, καὶ περὶ τῆς ἰδικῆς μου, ὑπογράψατε· ἀρχίζομεν νὰ ἡμεθα ἐνοχοὶ ἀριθμοῦνται αἱ ἐπιχρμαὶ ὥσπερ ἡδὴ νὰ ἐπιστρέφω. —

ΙΑΚΩΒΑΚΙΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ ΛΗΣΟΥΡΙΟΥ

μά μου ἦτο τεταραγμένον) ἐχάραξε τοὺς ἀθλιωτέρους χαρακτηρας, ἀφ' ὧσους ἡδυνάμην νὰ σχηματίσω.

— Αἱ γυναῖκές μου ἀπεβλήθησαν τὴν προτεραιάν τοῦ γάμου μου, ἀλλ' ἡ Ἀρδαζίρα ἡ ὁποία εἶχε κερδίσει ἕνα ἀπὸ τοὺς εὐνοῦχους μου, ἐνέδυσσε δοῦλόν τινα τοῦ ἀναστήματός της καὶ τῆς φυσιογνωμίας της μὲ τὰ ἐνδύματά της καὶ μὲ τὸ κρηδεμνόν της, καὶ ἀπεσύρθη εἰς τόπον ἀπόκρυφον. Εἶπε δὲ εἰς τὸν εὐνοῦχον ὅτι μετέβαινε μεταξὺ τῶν Ἱερειῶν τῶν Θεῶν.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἦτο λίαν μεγαλόφρων, ὥστε δὲν ἐδύνατο νὰ πεισθῇ, ὅτι νόμος, ὅστις ἄνευ λόγου ἐστερουσεν ἀπὸ τὴν θέσιν των τὰς νομίμους γυναῖκας, ἔγινε καὶ δι' αὐτήν. Ἡ κατάχρησις τῆς ἐξουσίας τὴν ἔκαμνε νὰ μὴ σεβασθῇ ποσῶς τὴν ἐξουσίαν. Ἀνεφέρετο δι' αὐτὴν τὴν τυραννίαν εἰς τὴν φύσιν, καὶ διὰ τὴν ἀδυναμίαν της εἰς τὴν ἀπελπισίαν.

— Ἡ τελετὴ τοῦ γάμου ἔγινεν εἰς τὸ παλάτιον. Ὡδήγησα τὴν ἡγεμονίδα εἰς τὴν οἰκίαν μου. Ἐκεῖ αἱ συναυλῖαι, οἱ χοροί, τὰ συμπόσια, τὸ πᾶν ἐφαίνετο νὰ ἐκφράζῃ μίαν χαρὰν, τὴν ὁποίαν ἡ καρδιά μου ἦτο πολὺ μακρὰν τοῦ νὰ αἰσθανθῇ.

— Ὅταν ἡ νύξ ἐπῆλθεν, ἅπανα ἡ αὐλὴ ἀνεχώρησεν. Οἱ εὐνοῦχοι ὠδήγησαν τὴν ἡγεμονίδα εἰς τὸ δωμάτιόν της· οἱμοί! ἦτον ἐκεῖνο ὅπου εἶχα κάμει τόσους ὅρκους εἰς τὴν Ἀρδαζίραν! Ἀπεσύρθη εἰς τὸ ἰδικόν μου πλήρη θυμοῦ καὶ ἀπελπισίας.

— Ἡ ἐξωρισμένη ὥρα διὰ τὸν Ὑμέναιον ἐφθασεν. Εἰσῆλθον εἰς τὸν διάδρομον (corridor), σχεδὸν ἄγνωστος εἰς τὴν ἰδίαν οἰκίαν μου, ὅθεν ὁ ἔρως μ' εἶχε τοσάνκις ὀδηγήσῃ. Ἐβάδιζον εἰς τὰ σκότῃ, μόνος, κατηγής, σκεπτικός, ὅταν αἶφνης ἀνεφάνη μια λαμπρά. Ἡ Ἀρδαζίρα μὲ ἐν ξίφος εἰς τὴν χεῖρα, ἐπαρουσιάσθη ἐνώπιόν μου. —

Ἀρσάκη, εἶπε, πήγαινε νὰ εἰπῇς εἰς τὴν νέαν σύζυγόν σου, ὅτι ἀποθνήσκω ἐδῶ· εἶπέ της, ὅτι διεφιλονείκησα τὴν καρδίαν σου μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. — Ἦθελε νὰ πληγωθῇ, ἀλλ' ἐκράτησα τὴν χεῖρά της. — Ἀρδαζίρα, ἀνέκραξα, ὁποῖον φρικῶδες θέαμα θέλεις νὰ μοῦ δώσῃς! . . — καὶ ἀνοίγοντάς της τὰς ἀγκάλας μου, εἶπον. — Ἀρχισε νὰ κτυπᾷς ἐκεῖνον, ὅστις πρῶτος ὑπεχώρησεν εἰς ἕνα βάρβαρον νόμον. — Τὴν εἶδα νὰ ὠχρίθῃ, καὶ τὸ ξίφος τῆς ἐπεσεν ἀπὸ τὰς χεῖρας, τὴν ἐνηγκαλίσθη, καὶ δὲν ἐξεύρω ἀπὸ ποῖον γόητρον ἐφαίνετο ὅτι ἡ ψυχὴ μου κατεπραύνητο. Ἐκρατοῦσα αὐτὸ τὸ προσφιλὲς ἀντικείμενον, καὶ παρεδιδόμην ὅλος εἰς τὴν ἡδονὴν τοῦ ἔρωτος. Τὸ πᾶν, ὡς καὶ ἡ ἰδέα τῆς δυστυχίας μου, ἐφευγεν ἀπὸ τὴν διάνοιάν μου. Ἐνόμιζα ὅτι κατεῖχον τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ μοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν ἡδυνάμην πλέον νὰ τὴν χάσω. Παράδοξον ἀποτελέσμα τοῦ ἔρωτος! ἡ καρδιά μου ἐθερμαίνετο, καὶ ἡ ψυχὴ μου καθίστατο ἡσυχος.

— Οἱ λόγοι τῆς Ἀρδαζίρας μ' ἐπανεφέρον εἰς ἑαυτόν. — Ἀρσάκη μοῦ εἶπεν, ἅς ἀφήτῳμεν αὐτοὺς τοὺς αὐτοχρεῖς τόπους, ἅς φύγωμεν. Τί φοβούμεθα; Ἐξεύρομεν νὰ ἀγαπῶμεν καὶ νὰ ἀποθνήσκωμεν. . . — Ἀρδαζίρα, τῆς ἀπήντησα, ὀρκίζομαι ὅτι θέλεις εἶσαι πάντοτε μαζί μου, ὡς νὰ μὴν ἐξήρχεσο ποτὲ ἀπὸ τὰς ἀγκάλας μου, δὲν θέλω χωρισθῇ ποτὲ ἀπὸ ἐσέ. Μαρτύρομαι τοὺς θεοὺς, ὅτι σὺ μόνη θέλεις κάμει τὴν εὐτυχίαν τῆς ζωῆς μου. . . . Μοῦ προτείνεις γενναῖον σχέδιον· ὁ ἔρως μοῦ τὸ εἶχεν ἐμπνεύσει, μοῦ τὸ ἐμπνέει ἀκόμη καὶ διὰ σοῦ, θέλεις ἰδῇ ἂν σὲ ἀγαπῶ.

— Τὴν ἄρξα, καὶ πλήρης ἀνυπομονησίας καὶ ἔρωτος, ὑπᾶντα παντοῦ νὰ δώσω τὰς διαταγὰς μου. Ἡ θύρα τοῦ ἀμειβομένου ἡγεμονίδος ἐκλείσθη. Ἐλαβον ὅσον

ΙΑΚΩΒΑΤΙΟΣ

ΔΗΜΟΔΑΚΕΥΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΜΟΥΣΕΙΟΝ

χρυσίον καὶ πολυτίμους λίθους ἡδυνήθην νὰ πάρω. Διέταξα τοὺς ὑπηρέτας μου νὰ λάβωσι διαφόρους διευθύνσεις, καὶ ἀνεχώρησα μόνος μὲ τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὴν φρίκην τῆς νυκτός, ἐλπίζων τὸ πᾶν, φοβούμενος τὸ πᾶν, χάνων κάποτε τὴν φυσικὴν μου εὐτολμίαν, κυριεύμενος ἀπὸ ὅλα τὰ πάθη, κάποτε καὶ ἀπὸ ἐλέγχους, ἀγνοῶν ἐὰν ἀκολουθοῦσα τὸ καθήκον μου ἢ τὸν ἔρωτα, ὅστις μᾶς κάμνει νὰ τὸ λησμονῶμεν.

— Δὲν θέλω σᾶς εἰπῇ ποσῶς τοὺς ἀπείρους κινδύνους, τοὺς ὁποίους διετρέξαμεν. Ἡ Ἀρδαζίρα μὲ ὅλην τὴν ἀδυναμίαν τοῦ φύλου τῆς, μ' ἐνεθάρρυνεν, ἦτον ἡμιθανὴς καὶ μ' ἀκολουθοῦσε πάντοτε. Ἐφευγον τὴν παρουσίαν τῶν ἀνθρώπων, διότι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι κατέστησαν ἐχθροί μου, δὲν ἐζητοῦσα παρὰ τὰς ἐρήμους. Ἐφθασα εἰς ἐκεῖνα τὰ ὄρη, ἅτινα εἶναι πλήρη τίγρεων καὶ λεόντων. Ἡ παρουσία αὐτῶν τῶν ζώων μ' ἐνεθάρρυνεν. — Ἐδῶ, ἔλεγον εἰς τὴν Ἀρδαζίραν, δὲν θέλουν ἔλθῃ οἱ εὐνοῦχοι τῆς ἡγεμονίδος, καὶ οἱ φύλακες τοῦ βασιλέως τῆς Μηδίας νὰ μᾶς ζητήσωσιν. — Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τὰ ἄγρια θηρία ἐπολλαπλασιάσθησαν τοσοῦτον, ὥστε ἤρχισα νὰ φοβῶμαι. Ἐφόνευον μὲ τὰ βέλη μου, ὅσα ἐπλησίαζον εἰς ἡμᾶς, διότι ἀντὶ νὰ φέρω μαζὶ μου τὰ ἀναγκαῖα τῆς ζωῆς, ἐφοδιάσθην ἀπὸ ὅπλα, τὰ ὁποῖα ἐδύναντο παντοῦ νὰ μοῦ τὰ προμηθεύσωσι. Πιεζόμενος πανταχόθεν ἡναψα πῦρ μὲ πυριτολίθους, ἡναψα ξηρὰ ξύλα, ἐπερνοῦσα τὴν νύκτα πλησίον τοῦ πυρός, καὶ ἔκαμνον θόρυβον μὲ τὰ ὅπλα μου. Κάποτε ἔβαλλον πῦρ εἰς τὰ δάση, καὶ ἀπεδίωκον ἀπ' ἐμπροσθέν μου τὰ ἐκφοβισμένα θηρία. Εἰσῆλθον εἰς τόπον μᾶλλον ἀνοιχτὸν, καὶ ἐθαύμαζον αὐτὴν τὴν μεγάλην σιγὴν τῆς φύσεως. Ἐφάνταζόμην τὸν καιρὸν ἐκεῖνον εἰς τὸν ὁποῖον ἐγεννήθησαν οἱ Θεοὶ καὶ πρώτη ἐφάνη ἡ ὠραιότης, ὃ ἔρως τὴν ἐθέρμανε καὶ τὸ πᾶν ἔλαβε ζωὴν.

— Τέλος πάντων ἐξήλθομεν ἐκ τῆς Μηδίας. Εἰς μίαν καλύβην ποιμένων ἐνόμισα τὸν ἑαυτόν μου δεσπότην τοῦ κόσμου, καὶ ἡδυνήθην νὰ εἶπω ὅτι ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἰδική μου καὶ ἐγὼ ἰδικός τῆς.

— Ἀφίχθημεν εἰς τὴν Μαργιανὴν ὅπου ἐφθασαν καὶ οἱ ὑπηρέται μας. Ἐκεῖ ἐζήσαμεν εἰς τὴν ἐξοχὴν, μακρὰν τοῦ κόσμου καὶ τοῦ θορύβου. Εὐχαριστημένοι ἀμφοτέρω συνδιελεγόμεθα ἐπὶ τῶν παρουσῶν ἡδονῶν μας, καὶ τῶν παρελθόντων δεινῶν μας.

— Ἡ Ἀρδαζίρα μοῦ ἐδιηγεῖτο ὁποῖα ἦσαν τὰ αἰσθηματά τῆς καθ' ὅλην τὴν διάρκεια τοῦ διαχωρισμοῦ μας, αἱ ζηλοτυπίαί τῆς ἐνόσῳ ἐπίστευεν ὅτι δὲν τὴν ἀγαποῦσα πλέον, ἢ θλίψις τῆς ὅταν εἶδεν ὅτι τὴν ἀγαποῦσα ἀκόμη, ἢ μανία τῆς ἐναντίον ἐνὸς βαρβάρου νόμου, ἢ ὀργή τῆς ἐναντίον μου, ὅστις ὑπεβαλλόμην εἰς αὐτόν. Κατ' ἀρχὰς συνέλαβε τὴν ἰδέαν νὰ θυσιάσῃ τὴν ἡγεμονίδα, ἀλλὰ τὴν ἀπέβριψεν ἀκολουθῶς τῆς ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ φονευθῇ ἐνώπιόν μου, καὶ ἐπίστευεν ἀδιστακτικῶς ὅτι ἤθελε μὲ συγκινήσῃ. Ὅταν ἤμουν, μ' ἔλεγεν, εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, καὶ μοῦ ἐπρότεινε νὰ ἐγκαταλείψω τὴν πατρίδα μου, ἦτον ἤδη ἀσφαλὴς περὶ ἐμοῦ.

— Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐχρημάτισε ποτὲ τόσο ἐυτυχὴς, ἦτο καταγοητευμένη. Δὲν ἐζούσαμεν βεβαίως ἐντὸς τῶν μεγαλειῶν τῆς Μηδίας, ἀλλὰ τὰ ἦθῃ μας ἦσαν γλυκύτερα. Ἐβλεπεν εἰς ὅ,τι εἶχομεν ἀπολέσῃ, τὰς μεγάλας θυσίας τὰς ὁποίας εἶχον κάμῃ δι' αὐτήν. Εἴμεθα μόνοι εἰς τοὺς γυναικωνίτας, τοὺς τόπους αὐτοὺς τῶν ἡδονῶν, εὐρίσκει τις πάντοτε τὴν ἰδέαν μιᾶς ἀντιζήλου, καὶ ὅταν ἀπολαμβάνῃ ὅ,τι ἀγαπᾷ, ἔτι μᾶλλον ἀγαπᾷ, καὶ ἔτι μᾶλλον φοβεῖται.

ΙΑΚΩΒΑ ΕΙΩΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΛΕΩΣ

— Ἀλλὰ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν εἶχε καμμίαν δυσπιστίαν, ἡ καράδα τῆς ἦτον ἀσφαλὴς περὶ τῆς ἰδικῆς μου. Φαίνε-

ται ὅτι τοιοῦτος ἔρως φαιδρύνει ὅ,τι μᾶς περικυκλόνει, καὶ ὅτι ἀφοῦ ἀντικείμενόν τι μᾶς εὐαρεστεῖ, διατάττει ὅλην τὴν φύσιν νὰ μᾶς εὐαρεστῇ, τοιοῦτος ἔρως ὁμοιάζει μὲ τὴν ἀθώαν ἐκείνην νηπιότητα, ἐνώπιον τῆς ὁποίας τὸ πᾶν παίζει πάντοτε καὶ μειδιᾷ.

— Αἰσθάνομαι εἰδὸς τι γλυκύτητος εἰς τὸ νὰ σᾶς ὁμιλῶ περὶ τοῦ εὐδαίμονος ἐκείνου βίου μας. Κάποτε ἔχανον τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὰ δάση, καὶ τὴν ἀνέυρισκον ἐκ τοῦ τόπου τῆς θελκτικῆς φωνῆς της. Ἐκείνη ἐστολίζετο ἀπὸ τὰ ἄνθη τὰ ὅποια ἐσύναζον, ἐγὼ δὲ ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια αὐτὴ εἶχε συνάξῃ. Τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν, ὁ ψιθυρισμὸς τῶν ὑδάτων, οἱ χοροὶ καὶ αἱ συναυλῖαι τῶν νέων ὑπηρετῶν μας, γλυκύτης τις παντοῦ διακεχυμένη, ἦσαν διηνεκεῖς μάρτυρες τῆς εὐδαιμονίας μας.

— Πότε μὲν ἡ Ἀρδαζίρα ἐνεδύετο ὡς ποιμενίς, ἥτις ἄνευ στολισμῶν καὶ κοσμημάτων, ἐπαρουσιάζετο εἰς ἐμέ μὲ τὴν φυσικὴν τῆς ἀφέλειαν, ἄλλοτε δὲ τὴν ἔβλεπον τοιαύτην, ὁποία ἦτον, ὅταν κατεγοητευόμην εἰς τὸν γυναικωνίτην τῆς Μηδίας.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἐνασχολοῦσε τὰς γυναῖκας τῆς εἰς ἔργα θελκτικά· Ἐκλωθον τὸ ἔριον τῆς Ὑρκανίς, μετεχειρίζοντο τὴν πορφύραν τῆς Τύρου. Ὅλος ὁ οἶκος ἐπληροῦτο ἀπὸ ἀφελῆ χαράν. Ἐξισούμεθα εὐαρέστως μετὰ τῆς φύσεως, εἰμεθα εὐτυχεῖς, καὶ ἠθέλαμεν νὰ ζῶμεν μὲ ἀνθρώπους οἵτινες ἦσαν τοιοῦτοι. Ἡ ψευδὴς εὐδαιμονία καθιστᾷ τοὺς ἀνθρώπους σκληροὺς καὶ ὑπερηφάνους, καὶ οὐδέποτε εἶναι μεταδοτικὴ· ἡ ἀληθὴς ὅμως εὐδαιμονία τοὺς καθιστᾷ γλυκεῖς καὶ εὐαισθητοὺς, καὶ αὕτη εἶναι πάντοτε κοινωνικὴ.

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ Ἀρδαζίρα ἐνύμφευσεν μίαν ἐκ τῶν εὐνοουμένων τῆς, μεθ' ἑνὸς ἐκ τῶν ἀπελευθερωμένων μου. Ὁ ἔρως καὶ ἡ νεότης εἶχον σχηματίσῃ αὐτὴν τὸν ἡμέ-

ναιον. Ἡ εὐνοουμένη εἶπεν εἰς τὴν Ἀρδαζίραν. — Ἡ ἡμέρα αὕτη συμπίπτει μὲ τὴν πρώτην ἡμέραν τοῦ ὑμεναίου σου. — Ὅλαι αἱ ἡμέραι τῆς ζωῆς μου, ἀπεκρίθη ἐκείνη, θέλουν εἶσθαι ὡς ταύτην τὴν πρώτην ἡμέραν — .

— Θέλετε ἴσως ἐκπλαγῇ ὅτι ἐξωρισμένος καὶ προγεγραμμένος ἀπὸ τὴν Μηδίαν, μὴ λαθὼν καιρὸν, εἰμὴ σιγμῆς τινος, διὰ νὰ ἐτοιμασθῶ νὰ ἀναχωρήσω, καὶ μὴ εὐκολυνθεῖς νὰ φέρω μαζὶ μου, εἰμὴ ὅσα χρήματα καὶ πολυτίμους λίθους εἶχον ἀνὰ χεῖρας, ἐδυνάμην νὰ κατέχω ἱκανὰ πλοῦτη εἰς τὴν Μαργιανὴν ὥστε νὰ ἔχω ἐν παλάτιον, ἓνα μέγαν ἀριθμὸν ὑπηρετῶν, καὶ ὅλας τὰς ἀνέσεις τοῦ βίου. Καὶ ἐγὼ αὐτὸς ἐξεπλάγην καὶ ἐκπλήττομαι ἀκόμη. Κατὰ τινὰ εἰμαρμένην, τὴν ὁποίαν ἀδυνατῶ νὰ σᾶς ἐξηγήσω, ἐνῷ ἤμουν ἐστερημένος μέσων, εὕρισκον αὐτὰ παντοῦ. Τὸ χρυσίον, οἱ πολῦτιμοι λίθοι, τὰ κοσμήματα ἐφαίνοντο ὅτι ἀφ' ἐαυτῶν μου προσεφέροντο. Ἦσαν τυχαῖα θέλετε μοῦ εἰπῇ. Ἀλλὰ τυχαῖα καὶ ἐπαναλαμβάνόμενα διηνεκῶς τὰ αὐτὰ, δὲν ἐδύναντο νὰ ᾔναι τυχαῖα. Ἡ Ἀρδαζίρα ἐνόμισεν καταρχὰς ὅτι ἠθέλα νὰ τὴν ἐκπλήξω, καὶ ὅτι ἔφερα πλοῦτη, τὰ ὅποια αὐτὴ ἀγνοοῦσεν. Ἐνόμισα καὶ ἐγὼ ἐπίσης ὅτι εἶχε καὶ αὕτη πλοῦτη, τὰ ὅποια μοῦ ἦσαν ἄγνωστα. Ἀλλ' εἶδομεν ἀμφοτέρωι ὅτι ἤμεθα ἡπατημένοι. Εὖρον πολλάκις εἰς τὸ δωμάτιόν μου φακέλλους ἐντὸς τῶν ὁποίων ὑπῆρχον ἑκατοστῦες δαρικῶν, ἡ δὲ Ἀρδαζίρα εὗρεν εἰς τὸ ἰδικόν της κιβώτια πλήρη πολυτίμων λίθων. Ἡμέραν τινὰ κατὰ τὴν ὁποίαν περιεπάτουν εἰς τὸν παράδεισόν μου, μικρὸν κιβώτιον πλήρες χρυσῶν νομισμάτων ἐφάνη ἐνώπιόν μου, ἕτερον δὲ παρετήρησα εἰς τὸ κοίλωμα μιᾶς δρυὸς, ὑπὸ τὴν ὁποίαν συνήθως ἀνεπαυόμην. Ἀποσιωπῶ τὰ λοιπά. Ἡμουν βέ-

εἶχον κάμμιαν βοήθειαν νὰ περιμένω ἀπ' ἐκεῖ. Ἐξάλιζον τὴν κεφαλὴν μου διὰ νὰ ἀποκαλύψω πόθεν μοῦ προήρχοντο αὗται αἱ βοήθειαι, πλὴν ὅλαι αἱ εἰκασίαι τὰς ὁποίας ἔκαμνον, κατεστρέφοντο ἀμοιβαίως — .

— Λέγονται, εἶπεν ὁ Ἀσπάρ διακόπτων τὸν Ἀρσάκην, θαυμάσιοι μῦθοι περὶ τινων ἰσχυρῶν πνευμάτων, ἅτινα προσκολλῶνται εἰς τοὺς ἀνθρώπους καὶ τοὺς κάμνουν μέγала καλὰ. Οὐδὲν ἀφ' ὅσα ἤκουσα νὰ λέγωσι περὶ αὐτῶν, ἔκαμεν ἐντύπωσιν εἰς τὴν ψυχὴν μου, ἀλλ' ὅσον ἤδη ἀκούω ἀπὸ ἐσὲ λίαν μ' ἐκπλήττει· διότι λέγεις ὅ,τι ἔχεις δοκιμάσῃ, καὶ οὐχὶ ὅ,τι ἤκουσες νὰ λέγωσιν — .

— Εἴτε ἦσαν αἱ βοήθειαι αὗται, ἐπανελάθεν ὁ Ἀρσάκης, ἀνθρώπιναι, εἴτε ὑπερφυσικαὶ, βέβαιον εἶναι ὅτι δὲν μοῦ ἔλειψαν ποτέ, καὶ ὅτι καθὼς πολλοὶ εὐρίσκουν παντοῦ τὴν πτωχείαν, ἐγὼ εὕρισκον παντοῦ τὰ πλούτη· ἀλλ' ὅ,τι θέλει σὰς ἐκπλήξῃ εἶναι, ὅτι ἤρχοντο πάντοτε εἰς τεταγμένην ὥραν· πρὶν ἤδη ἐξαντληθῇ ὁ θησαυρός μου, νέος τακτικῶς μοῦ ἐπαρουσιάζετο, τοσοῦτον ἡ διάνοια ἣτις ἀγρυπνοῦσεν ἐφ' ἡμῶν ἦτο προσεκτικὴ. Ἀλλ' ὑπάρχει καὶ κάτι περισσότερον, δὲν προελαμβάνοντο μόνον αἱ ἀνάγκαι μας, ἀλλὰ συχνὰ καὶ αἱ ἰδιοτροπίαι μας. Δὲν ἀγαπῶ ποσῶς, ἐπρόσθεσε, νὰ λέγω πράγματα θαυμαστά, σὰς λέγω μόνον ὅ,τι εἶμαι βιασμένος νὰ πιστεύσω, καὶ οὐχὶ ὅ,τι πρέπει σεῖς νὰ πιστεῦσητε.

— Τὴν προτεραίαν τοῦ γάμου τῆς εὐνοουμένης, νέος τις ὠραῖος ὡς ὁ ἔρως, μοῦ ἔφερεν ἐν κάνιστρον μὲ ὠραιότατους καρπούς. Τοῦ ἔδοσα ὀλίγα χρήματα καὶ λαβὼν αὐτὰ, ἄφησε τὸ κάνιστρον καὶ ἀνεχώρησεν. Ἐφερον αὐτὸ εἰς τὴν Ἀρδαζίραν, πλὴν ἦτο βαρύτερον ἀφ' ὅσον ἐφαινόμην, ἐφάγομεν τοὺς καρπούς, καὶ εὗρομεν τὸν πυθμένα πλήρη δαρικῶν. — Εἶναι βεβαίως τὸ πνεῦμα, ἔλε-

γον εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν, τὸ ὁποῖον ἐπεμψεν ἐνταῦθα θησαυρὸν διὰ τὰ ἔξοδα τῶν γάμων — .

— Εἶμαι πεπεισμένη, ἔλεγεν ἡ Ἀρδαζίρα, ὅτι πνεῦμά τι κάμνει αὐτὰ τὰ τεράστια ὑπὲρ ἡμῶν. Εἰς τὰς ἀνωτέρας ἀπὸ ἡμᾶς διανοίας, οὐδὲν εἶναι εὐαρεστότερον ἀπὸ τὸν ἔρωτα· μόνος ὁ ἔρως ἔχει τὴν τελειότητα, ἣτις δύναται νὰ μᾶς ἀναβιδάξῃ ἕως εἰς αὐτάς. Ἀρσάκη, εἶναι πνεῦμά τι τὸ ὁποῖον γνωρίζει τὴν καρδίαν μου, καὶ τὸ ὁποῖον βλέπει εἰς ποῖον βαθμὸν σὲ ἀγαπῶ. Ἦθελα νὰ τὸ ἰδῶ διὰ νὰ μοῦ εἰπῇ εἰς ποῖον βαθμὸν καὶ σὺ μὲ ἀγαπᾷς — .

— Ἐπαναλαμβάνω τὴν διήγησίν μου.

— Τὸ πάθος τῆς Ἀρδαζίρας καὶ τὸ ἰδικόν μου ἔλαβον τύπους ἐκ τῆς διαφορῆς ἀγωγῆς μας, καὶ τῶν διαφορῶν χαρακτήρων μας. Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἀνέπνεε παρὰ διὰ νὰ ἀγαπᾷ, τὸ πάθος τῆς ἦτον ἡ ζωὴ τῆς, ὅλη ἡ ψυχὴ τῆς ἦτο τοῦ ἔρωτος. Δὲν ἐξαρτᾶτο ἀπὸ αὐτὴν νὰ μὲ ἀγαπᾷ ὀλιγώτερον, οὔτε ἐδύνατο νὰ μὲ ἀγαπᾷ περισσότερον. Ἐγὼ ὅμως ἡγάπων μὲ περισσότεραν παραφορὰν, διότι ἐδείκνυσεν ὅτι δὲν ἡγάπων πάντοτε ἐπίσης.

Ἡ Ἀρδαζίρα μόνη ἦτον ἱκανὴ νὰ μὲ ἐνασχολῇ, ἀλλ' ὑπῆρξαν καὶ ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ἡδυνήθησαν νὰ μὲ ἀποτρέψωσι. Κατεδίωκον ἐλάφους εἰς τὰ δάση καὶ κατεπολέμουν τὰ ἄγρια θηρία.

— Δὲν ἐβράδυνα καὶ νὰ φαντασθῶ ὅτι διῆγον βίον λίαν σκοτεινόν. Εὐρίσκομαι, ἔλεγον, εἰς τὰ κράτη τοῦ βασιλέως τῆς Μαργιανῆς· διατὶ νὰ μὴν ὑπάγω εἰς τὴν αὐλήν; Ἡ δόξα τοῦ πατρός μου ἐπαρουσιάζετο εἰς τὸ πνεῦμά μου. Εἶναι ἐν φορτίον λίαν βαρὺ ἡ ὑποστήριξις μεγάλου ὀνόματος, ὅταν αἱ ἄρεται τῶν κοινῶν ἀνθρώπων δὲν εἶναι τὸ τέρμα εἰς τὸ ὁποῖον ὀφείλει τις νὰ σταματήσει, ἀλλ' ἐκείνο ἐκ τοῦ οὐοίου ὀφείλει νὰ ἀναχωρῇ! Φαίνεται ὅτι αἱ υποχρεώσεις τὰς ὁποίας ἀναδέχονται οἱ

ἄλλοι δι' ἡμᾶς εἶναι ἰσχυρότεροι, ἀφ' ὅσας ἀναδεχόμεθα ἡμεῖς οἱ ἴδιοι. Ὅταν ἤμουν εἰς τὴν Μηδίαν, ἔλεγον, ὦ-
φειλον νὰ ταπεινώνωμαι καὶ νὰ κρύπτω μὲ περισσοτέραν
προσοχὴν τὰς ἀρετὰς μου, παρὰ τὰ ἐλαττώματά μου.
Ἐὰν δὲν ἤμουν αἰχμάλωτος τῆς αὐλῆς, ἤμουν τῆς ζη-
λοτυπίας τῆς. Ἀλλ' ἐπὶ τοῦ παρόντος ὦν αὐτεξούσιος
καὶ ἀνεξάρτητος, ἄνευ πατρίδος, ἐλεύθερος ἐν τῷ μέσῳ
τῶν δασῶν, ὡς οἱ λέοντες, θέλω ἀποκτήσῃ ψυχὴν κοι-
νὴν, ἐὰν μείνω ἄνθρωπος κοινός.

— Ἐσυνεϊθίζον ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς αὐτὰς τὰς
ιδέας. Εἶναι ἴδιον τῆς φύσεως τοῦ νὰ ζητῶμεν νὰ ἡμεθα
περισσότερον εὐτυχεῖς, ἀφ' ὅ,τι ἡμεθα. Καὶ εἰς αὐτὴν τὴν
εὐτυχίαν ὑπάρχουν ἀνυπομονησίαι. Ὡς τὸ πνεῦμά μας
εἶναι συνέχεια ιδεῶν, οὕτω καὶ ἡ καρδία μας εἶναι συνέ-
χεια ἐπιθυμιῶν. Ὅταν αἰσθανώμεθα ὅτι ἡ εὐδαιμονία μας
δὲν δύναται περισσότερο νὰ αὐξηθῇ, ἐπιθυμοῦμεν νὰ
τῆς δώσωμεν νέαν τινὰ τροπολογίαν. Κάποτε ἡ φιλοδο-
ξία μου παρωργίζετο ἔνεκα τοῦ ἔρωτός μου, ἡλπίζον ὅτι
ἤθελον γίνῃ ἀξιώτερος τῆς Ἀρδαζίρας, καὶ μ' ὅλας τὰς
παρακλήσεις, μὲ ὅλα τὰ δάκρυά της, ἄφησα αὐτήν.

— Δὲν θέλω σὰς εἶπῃ ποσῶς τὴν φρικώδη πάλην,
τὴν ὁποίαν ἔκαμα μὲ τὸν ἑαυτόν μου. Πολλάκις ἀπεφά-
σισα νὰ ἐπανέλθω καὶ νὰ ριφθῶ εἰς τοὺς πόδας τῆς Ἀρ-
δαζίρας, ἀλλὰ τὸ αἶσχος τοῦ νὰ ψευσθῶ, ἡ βεβαιότης ὅτι
δὲν ἤθελα ἔχῃ πλέον τὴν ἰσχύν νὰ ἀποχωρισθῶ ἐξ αὐ-
τῆς, ἡ ἕξις τὴν ὁποίαν εἶχα λάβῃ νὰ ἐπιβίλλω εἰς τὴν
καρδίαν μου δύσκολα πράγματα, πάντα ταῦτα μ' ἔκαμαν
νὰ ἀκολουθήσω τὸν δρόμον μου.

— Ὑπεδέχθην ὑπὸ τοῦ βασιλέως μὲ πᾶν εἶδος δια-
κρίσεως. Μόλις ἔλαβον τὸν καιρὸν νὰ ἐννοήσω ὅτι ἤμουν
ξένος. Εἶχον πανταχόθεν εὐαρεσκείας, μ' ἐπροσέμων ἀπὸ
τοὺς ὁμήλικάς μου, καὶ δὲν ὑπῆρξε βαθμὸς αὐτῆς ἀξιώμα,

τὰ ὁποῖα νὰ μὴ δυνηθῶ νὰ ἐλπίσω εἰς τὴν Μαργιανήν.

— Ἐλαβον ταχέως ἀφορμὴν νὰ δικαιολογήσω τὴν
εὐνοιάν του. Ἡ αὐλὴ τῆς Μαργιανῆς ἐζούσε πρὸ πολλοῦ
εἰς ἄκραν εἰρήνην. Ἐμαθεν ὅτι ἄπειρον πλήθος βαρβά-
ρων ἐπαρουσιάσθη εἰς τὰ μεθόρια, ὅτι κατέκοψε τὸν στρα-
τὸν τὸν ὁποῖον τοῦ εἶχον ἀντιτάξῃ, καὶ ὅτι ἐπροχωροῦσε
μὲ ταχεῖα βήματα πρὸς τὴν πρωτεύουσάν. Ὡς δὲ νὰ ἤ-
θελε κυριευθῇ ἡ πόλις ἐξ ἐφόδου, ἡ αὐλὴ κατελήφθη ὑπὸ
τοῦ φρικωδεσέρου τρόμου. Οἱ ἄνθρωποι ἐκείνοι δὲν εἶχον
δοκιμάσῃ παρὰ τὴν εὐδαιμονίαν, δὲν ἤξευρον νὰ διακρί-
νωσι τὰς δυστυχίας ἀπὸ τὰς εὐτυχίας, καὶ ὅ,τι δύναται
νὰ ἐπαισθηθῇ μὲ ὅ,τι εἶναι ἀνεπαυρόθωτον. Συνεκρίτη-
σαν ἐσπευσμένως συμβούλιον, καὶ ἐπειδὴ ἤμουν πλησίον
τοῦ βασιλέως, ἀπετέλεσα καὶ ἐγὼ μέρος αὐτοῦ. Ὁ βασι-
λεὺς ἦτον κατατρομασμένος, καὶ οἱ σύμβουλοί του χωρὶς
αἰσθήσιν. Ἦτο πρόδηλον ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τοὺς σώ-
σῃ τις, ἐὰν δὲν τοὺς ἀπέδιδε τὸ θάρρος. Ὁ πρωθυπουρ-
γὸς ἔλαβε τὸν λόγον. Ἐπρότεινε νὰ σώσῃ τὸν βασι-
λέα, ἀποστέλλοντες εἰς τὸν στρατηγὸν τῶν ἐχθρῶν τὰ
κλειδιά τῆς πόλεως. Ἐνῷ δὲ ὠμίλει καὶ ὅλον τὸ συμβού-
λιον ἐφαίνετο διατεθειμένον νὰ ἀποδεχθῇ τοὺς λόγους
του· ἐγὼ σηκωθείς καὶ διακόπτων αὐτόν, τοῦ ἀπηύθυνα
τοὺς ἐρεξῆς λόγους.

— Ἐὰν εἶπῃς ἀκόμη μίαν λέξιν, σὲ φονεύω. Δὲν πρέ-
πει εἰς μεγαλόφυχος βασιλεὺς καὶ ὅλοι οἱ ἀνδρεῖται, οὔτι-
νες ἐνταῦθα παρίστανται, νὰ χάνωσι τὸν πολύτιμον και-
ρὸν των διὰ νὰ ἀκούωσι τὰς ἀνάνδρους συμβουλὰς σου.—
Καὶ στρεφόμενος πρὸς τὸν βασιλέα, εἶπον. Κύριε, ἐν μέ-
γα κρίτος δὲν πίπτει μὲ μίαν μόνην ἡτταν. Ἐχετε ἀπει-
ρά μέσα, καὶ ὅταν δὲν ἠθέλατε ἔχῃ πλέον, ἐδύνασθε νὰ ἀπο-
σπασθῆτε ἀπὸ αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον, ἐὰν ὀφείλετε νὰ ἀπο-
θάνητε, ἢ νὰ ἀκολουθήσῃτε ἀνάνδρους συμβουλὰς. Φίλοι,

ὀρχίζομαι μαζί σας ὅτι θέλομεν ὑπερασπίσῃ τὸν βασιλέα μέχρι τελευταίας ἀναπνοῆς. Ἄς τὸν ἀκολουθήσωμεν, ἄς ὀπλίσωμεν τὸν λαόν, καὶ ἄς τοῦ μεταδώσωμεν ἀπὸ τὸ θαῦρος μας.

— Ὁχυρώθη ἡ πόλις, ἐγὼ δὲ κατέλαβον θέσιν τινὰ ἐκτὸς αὐτῆς, μὲ ἐν ἀπόσπασμα ἐκλεκτῶν συγχείμενον ἐκ Μαργιανῶν καὶ τινων ἀνδρείων ἰδικῶν μου. Ἐφρονεύσαμεν πολλοὺς ἐκ τῶν ἐχθρῶν. Ἐν σῶμα ἱπέων τοὺς ἐμπόδιζε τὴν ἀποστολὴν τῶν τροφῶν. Μηχανὰς δὲν εἶχον διὰ νὰ ἐπιχειρίσωσι τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως. Ἐν τούτοις ὁ στρατός μας ἤϋξανε καθ' ἐκάστην. Οἱ ἐχθροὶ ἀπεσύρθησαν καὶ ἡ Μαργιανὴ ἠλευθερώθη.

— Εἰς τὸν θόρυβον καὶ τὴν ταραχὴν αὐτῆς τῆς αὐλῆς, ἐγὼ δὲν ἐδοκίμαζον παρὰ ψευδεῖς χαράς. Ἡ Ἀρδαζίρα μοῦ ἔλειπε πανταχόθεν, καὶ πάντοτε ἡ καρδιά μου ἐστρέφετο πρὸς αὐτήν. Εἶχον γνωρίσῃ τὴν εὐδαιμονίαν μου καὶ τὴν ἐγκατέλειψα, ἄφησα πραγματικὰς ἡδονὰς διὰ νὰ ζητήσω ἀπατηλὰς.

— Ἡ Ἀρδαζίρα μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου δὲν ἔλαβε ποτὲ αἶσθημα, τὸ ὁποῖον νὰ μὴν ἀντεπολεμήθῃ ὑπὸ ἐτέρου. Εἶχεν ὅλα τὰ πάθη, καὶ δὲν ἤτον εὐχαριστημένη ἀπὸ κανένα. Ἦθελε νὰ σιωπήσῃ, ἤθελε νὰ παραπονεθῇ, ἐλάμβανε τὸν κάλαμον νὰ μοῦ γράψῃ καὶ ἡ πεισμονὴ τῆς τὴν ἔκαμνε νὰ μεταβάλλῃ ἰδέαν, δὲν ἐδύνατο νὰ ἀποφασισθῇ νὰ μοῦ ἐκφράσῃ τὴν εὐαισθησίαν της, καὶ ὀλιγώτερον ἀκόμη τὴν ἀδιαφορίαν της· ἀλλὰ τέλος ἡ ὁδύνη τῆς ψυχῆς της ἐστερέωσε τὴν ἀπόφασίν της, καὶ μοῦ ἔγραψε τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

— Ἐὰν εἶχες διατηρήσῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐλάχιστον αἶσθημα συμπαθείας, δὲν ἤθελες μὲ ἀφήσῃ ποτὲ, ἤθελες ἀπαντήσῃ εἰς ἔρωτα τόσον τρυφερόν, καὶ σεδάσθῃ τὰς δυστυχίας μας, ἤθελες μοῦ θυσιάσῃ τὰς ματαιὰς

ιδέας σου, σκληρὲ! ἤθελες νομίσῃ ὅτι χάνεις κατι τι χάνων μίαν καρδίαν, ἣτις φλογίζεται διὰ σέ. Πῶς δύνασαι νὰ γνωρίζῃς ὅτι ἐν τῇ ἀπουσίᾳ σου θέλω δυνηθῇ νὰ ζήσω; Καὶ ἐὰν ἀποθάνω, βάρβαρε, δύνασαι νὰ ἀμφιβάλλῃς, ὅτι δὲν εἶναι ἐξ αἰτίας σου; Ὡς θεοί, ἐξ αἰτίας σου Ἀρσάκη! Ὁ ἔρωσ μου τόσον πολυμήχανος εἰς τὸ νὰ θλίβεται, δὲν μὲ ἔκαμε ποτὲ νὰ φοβηθῶ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς τιμωρίας. Ἐνόμιζον ὅτι δὲν ἤθελα ποτὲ κλαύσῃ παρὰ τὰς δυστυχίας σου, καὶ ὅτι ἤθελα εἶσθαι ἐφ' ὅρου ζωῆς μου ἀναίσθητος ἐπὶ τῶν ἰδικῶν μου. . . .

— Δὲν ἠδυνήθην νὰ ἀναγνώσω αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν χωρὶς νὰ χύσω δάκρυα. Ἡ καρδιά μου κατελήφθη ὑπὸ θλίψεως, καὶ εἰς τὸ αἶσθημα τῆς συμπαθείας προσετέθη σκληρὸς τις ἔλεγχος, τοῦ ὅτι ἐγὼ παραίτιος τῆς δυστυχίας τοῦ προσφιλεστέρου ἀντικειμένου τῆς ζωῆς μου.

— Μοῦ ἐπῆλθεν εἰς τὸν νοῦν νὰ προσκαλέσω τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὴν αὐλήν, ἀλλ' ἀμέσως ἀπέβαλλον αὐτὴν τὴν ἰδέαν.

— Ἡ αὐλὴ τῆς Μαργιανῆς εἶναι σχεδὸν ἡ μόνη τῆς Ἀσίας, ὅπου αἱ γυναῖκες δὲν εἶναι ποσῶς διαχωρισμέναι ἐκ τῆς σχέσεως τῶν ἀνδρῶν. Ὁ βασιλεὺς ἤτον νέος· ἐσχέφθην ὅτι ἤτον παντοδύναμος, καὶ ὅτι ἐδύνατο νὰ ἀγαπήσῃ. Ἡ Ἀρδαζίρα ἐδύνατο νὰ τοῦ ἀρέσῃ, καὶ ἡ ἰδέα αὕτη ἤτον δι' ἐμέ φρικωδεστέρα ἀπὸ μυρίους θανάτους.

— Δὲν μοῦ ἔμενε λοιπὸν ἄλλο μέσον παρὰ νὰ ἐπανεέλθω πλησίον της. Θέλετε ἐκπλαγῇ ὅταν μάθητε ὅ,τι μ' ἐμπόδισεν.

— Ἐπρόσμενον κατὰ πᾶσαν στιγμὴν λαμπρὰ δείγματα εὐγνωμοσύνης ἐκ μέρους τοῦ βασιλέως. Ἐφантаζομην ὅτι ἐμφανιζόμενος εἰς τὴν Ἀρδαζίραν μὲ νέαν λαμπρότητα, ἤθελα δικαιολογηθῇ εὐκολώτερον ἐνώπιόν

της. Ἐνόμισα ὅτι ἤθελε μᾶλλον μὲ ἀγαπήσῃ, καὶ προεγευόμην τὴν ἡδονὴν τοῦ ὅτι ἤθελα τῆς παρουσίας ἑνὸς τύχην.

— Τῆς ἔγραψα τὸν λόγον, ὅστις μὲ ἔκαμνε νὰ ἀναβάλλω τὴν ἀναχώρησίν μου, καὶ τοῦτο μάλιστα τὴν ἐρρίψεν εἰς ἀπελπισίαν.

— Ἡ πρὸς ἐμὲ εὖνοια τοῦ βασιλέως ὑπῆρξε τόσον ταχεῖα, ὥστε τὴν ἀπέδωκεν εἰς τὴν κλίσιν, τὴν ὁποίαν ἡ ἡγεμονίς, ἀδελφὴ τοῦ βασιλέως, ἐφαίνετο ὅτι ἐδείκνυε πρὸς ἐμέ. Εἶναι ἐξ' ἐκείνων τῶν ἀντικειμένων, τὰ ὁποῖα πάντοτε πιστεύονται ὅταν ἅπαξ διαφημισθῶσιν. Ὑπῆρέτης τις, τὸν ὁποῖον ἡ Ἀρδαζίρα εἶχει πλησίον μου, τῆς ἔγραψεν ὅτι ἤκουσε νὰ λέγωσιν. Ἡ ἰδέα μίξ ἀντιζήλου ὑπῆρξε θλιβερωτάτη δι' αὐτήν, ἥτις ἐτι μᾶλλον ἐδεινώθη, ὅταν ἔμαθε τὰ ἔργα τὰ ὁποῖα κατώρθωσα. Δὲν ἀμφέβαλλε ποσῶς ὅτι τόσῃ δόξᾳ δὲν ἤθελεν αὐξήσῃ τὸν ἔρωτα. — Δὲν εἶμαι ἡγεμονίς, ἔλεγεν ἐν τῇ ἀγανακτήσει τῆς, ἀλλ' ἐννοῶ καλῶς ὅτι οὐδεὶς ὑπάρχει ἐπὶ τῆς γῆς, ὅστις νὰ ᾔξιος νὰ τοῦ ὑποχωρήσω μίαν καρδίαν, ἥτις ἀνήκει εἰς ἐμέ, καὶ ἐὰν τὸ ἔδειξα εἰς τὴν Μηδίαν θέλω τὸ δεῖξῃ καὶ εἰς τὴν Μαργιανήν —.

— Μετὰ πολλὰς σκέψεις ἔλαβεν αὐτὴν τὴν ἀπόφασιν.

— Δυσπιστοῦσα εἰς τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ὑπηρετῶν τῆς ἔκλεξε νέους, διέταξε νὰ ἐτοιμάσωσιν ἐν παλάτιον εἰς τὴν χώραν τῶν Σογδιανῶν, μετῃφιέσθῃ καὶ λαβοῦσα μαζὴ τῆς εὐνούχους ἀγνώστους εἰς ἐμέ, ἦλθε κρυφίως εἰς τὴν αὐλήν. Συνδιαλεχθεῖσα δὲ μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ ὅς τις τῆς ἦτον πιστός, συνεννοήθη μετ' αὐτοῦ νὰ μὲ ἀρπάσῃ τὴν ἐπαύριον, ὅτε ἔμελλον νὰ ὑπάγω νὰ λουσθῶ εἰς τὸν ποταμόν. Ὁ ὑπῆρέτης μ' ὠδήγησεν εἰς μέρος τι ὅπου ἡ Ἀρδαζίρα μ' ἐπερίμενε. Μόλις ἀπεγδύθην, μὲ συνέλαβον, μ' ἐνέδυσαν μὲ γυναικεῖαν ἐσθῆτα, μὲ εἰσέγαγον

εἰς ἐν φορεῖον κλεισμένον, καὶ περιπατοῦντες νυχθημερόν, ἀφήσαμεν ταχέως τὴν Μαργιανήν, καὶ ἀφίχθημεν εἰς τὴν χώραν τῶν Σογδιανῶν. Μ' ἔκλεισαν εἰς ἐν εὐρύχωρον παλάτιον, καὶ μ' εἶπον ὅτι ἡ ἡγεμονίς, ἥτις, ὡς ἐλέγετο, εἶχε κλίσιν πρὸς ἐμέ, διέταξε νὰ μ' ἀρπάσωσι καὶ νὰ μ' ὀδηγήσωσι κρυφίως εἰς ἐν ἰδιαιτερον κτῆμά τῆς.

— Ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἤθελε ποσῶς νὰ γνωρισθῇ, οὔτε ἐγὼ νὰ γνωρισθῶ, καὶ ἐνασμενίζετο εἰς τὸ λάθος μου. Ὅσοι ἀγνοοῦσαν τὸ μυστικόν, τὴν ἐξελάμβανον ὡς τὴν ἡγεμονίδα. Ἀλλ' εἰς ἀνὴρ κλεισμένος ἐντὸς τοῦ παλατίου τῆς, ἤθελε διαψεύσῃ τὸν χαρακτήρα τῆς. Μοῦ ἄφησαν λοιπὸν τὰ γυναικεῖα ἐνδύματα, καὶ ἐπιστεύθη ὅτι ἤμουν νέα αἰχμάλωτος ἀγορασθεῖσα πρὸς ὑπηρεσίαν τῆς.

— Ἡμῖν δεκαεπταετῆς, ἔλεγον ὅτι εὐρισκόμην εἰς τὸ ἄνθος τῆς νεότητος, καὶ μ' ἐπαινοῦσαν διὰ τὴν ὠραιότητά μου ὡς νὰ ἦμην κόρη τοῦ παλατίου.

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἥτις ἐγνώριζεν ὅτι τὸ ὑπὲρ τῆς δόξης πάθος μου, μ' ἔκαμε νὰ τὴν ἀφήσω, ἐσκέφθη νὰ χαυνώσῃ τὸ θάρρος μου διὰ παντὸς μέσου. Παρεδόθην λοιπὸν εἰς τὴν ἐξουσίαν δύο εὐνούχων, οἵτινες καθ' ἐκάστην μ' ἐστόλιζον, ἐκαλλώπιζον τὴν ὄψιν μου, μ' ἔλουον, μοῦ ἐπέχεον τὰ ἡδυπαθέστερα ἀρώματα, καὶ ἀπαγορεύοντές μου νὰ ἐξέλθω τῆς οἰκίας, μὲ ἐμάνθανον νὰ καλλωπίζωμαι μόνος, καὶ κυρίως ἐπροσπαθοῦσαν νὰ μὲ συνεθίσωσιν εἰς τὸ εἶδος ἐκεῖνο τῆς ὑποταγῆς, δι' οὗ καταβάλλονται αἱ γυναῖκες τῆς Ἀνατολῆς εἰς τοὺς μεγάλους αὐτῶν γυναικωνίτας.

— Ἀγανακτησμένος ἀπὸ τοιαύτην μεταχείρησιν, τὰ πάντα ἤθελον τολμήσῃ διὰ νὰ συντρίψω τὰς ἀλύσεις μου, ἀλλ' ὅντις πάντοτε μὲν παρεφύλαττον, δὲν ἐφοβούμην τὴν ἐπιχείρησίν, ἀλλὰ τὴν ἀποτυχίαν. Ἠλπίζον ὅτι εἰς

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΛΕΟΥΣ ΠΑΤΕΡΟΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

τὸ ἐξῆς ἤθελα ἐπιτηρεῖσθαι ἦττον ἐπιμελῶς, ὅτι ἤθελα δυναθῇ νὰ διαφθείρω ὑπηρετήν τινά, καὶ νὰ ἐξέλθω ἀπὸ αὐτὴν τὴν κατοικίαν, ἢ νὰ ἀποθάνω.

— Ὅφειλω προσέτι νὰ ὁμολογήσω ὅτι εἰδός τι περιεργείας, τοῦ νὰ ἰδῶ τὴν λύσιν αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως, μ' ἔκαμνε νὰ βραδύνω εἰς τὰς σκέψεις μου. Εἰς τὸ αἶσχος, τὴν θλίψιν, καὶ τὴν σύγχυσιν εἰς ἃς διετέλουν, ἐξεπλητόμην ὅτι δὲν ἐδοκίμαζόν τι περισσότερον. Ἡ ψυχὴ μου ἐσχημάτιζε σχέδια, ἀλλ' ἐτελείονον ὅλα μετὰ τινος ταραχῆς, κρυφὴ τις γοητεία καὶ ἄγνωστός τις δύναμις, μ' ἐκρατοῦσαν εἰς αὐτὸ τὸ παλάτιον.

— Ἡ πλαστὴ ἡγεμονὶς ἦτο πάντοτε κεκαλυμμένη, καὶ δὲν ἤκουον ποτὲ τὴν φωνὴν της. Ἐπερνοῦσε σχεδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν εἰς τὸ νὰ μὲ κυττάζῃ ἀπὸ μίαν κιγκλίδα κατασκευασμένην εἰς τὸ δωμάτιόν μου. Κάποτε μ' ἐπροσκαλοῦσεν εἰς τὸ δωμάτιόν της, ἐκεῖ αἱ θεραπαινίδες της ἐτραγωδοῦσαν τὰ τρυφερώτερα ἄσματα· μοῦ ἐφαίνετο ὅτι τὸ πᾶν ἐξέφραζε τὸν ἔρωτά της. Δὲν ἤμουν ποτὲ ἀρκετὰ πλησίον της, καὶ ὅμως αὐτὴ ἐνησχολεῖτο δι' ἐμὲ, εὑρίσκε πάντοτε κάτι τι νὰ διορθώῃ εἰς τὸν καλλωπισμὸν μου, ἐξέπλεκε τὰ μαλλία μου, καὶ ἐκ νέου τὰ ἐπλεκε, καὶ οὐδέποτε εὐχαριστεῖτο εἰς ὅ,τι ἔκαμνεν.

— Ἡμέραν τινὰ μ' εἶπον ὅτι μ' ἐπέτρεπε νὰ ὑπάγω νὰ τὴν ἰδῶ. Τὴν εὖρον ἐπὶ ἐνὸς ἀνακλίντρου ἐκ πορφύρας· τὸ κρήδεμνόν της τὴν ἐκάλυπτεν ἀκόμη, ἡ κεφαλὴ της ἦτο μαλακῶς κεκλιμένη καὶ ἐδείκνυεν ὅτι εὕρισκετο εἰς ἡδυπαθὴ τινὰ ἀτονίαν. Τὴν ἐπλησίασα καὶ μίαν ἐκ τῶν θεραπαινίδων της μ' εἶπεν —

— Ὁ ἔρως σὲ εὐνοεῖ, αὐτὸς τοιοῦτοτρόπως μετημφισμένος σὲ προσεκάλεσεν ἐνταῦθα. Ἡ ἡγεμονὶς σὲ ἀγαπᾷ· ὅλαι αἱ καρδίαι ἤθελον ὑποδουλωθῇ εἰς αὐτήν, ἀλλὰ θέλει μόνην τὴν ἰδικήν σου.

— Πῶς, ἀπήντησα στενάζων, ἡδυνάμην νὰ δώσω καρδίαν ἣτις δὲν μοῦ ἀνήκει; Αὐτὴ εἶναι καὶ θέλει εἶσθαι πάντοτε τῆς προσφιλοῦς μου Ἀρδαζίρας.

— Εἰς αὐτοὺς τοὺς λόγους δὲν εἶδα ὅμως ποσῶς τὴν Ἀρδαζίραν νὰ συγκινηθῇ, ἀλλ' ἀκολούθως μ' εἶπεν, ὅτι οὐδέποτε ἠσθάνθη μεγαλητέραν χαρὰν —.

— Αὐθάδῃ! μ' ἐπρόσθεσεν αὐτὴ ἡ γυνή, ἡ ἡγεμονὶς θέλει προσβληθῇ, ὡς οἱ Θεοὶ, ὅταν τις εἶναι ἀρκούντως δυστυχὴς διὰ τὰ μὴ τοὺς ἀγαπᾷ —.

— Θέλω τῆς προσφέρειν, ἀπήντησα ἐγὼ, πᾶν δεῖγμα ἀπεριόριστου σεβασμοῦ καὶ εὐγνωμοσύνης, ἀλλ' ἡ εἵμαρμένη, ἡ σκληρὰ εἵμαρμένη δὲν μοῦ ἐπιτρέπει ποσῶς νὰ τὴν ἀγαπῶ. Μεγάλῃ ἡγεμονίς, ἐπρόσθεσα, ρίφθεις εἰς τοὺς πόδας της, σὰς ἐξορκίζω διὰ τὴν δόξαν σας, νὰ λησμονήσετε ἄνθρωπον, ὅστις ἔνεκα αἰωνίου ἔρωτος πρὸς ἄλλην τινὰ, καθίσταται ἀνάξιος διὰ σᾶς —.

— Ἦκουσα ὅτι ἐξέβαλε βαθὺ στεναγμόν. Μοῦ ἐφάνη ὅτι τὸ πρόσωπόν της ἐκαλύφθη ἀπὸ δάκρυα. Ἦλεγχον τὴν ἀναισθησίαν μου, ἤθελα ἐπιθυμῆσθαι (ὅ,τι δὲν ἦτο δυνατόν) νὰ μείνω πιστὸς εἰς τὸν ἔρωτά μου, καὶ ἐνταῦτῳ νὰ μὴν ἀπελπίσω καὶ τὸν ἰδικόν της.

— Μὲ ἐπανάφερον εἰς τὸ δωμάτιόν μου, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔλαβον τὸ ἐξῆς γραμματίον, γεγραμμένον ἀπὸ ἄγνωστον χεῖρα.

— Ὁ ἔρως τῆς ἡγεμονίδος εἶναι σφοδρὸς, ἀλλὰ δὲν εἶναι τυραννικός· αὐτὴ δὲν θέλει παραπονεθῇ διὰ τὴν ἄρνησίν σου, ἐὰν τῆς ἀποδείξῃς ὅτι εἶναι νόμιμος. Ἐλθέ λοιπὸν νὰ τῆς φανερώτῃς τοὺς λόγους τοῦ πρὸς τὴν Ἀρδαζίραν πιστοῦ ἔρωτός σου —.

Ἐάντησά σου πρὸς αὐτήν. Τῆς ἐδιηγῆθην ὅλην τὴν ἱστορίαν τῆς ζωῆς μου. Ὅταν τῆς ὠμιλοῦσα περὶ τοῦ ἔρωτός μου, τὴν ἤκουα νὰ ἀναστεναίξῃ. Ἐκρατοῦσε τὴν

ΙΑΚΩΒΑΚΕΙΟΥ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΕΝΤΡΙΚΟΥ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

χειρά μου ἐντὸς τῆς ἰδικῆς της, καὶ εἰς τὰς περιπαθεῖς ἐκεῖνας στιγμὰς τὴν ἔσφιγγεν ἀκουσίως της.

— Ἐπανελάθε, μοῦ ἔλεγε μία ἐκ τῶν θεραπεινίδων της, τὸ μέρος ἐκεῖνο, ὅπου ἤσουν τόσον ἀπηλπισμένος, ὅταν ὁ βασιλεὺς τῆς Μηδίας σοῦ ἔδωσε τὴν κόρην του. Εἶπε ἐκ νέου τοὺς φόβους, τοὺς ὁποίους ἐδοκίμασες διὰ τὴν Ἀρδαζίραν εἰς τὴν φυγὴν σου. Φανέρωσε εἰς τὴν ἡγεμονίδα τὰς ἡδονάς, ὅσας ἀπηλαύσατε ὅταν ἐζούσατε εἰς τὰς ἐρήμους τῆς Μαργιανῆς.

— Δὲν εἶπα ποτὲ ὅλας τὰς περιπετείας· τὰς ἐπανελάμβανα, καὶ ἐνόμιζεν ὅτι μανθάνει, ἐτελείονα καὶ ἐφαντάζετο ὅτι ἤρχιζα.

— Τὴν ἐπαύριον ἔλαβον αὐτὸ τὸ γραμμάτιον.

— Ἐννοῶ καλῶς τὸν ἔρωτά σου, καὶ δὲν ἀπαιτῶ ποσῶς νὰ μοῦ τὸν θυσιάσῃς. Ἀλλ' εἶσαι βέβαιος ὅτι ἐκεῖνη ἡ Ἀρδαζίρα σὲ ἀγαπᾷ ἀκόμη; Ἴσως ἀποβάλλεις ἐνεκα μιᾶς ἀχαρίστου τὴν καρδίαν ἡγεμονίδος, ἥτις σὲ λατρεύει —.

— Ἐγὼ δὲ ἀπήντησα ὡς ἐφεξῆς.

— Ἡ Ἀρδαζίρα μὲ ἀγαπᾷ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε δὲν ἤθελα ζητήσῃ ἀπὸ τοὺς θεοὺς νὰ αὐξήσωσι τὸν ἔρωτά της. Οἶμοι! ἴσως μὲ ἡγάπησε καθ' ὑπερβολὴν. Ἐνθυμοῦμαι ἐπιστολὴν τινα τὴν ὁποίαν μ' ἐγράψε μετὰ τινὰς ἡμέρας, ἀφοῦ τὴν ἄφησα. Ἐὰν ἐδλέπατε τὰς τρομεράς καὶ τρυφεράς ἐκφράσεις τῆς θλίψεώς της, ἠθέλατε συγκινηθῆ. Φοβοῦμαι μήπως, ἐνῶ εὐρίσκομαι εἰς τούτους τοὺς τόπους, ἡ ἀπελπισία τοῦ ὅτι μ' ἔχασε, καὶ ἡ ἀηδεΐα της πρὸς τὴν ζωὴν, τὴν ὠθήσωσιν εἰς βῆμα τὸ ὁποῖον μὲ φέρει εἰς τὸν τάφον —.

— Ἡ ἡγεμονίς μ' ἔκαμνε τὴν ἐπομένην ἀνταπάντησιν.

— Ἐσο εὐτυχής, Ἀρτάκη, καὶ ἀφοσώσε τὸν ἔρωτά

σου εἰς τὴν ὠραίαν ἥτις σὲ ἀγαπᾷ. Ἐγὼ δὲν ἀπαιτῶ παρὰ τὴν φιλίαν σου.

— Τὴν ἐπιούσαν μετεφέρθη ἐκ νέου εἰς τὰ δωμάτιά της. Ἐκεῖ ἠσθάνθη ὅ,τι δύναται νὰ διεγείρῃ τὴν ἡδυσθεϊαν. Εἶχον διαχύσῃ τὰ εὐαρεστοτέρα ἀρώματα. Αὐτὴ ἦτον ἐπὶ μιᾶς κλίνης περιπεπλεγμένης ἐξ ἀνθίνων στεφάνων· ἐφαίνετο ἀτμηελῶς πλαγιασμένη. Μοῦ ἐξέτεινε τὴν χεῖρα, καὶ μὲ προσεκάλεσε πλησίον της. Τὸ πᾶν, ὡς καὶ τὸ κρήδεμνον τὸ ὁποῖον ἐκάλυπτε τὸ πρόσωπόν της, εἶχε χάριν. Ἐβλεπον τὸ σχῆμα τοῦ ὠραίου σώματος της, ἐν ἀπλοῦν ὕφασμα τὸ ὁποῖον ἐσείετο ἐπ' αὐτῆς, μ' ἔκαμνεν ἀπὸ φορὰν εἰς φορὰν νὰ χάνω καὶ νὰ εὐρίσκω θελκτικὰς ὠραιότητας. Παρετήρησεν ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου ἦσαν προσηλωμένοι, καὶ ὅταν εἶδε ὅτι ἐξήφθησαν, τὸ ὕφασμα ἐφάνη ὅτι ἠνοιξεν ἀφ' ἑαυτοῦ. Εἶδα ὅλους τοὺς θησαυροὺς μιᾶς θείας ὠραιότητος. Εἰς αὐτὴν τὴν στιγμὴν μοῦ ἔσφιγγε τὴν χεῖρα, τὰ βλέμματά μου περιεπλανήθησαν παντοῦ. Δὲν εἶναι, ἐφώναξα, παρὰ ἡ προσφιλὴς μου Ἀρδαζίρα τόσον ὠραία· ἀλλὰ μαρτύρομαι τοὺς Θεοὺς ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη μου — Τότε ἐρρίφθη ἐπὶ τοῦ τραχήλου μου, καὶ μ' ἔσφιγγεν εἰς τὰς ἀγκάλας της. Διὰ μιᾶς ὁ θάλαμος ἐσκοτίσθη, ἀπέβαλε τὸ κρήδεμνόν της, καὶ μ' ἔδωκεν ἐν φίλημα. Ἡμουν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Μία αἰφνίδιος φλόξ διεχύθη εἰς τὰς φλέβας μου, καὶ ἐθέρμανεν ὅλας τὰς αἰσθήσεις μου. Ἡ ἰδέα τῆς Ἀρδαζίρας ἀπεμακρύνθη ἐκ τῆς καρδίας μου. Ἐλαφρά τις ἀνάμνησις . . . ἀλλὰ δὲν μοῦ ἐφαίνετο παρὰ ἐν ἐνύπνιον . . . ἤθελα . . . ἤθελα τὴν προτιμήσῃ ἀπὸ αὐτὴν. Ἡδὴ ἐξέτεινα τὰς χεῖράς μου ἐπὶ τοῦ κόλπου της αἵτινες μετεφέροντο παντοῦ ταχέως, ὁ ἔρως ἦτον ἤδη εἰς τὴν παραφορσύνῃν του, καὶ ἐφορμοῦσεν εἰς τὴν νίκην· καὶ ἐπὶ τῇ ἀκρόῃ, καὶ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐδύνατο, νὰ ἀν-

τιστῇ· ὅταν αἰφνης ἀναλαβοῦσα τὰς δυνάμεις της, μ' ἀ-
πώθησε καὶ ἔγινεν ἄφαντος ἀπ' ἐμπροσθέν μου.

— Ἐπέστρεψα εἰς τὸ δωμάτιόν μου ἐκπεπληγμένος
καὶ ἐγὼ αὐτὸς διὰ τὴν ἀστασίαν μου. Τὴν ἐπαύριον εἰς-
ῆλθον εἰς αὐτό, μου ἀπέδωσαν τὰ φορέματα τοῦ φύλου
μου, καὶ τὸ ἑσπέρας μὲ ὠδήγησαν πρὸς αὐτήν, τῆς ὁ-
ποίας ἡ ιδέα μὲ κατεγοήτευεν ἀκόμη. Τὴν ἐπλησίασα,
ἐρρίφθην εἰς τοὺς πόδας της, καὶ παραφερθείς ὑπὸ ἔρω-
τος, ὠμίλησα περὶ τῆς εὐδαιμονίας μου, ὥκτειρον ἑμαυ-
τὸν διὰ τὰς ἀρνήσεις μου, ἐζήτησα, ὑπεσχέθην, ἀπήτησα,
ἐτόλμησα νὰ εἶπω τὰ πάντα, ἠθέλησα νὰ ἰδῶ τὰ πάντα,
νὰ ἐπιχειρισθῶ τὰ πάντα. Ἄλλ' εὗρον μίαν παράδοξον
μεταβολήν· μου ἐφάνη παγωμένη, καὶ ὅταν ἀρκοῦντως μ'
ἀπεθάρρυνε καὶ ἐνετρύφησεν ἐκ τῆς ἀμηχανίας μου, μου
ὠμίλησε, καὶ τότε πρώτην φορὰν ἤκουσα τὴν φωνήν της.
— Δὲν θέλεις νὰ ἰδῇς τὸ πρόσωπον ἐκείνης τὴν ὁποίαν
ἀγαπᾷς; ... — Ὁ ἦχος αὐτῆς τῆς φωνῆς μ' ἐξέπληξεν·
ἔμεινα ἀκίνητος, ἤλπισα ὅτι ἦτον ἡ Ἀρδαζίρα καὶ τὸ ἐ-
φοβήθην. — Ἀφαίρεσε αὐτὸ τὸ κρήδεμνον — μου εἶπε.
Τὸ ἀφαίρεσα, καὶ εἶδα τὸ πρόσωπον τῆς Ἀρδαζίρας. Ἡ-
θέλησα νὰ ὁμιλήσω καὶ ἡ φωνή μου ἐμποδίσθη. Ὁ ἔρωσ,
ἡ ἐκπληξις, ἡ χαρὰ, τὸ αἶσχος, ὅλα τὰ πάθη μὲ κατέλα-
βον τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο. — Εἶσαι ἡ Ἀρδαζίρα; τῆς εἶ-
πον. — Ναί, ἀπιστε, ἐγὼ εἶμαι ἀπεκρίθη. — Ἀρδαζίρα,
τῆς ἐπανελάβον μὲ φωνὴν ἡμιεκομμένην, διατὶ περιπαί-
ζεις τοιοῦτοτρόπως ἓνα δυστυχῆ ἔρωτα; — Ἡθέλησα νὰ
τὴν ἐναγκαλισθῶ. — Κύριε, ἐπρόσθεσεν, εἶμαι ἰδική σου.
Ἄλλοίμονον! ἤλπιζον νὰ σὲ ἐπανίδω πιστότερον. Εὐχα-
ριστήσου νὰ ἄρχῃς ἐδῶ. Τιμώρησέ με, ἐὰν θέλῃς, δι' ὅ,τι
ἔκαμα Ἀρσάκη, ἐξηκολούθησε κλαίονσα, δὲν ἦσουν ἄξιος
δι' αὐτό —.

— Προσφιλὴς μου Ἀρδαζίρα τῆς εἶπον, διατὶ μὲ ἀ-

πελπίζεις; Ἡθέλεις νὰ ᾔμαι ἀναίσθητος εἰς θέλγητρα, ἄ-
τινα ἐλάτρευσα πάντοτε; Σκέψου ὅτι δὲν εἶσαι σύμφωνος
μὲ τὸν ἑαυτὸν σου. Δὲν εἶσαι σὺ τὴν ὁποίαν ἀγαποῦσα;
Δὲν εἶναι αὐταὶ αἱ ὠραιότητες αἰτινες μὲ κατεγοήτευσαν
πάντοτε; — Ἀχ! εἶπεν ἐκείνη, ἠθέλεις ἀγαπήσῃ ἄλλην
τινὰ ἀπὸ ἐμέ. — Δὲν ἠθελον ποσῶς, τῆς ἀπήντησα, ἀγα-
πήσῃ ἄλλην ἀπὸ ἐσέ. Ὅ,τι δὲν ἦσουν σὺ, ἠθελε μὲ ἀπα-
ρέσκει. Τί ἠθελε μοῦ συμβῇ ἐὰν δὲν ἔβλεπον αὐτὸ τὸ ἀ-
ξιολάτρευτον πρόσωπον, ἐὰν δὲν ἤκουον αὐτὴν τὴν φω-
νὴν, καὶ ἐὰν δὲν εὗρισκον αὐτοὺς τοὺς ὀφθαλμούς; Ἀλλὰ
σὲ παρακαλῶ μὴ μὲ ἀπελπίζῃς, σκέψου ὅτι ἐξ' ὅλων τῶν
ἀπιστιῶν τὰς ὁποίας δύναται τις νὰ κάμῃ, ἐγὼ ἔπραξα
τὴν μικροτέραν —.

— Ἐνόησα ἐκ τῆς ἀτονίας τῶν ὀφθαλμῶν της ὅτι
δὲν ἦτο πλέον ὠργισμένη, τὸ ἐνόησα ἐκ τῆς ἀδυνατοῦ
φωνῆς της. Τὴν εἶχον εἰς τὰς ἀγκάλας μου. Πόσον εἰναι
τις εὐτυχῆς ὅταν κρατῇ εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ ὅ,τι ἀγαπᾷ!
Πῶς νὰ ἐκφράσω αὐτὴν τὴν εὐδαιμονίαν τῆς ὁποίας ἡ
ὑπερβολή, δὲν συναισθάνεται παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀληθεῖς ἐ-
ραστάς; Τί νὰ εἶπω, ὅταν ὁ ἔρωσ ἀναγεννᾶται ἀφ' ἑαυ-
τοῦ, ὅταν τὸ πᾶν ὑπόσχεται, τὸ πᾶν ζητῇ, τὸ πᾶν τὸν ὑ-
πακούει ὅταν αἰσθάνεται τις ὅτι ἔχει τὰ πάντα, καὶ συ-
νάμα ὅτι εἶναι ἐλλειπής, ὅταν ἡ ψυχὴ φαίνεται νὰ παρα-
δίδεται εἰς ἑαυτήν, καὶ νὰ ὠθηται πέραν τῆς φύσεως;

— Ἡ Ἀρδαζίρα ἐπανελθοῦσα εἰς ἑαυτήν, μου εἶπε.
— Προσφιλὴς μου Ἀρσάκη, ὁ ἔρωσ τὸν ὁποῖον ἔλαβα
διὰ σέ, μὲ ἔκαμε νὰ πράξω ἔργα λίαν παράδοξα. Ἀλλ'
ἔρωσ λίαν σφοδρὸς, δὲν ἔχει οὔτε νόμον, οὔτε κανόνα.
Δὲν τὸν γνωρίζει τις ἐὰν δὲν συμπεριλάβῃ τὰς ἰδιοτρο-
πίας του εἰς τὸν ἀριθμὸν τῶν μεγαλητέρων αὐτοῦ ἡδο-
νῶν. Διὰ τὸ ὄνομα τῶν Θεῶν μὴ μὲ ἀφήσῃς πλέον.
Τὴν εἶπον, εὐχαριστῶ. Σὺ εἶσαι εὐτυχῆς ἐὰν μὲ ἀγαπᾷς. Σὺ εἶ-

σαι βέβαιος ὅτι ποτὲ θνητὸς δὲν ἡγαπήθῃ τοσοῦτον. Εἶπέ μου, ὑποσχέσου μου, ὀρκίσου μου ὅτι θέλεις μένῃ ἐδῶ —

— Τῆς ἑκαμα μυρίους ὀρκους, οἵτινες δὲν διεκόπτοντο παρὰ ἀπὸ τοὺς ἀγκαλισμοὺς μας, καὶ αὐτὴ τοὺς ἐπίστευσεν.

— Εὐτυχὴς ὁ ἔρως ὅταν ἀκόμη καταπραύνεται, ὅταν ἀφοῦ συνησθάνῃ, θέλει ἀκόμη νὰ γνωρισθῇ, καὶ ὅταν ἀφοῦ ἐνετρώφῃσιν εἰς τὰς ὠραιότητας, δὲν συγκινεῖται πλέον παρὰ ἀπὸ τὰς χάριτας!

— Ἐξήσαμεν εἰς τὴν Σογδιανὴν, εἰς μίαν εὐτυχίαν τὴν ὁποίαν δὲν δύναμαι νὰ ἐκφράσω. Δὲν ἔμεινα παρ' ὀλίγους μῆνας εἰς τὴν Μαργιανὴν, καὶ αὐτὴ ἡ διαμονὴ μὲ ἐθεράπευσε πλέον ἀπὸ τὴν φιλοδοξίαν. Ἐλαβον τὴν εὐνοίαν τοῦ βασιλέως, ἀλλ' ἐνόησα εὐθὺς ὅτι δὲν ἐδύνατο νὰ μοῦ ἐπιτρέψῃ τὸ θάρρος μου καὶ τὸν τρόπον του. Ἡ παρουσία μου τὸν ἔθετεν εἰς ἀμηχανίαν. Δὲν ἐδύνατο λοιπὸν νὰ μὲ ἀγαπήσῃ. Οἱ αὐλικοὶ του τὸ ἐκατάλαβον, καὶ ἔκτοτε ἤρχισαν νὰ ἐλαττώνωσι τὸν πρὸς ἐμὲ σεβασμόν των. Ἵνα δὲ μὴ φαίνεται ὅτι ἔσωσα τὸ κράτος ἀπὸ κίνδυνον, ἔλεγον ὅλοι ὅτι οὐδεὶς εἶχεν ὑπάρξῃ κίνδυνος.

— Τοιοῦτοτρόπως δυσареστημένος ἐπίσης καὶ ἐκ τῆς δουλείας καὶ ἐκ τῶν δούλων, δὲν ἐγνώρισα πλέον ἄλλο πάθος παρὰ τὸν ἔρωτά μου διὰ τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ ἐλογιζόμεν χιλιᾶκις εὐτυχέστερος νὰ μένω εἰς μόνην τὴν ἐξάρτησιν τὴν ὁποίαν ἀγαποῦσα, παρὰ νὰ ὑποβληθῶ εἰς ἄλλην τινὰ, τὴν ὁποίαν δὲν ἐδυνάμην παρὰ νὰ μισῶ.

— Ἐφάνη ὅτι τὸ πνεῦμα μᾶς παρηκολούθει, διότι ἀνεύρομεν τὴν αὐτὴν ἀφθονίαν καὶ ἐζούσαμεν πάντοτε διὰ νέων θαυμάτων.

— Ἀλιεύς τις μᾶς ἐπώλησεν ἕνα ἰχθῦν, καὶ μετ' ὀλίγον μ' ἔφερον πολυτιμότεον δακτυλίδιον, τὸ ὁποῖον εὔρον ἐντὸς τῶν βρογχίων του.

— Ἡμέραν τινὰ μὴ ἔχων χρήματα ἔστειλα νὰ πωλῶ μερικὸς πολυτίμους λίθους εἰς τὴν πλησιεστέραν πόλιν· μοῦ ἔφερον τὴν ἀξίαν αὐτῶν, καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας εὔρον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου τοὺς πολυτίμους λίθους.

— Μεγάλοι Θεοί! εἶπον καθ' ἑαυτὸν, μοῦ εἶναι ἀδύνατον λοιπὸν νὰ πτωχύνω!

— Ἡθελήσαμεν νὰ δοκιμάσωμεν τὸ πνεῦμα, καὶ ἐξήτησαμεν μίαν μεγάλην ποσότητα. Ἀλλ' αὐτὸ μᾶς ἔδοσε νὰ ἐννοήσωμεν ὅτι αἱ ἀπαιτήσεις μας ἦσαν ἀδιάρκτοι. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας εὔρομεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τὴν μικροτέραν ποσότητα, ἀφ' ὅσας ποτὲ ἐλάδομεν. Δὲν ἠδυνήθισμεν βλέποντές τιν νὰ μὴ γελάσωμεν. — Τὸ πνεῦμα ἀστειεύεται μὲ ἡμᾶς, εἶπεν ἡ Ἀρδαζίρα. Ἀχ! ἐφώναξα, εἰ θεοὶ εἶναι καλοὶ διανομαῖς, ἡ μετριότης τὴν ὁποίαν μᾶς ἀπονέμουν, εἶναι προτιμότερα ἀπὸ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ὁποίους μᾶς ἀρνοῦνται —

— Δὲν εἶχομεν κἀνὲν ἀθλίον πάθος. Ἡ τυφλὴ φιλοδοξία, ἡ πλεονεξία, ἡ φιλαρχία ἐφαίνοντο ὅτι ἀπεμακρύνοντο ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ ὅτι ἦσαν πάθη ἐτέρου κόσμου. Τὸ εἶδος τοῦτο τῶν ἀγαθῶν δὲν εἰσέρχεται παρὰ εἰς τὸ κενὸν τῶν ψυχῶν ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἡ φύσις δὲν ἐπλήρωσε. Δὲν ἰδεάσθησαν παρὰ ἐξ' ἐκείνων, οἵτινες εἶναι ἀνίκανοι νὰ αἰσθανθῶσι τὴν ἡδονὴν ἐτέρων.

— Σᾶς εἶπον ἤδη ὅτι ἐλατρευόμεθα ἀπ' αὐτὸ τὸ μικρὸν ἔθνος, τὸ ὁποῖον ἐσχημάτιζε τὸν οἶκόν μας. Ἐγὼ καὶ ἡ Ἀρδαζίρα ἀγαπώμεθα συναλλήλως, καὶ εἶναι ἀναμφιβόλως φυσικὸν ἀποτέλεσμα τοῦ ἔρωτος, νὰ καθιστᾷ εὐδαίμονας τοὺς ἀμοιβαίως ἀγαπωμένους. Ἀλλ' ἡ γενικὴ εὐνοία τὴν ὁποίαν εὕρισκομεν εἰς τοὺς περιστοιχοῦντάς μας, ἐδύνατο νὰ μᾶς παρασχῇ περισσότεραν εὐδαιμονίαν ἀπὸ τὸν ἴδιον ἔρωτα. Εἶναι ἀδύνατον εἰς ὅσους ἔχουν ἀ-

γαθὴν καρδίαν νὰ μὴν εὐαρεστοῦνται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς τῆς γενικῆς εὐνοίας. Παράδοξον ἀποτελεσμα τῆς φύσεως! Ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀνήκει ποτὲ ὀλιγώτερον εἰς ἑαυτὸν, παρὰ ὅταν φαίνεται ὅτι ἀνήκει περισσότερο. Ἡ καρδία δὲν εἶναι ποτὲ καρδία παρ' ὅταν χαρίζεται, διότι αἱ ἀπολαυαὶ τῆς εἶναι ἐκτὸς αὐτῆς.

— Αἱ ἰδέαι ἐκείναι τοῦ μεγαλείου, αἵτινες ἐλκύουν πάντοτε τὴν καρδίαν πρὸς ἑαυτήν, ἀπατοῦν ὅσους ἐξ' αὐτῶν ἐμπνέονται· οὗτοι ἐκπλήττονται ὅτι δὲν εἶναι ποσῶς εὐδαίμονες, ἐν τῷ μέσῳ τῆς παρ' αὐτῶν θεωρουμένης εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν μὴ εὐρίσκοντες εἰς τὸ μεγαλεῖον, ζητοῦν ἀκόμη περισσότερα μεγαλεῖα, καὶ ἐὰν δὲν τὰ ἐπιτύχωσι, νομίζονται μᾶλλον δυστυχεῖς, ἐὰν δὲ πάλιν τὰ ἐπιτύχωσιν, οὐδὲ τότε εὐρίσκουν ἀκόμη τὴν εὐδαιμονίαν.

— Εἶναι ἡ ἀλαζονεία, ἥτις ἐνῶ μᾶς καταδεσπόζει, μᾶς ἐμποδίζει τοῦ νὰ δεσπώσωμεν τὸν ἑαυτόν μας, καὶ ἥτις ἐνῶ μᾶς συγκεντρώνει εἰς ἑαυτούς, μᾶς εἰσάγει πάντοτε τὴν κατῆφειαν· ἡ κατῆφεια αὕτη προσέρχεται ἀπὸ τὴν μόνωσιν τῆς καρδίας, ἡ ὁποία ἐπιθυμεῖ πάντοτε νὰ ἀπολαμβάνῃ καὶ δὲν ἀπολαμβάνῃ, καὶ ζητεῖ πάντοτε νὰ εὕρῃ ἐτέρας καὶ δὲν τὰς εὐρίσκει.

— Τοιοῦτοτρόπως ἠθέλαμεν δοκιμάζῃ ἡδονὰς χαριζομένας ὑπὸ τῆς φύσεως, ὁσάκις δὲν τὰς ἀποφεύγῃ τις, ἠθέλαμεν περνᾶ τὴν ζωὴν μας ἐντὸς τῆς χαρᾶς, τῆς ἀθωότητος καὶ τῆς εἰρήνης, ἠθέλαμεν ἀριθμῇ τὰ ἔτη μας διὰ τῆς ἀνανεώσεως τῶν ἀνθέων καὶ τῶν καρπῶν, ἠθέλαμεν διανύσῃ τὰ ἔτη μας ἐκτὸς τῆς ταχύτητος ἐνὸς εὐδαίμονος βίου, ἠθέλα βλέπῃ καθ' ἑκάστην τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ ἠθέλα τῆς λέγῃ ὅτι τὴν ἀγαπῶ, ἡ αὕτη γῆ ἠθέλεν ἀναλάβῃ τὴν ψυχὴν τῆς καὶ τὴν ἰδικήν μου. Ἀλλ' αἴφνης ἡ εὐδαιμονία μου ἠφανίσθη, καὶ ἐδοκίμασα τὰς φρικωδεστέρας μεταβολὰς τοῦ κόσμου.

— Ὁ ἡγεμὼν τοῦ τόπου ἦτον εἷς τύραννος ἱκανὸς δι' ὅλα τὰ ἐγκλήματα, ἀλλὰ τίποτε δὲν τὸν καθίστανε τόσον μισητὸν ὅσον αἱ ἀδιάκοποι προσβολαί, τὰς ὁποίας ἔκαμνε κατὰ ἐνὸς φύλου, ἐπὶ τοῦ ὁποίου οὔτε καὶ τὰ βλέμματα εἶναι ἐπιτετραμμένον νὰ σηκώσῃ τις. Ἐμαθε παρ' ἐνὸς δούλου ἐξεληθόντος ἐκ τοῦ γυναικωνίτου τῆς Ἀρδαζίρας, ὅτι ἦτον ἡ ὡραιότερα γυνὴ τῆς Ἀνατολῆς. Δὲν ἐχρειάσθη περισσότερο διὰ νὰ τὸν κάμῃ νὰ μοῦ τὴν ἀρπάσῃ. Νύκτα τινὰ ἐν τάγμα στρατιωτῶν περιεκύκλωσε τὴν οἰκίαν μου, καὶ τὸ πρῶτ' ἔλαβα διαταγὴν ἀπὸ τὸν τύραννον νὰ τοῦ στείλω τὴν Ἀρδαζίραν. Εἶδον ὅτι ἦτον ἀδύνατον νὰ τὴν σώσω. Ἡ πρώτη μου ἰδέα ὑπῆρξε νὰ τὴν φονεύσω ἐνῶ ἐκοιμᾶτο. Ἐλαβον τὸ ξίφος μου, ἔδραμον εἰς τὸ δωμάτιόν τῆς, ἤνοιξα τὰ παραπετάσματα, ἀλλ' ὀπισθοπόρῃσα ἀπὸ φρίκην, καὶ ὅλαι μου αἱ αἰσθήσεις ἐπάγωσαν. Νέα τις ὀργὴ μὲ κατέλαβεν. Ἦθελα νὰ ῥιφθῶ ἐν τῷ μέσῳ τῶν δορυφύρων ἐκείνων, καὶ νὰ θυτιάσω οἷονδήποτε ἤθελε παρουσιασθῇ ἐνώπιόν μου. Ἀλλὰ τὸ πνεῦμά μου συνέλαβεν ἕτερον συνεπέστερον σχέδιον, καὶ ἠσύχασα. Ἀπεφάσισα νὰ λάβω τὰ ἐνδύματα τὰ ὁποῖα ἐφόρουν πρό τινων μηνῶν, καὶ νὰ εἰσέλθω ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας ἐντὸς τοῦ φορείου, τὸ ὁποῖον ὁ τύραννος ἔστειλε δι' αὐτήν. Ἐκτὸς τοῦ ὅτι δὲν ἐβλεπον κανέν ἄλλο μέσον, ἐπεθύμουν ἀκόμη νὰ κάμω πρᾶξιν τινὰ ἀνδρικήν μὲ τὰ αὐτὰ ἐνδύματα, μὲ τὰ ὁποῖα ἄλλοτε ὁ τυρλὸς ἔρωσ εἶχεν ἐξευτελίσῃ τὸ φύλόν μου.

— Ἐξετέλεσα τὰ πάντα μετὰ ψυχρότητος. Διέταξα νὰ κρύψωσιν εἰς τὴν Ἀρδαζίραν τὸν κίνδυνον τὸν ὁποῖον διέτρεχον, καὶ μόλις ἠθέλον ἀπέλθῃ, νὰ τὴν κάμωσι νὰ μεταβῇ εἰς ἐτέραν χώραν. Ἐλαβον μαζὶ μου ὑπηρέτην τινὰ τοῦ ὁποίου ἐχώραν τὸ θάρρος, καὶ παρεδόθην εἰς τοὺς ἡγεμῶνας καὶ τοὺς εὐνούχους, τοὺς ὁποίους ὁ τύ-

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΛΕΟΥΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΥ
ΜΟΥΣΕΟΥ

ρχανός είχε στείλη. Ὁδεύοντες ἐπὶ δύο ἡμέρας, ἐφθάσαμεν ὅταν ἡ νύξ ἦτον ἤδη ἀρχούντως προχωρημένη. Ὁ τύραννος προσέφερε συμπόσιον εἰς τὰς γυναῖκάς του καὶ εἰς τοὺς αὐλικούς του εἰς μίαν αἴθουσαν τῶν παραδείσων του, εὐρίσκετο εἰς τὴν ἡλίθιον ἐκείνην εὐθυμίαν, τὴν ὁποίαν προξενεῖ ἡ ἀκολασία, ὅταν φθάσῃ εἰς τὴν ὑπερβολήν. Διέταξε νὰ εἰσέλθω, καὶ μόλις εἰσῆλθον εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, μὲ προσεκάλεσε πλησίον του, ὅπου ἡδυνήθην νὰ κρύψω τὴν μανίαν μου καὶ τὴν ταραχὴν τῆς ψυχῆς μου. Ἐφαινόμην ὡς ἀμφιβρόβητος εἰς τὰς ἐπιθυμίας μου. Ἦθελον νὰ ἐπισύρω τὰ βλέμματα τοῦ τυράννου, καὶ ὅταν τὰ ἔστρεφε πρὸς ἐμὲ, ἡσθάνόμην νὰ ἐξάπτεται ὁ θυμὸς μου. Διότι μὲ νομίζει Ἀρδαζίραν, ἔλεγα καθ' ἑαυτὸν, τολμᾷ νὰ μὲ ἀγαπᾷ. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι ἔβλεπον νὰ πολλαπλασιάζῃ τὰς ὕβρεις του, καὶ ὅτι εἶχεν εὐρὴ μυρίουσ τρόπους νὰ προσβάλῃ τὸν ἔρωτά μου. Ἐντούτοις ἡτομαζόμην νὰ ἐκτελέσω τὴν φρικωδέστεραν ἐκδίκησιν. Αὐτὸς ἐφλογίζετο καὶ τὸν ἔβλεπον ἀναιπαισθήτως νὰ πλησιάζῃ εἰς τὴν δυστυχίαν του. Ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τοῦ συμποσίου, καὶ μὲ ὠδήγησεν εἰς ἓν δωμάτιον μᾶλλον ἀπόκρυφον τῶν παραδείσων του, συνωδευμένος ἐξ ἑνὸς μόνου εὐνούχου καὶ ἐκ τοῦ ὑπηρετοῦ μου. Ἡ κτηνώδης ἡδὴ μανία του ἡγγίξε νὰ τὸν διαφωτίσῃ περὶ τοῦ φύλου μου. — Αὐτὸ τὸ ξίφος, ἐρώναξ, θέλει σὲ μάθῃ καὶ ἕτερα ὅτι εἶμαι ἀνὴρ. Ἀπέθινε, καὶ ἄς εἰπῶσιν εἰς τὸν ἄδην, ὅτι ὁ σύζυγος τῆς Ἀρδαζίρας ἐτιμώρησε τὰ ἐγκλήματα σου! — ἔτεσεν εἰς τοὺς πόδας μου καὶ εἰς αὐτὴν τὴν στιγμήν ἡ θύρα τοῦ δωματίου ἠνοιχθή, διότι μόλις ὁ ὑπηρετὸς μου ἤκουσε τὴν φωνήν μου, ἐρόνευσε τὸν εὐνούχον ὅστις τὴν ἐφύλαττεν. Ἐρύγομεν, καὶ περιπλανώμενοι ἐντὸς τῶν παραδείσων, ἀπινυτήσαμεν ἀνθρώπον τινα, τὸν ὁποῖον συνέλαβον καὶ τοῦ

εἶπον. — Θέλω ἐμπήξῃ αὐτὸ τὸ ξίφος εἰς τὴν καρδίαν σου, ἐάν δὲν μὲ κάμῃς νὰ ἐξέλθω ἀπ' ἐδῶ. — Ἦτον εἰς κηπουρὸς, ὅστις ὅλος τρέμων ἀπὸ φόβον μὲ ὠδήγησεν εἰς θύραν τινά, τὴν ὁποίαν ἤνοιξε, καὶ μόλις ἐξῆλθομεν, τὸν διέταξα νὰ τὴν κλείσῃ καὶ νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ.

— Ἀπέβαλα τὰ ἐνδύματά μου καὶ ἐφόρεσα ἓν ἐπανωφόριον ὑπηρετοῦ. Ἐπλανήθημεν εἰς τὰ δάση καὶ κατὰ τινα ἀπροσδόκητον εὐτυχίαν, ἐνῷ ἤμεθα κατακουρασμένοι, εὐρομεν ἔμπορόν τινα, ὅστις ἔβασκε τὰς καμήλους του, καὶ τὸν ὑποχρεώσαμεν νὰ μᾶς ὀδηγήσῃ ἐκτὸς αὐτῆς τῆς ἀθλίας χώρας.

— Καθ' ὅσον ἀπέφευγον τόσους κινδύνους ἡ καρδιά μου καθίστατο μᾶλλον ἀνήσυχος. Ὁρτελλον νὰ ἐπανίδῶ τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ τὸ πᾶν μ' ἔκαμνε νὰ φοβῶμαι δι' αὐτήν. Αἱ θεραπευνίδες τῆς, καὶ οἱ εὐνούχοι τῆς τῆς εἶχον κρύψῃ τὴν φρίκην τῆς θέσεώς μας, ἀλλὰ ἀφοῦ δὲν μ' ἔδλεπε πλησίον τῆς, μὲ ἐνόμιζεν ἔνοχον, καὶ ἐφαντάζετο ὅτι εἶχα παραβῇ τοὺς ὅρκους τοὺς ὁποίους τῆς εἶχον κάμῃ. Δὲν ἐδύνάτο νὰ ἐννοήσῃ αὐτὴν τὴν βαρβαρότητα, τοῦ νὰ τὴν μετιδέτωσι χωρὶς τίποτε νὰ τῆς εἰπῶσιν. Ὁ ἔρως βλέπει ὅ,τι φοβεῖται. Ἡ ζωὴ τῆς κατέστη ἀνυπόφορος, ἔλαβε τὸ δηλητήριο, πλὴν δὲν ἐνήργησεν ἀμέσως. Ἐφθασα καὶ τὴν εὐρον ἡμιθανή. — Ἀρδαζίρα τῆς εἶπον σὲ χάνω! ἀποθνήσκεις σκληρὰ Ἀρδαζίρα! Οἶμοι! τί ἔκαμα... — Ἐχυσε τινὰ δάκρυα Ἀρτικη, μοῦ εἶπε, πρὸ ὀλίγου ὁ θάνατος μοῦ ἐφαίνετο ἡδονικός, ἀλλὰ μόλις σὲ βλέπω μοῦ φαίνεται τρομερός. Αἰσθάνομαι ὅτι ἐπεθύμουν νὰ ἐπιζήσω διὰ σέ, καὶ ὅτι ἡ ψυχὴ μου μὲ ἀφίνει ἀκουσίως τῆς. Διατήρησε τὴν μνήμην μου, καὶ ἐάν μὰθῃ ὅτι σοῦ εἶναι προσφιλὴς, πιστεύετε ὅτι δὲν θέλω ποσὶς βασανίσω ἐντὸς τῶν σκιῶν. Ἐχω τὴν ἐλπίδα νὰ τὴν παρηγορίαν, προσφιλέ μου

Ἀρσάκη, ὅτι ἀποθνήσκω εἰς τὰς ἀγκάλας σου — .

— Ἐξέπνευσε· Μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶπω πῶς δὲν ἐξέπνευσα καὶ ἐγὼ ἐπίσης. Μὲ ἀπέσπασαν ἀπὸ τὴν Ἀρδαζίραν, καὶ ἐνόμισα ὅτι μὲ ἀπέσπων ἀπὸ τὸν ἑαυτόν μου. Ἐπροσῆλθω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτῆς καὶ ἔμεινα ἀκίνητος, κατέστην ἀναίσθητος. Μοῦ ἀφίρεσαν αὐτὸ τὸ τρομερὸν θέαμα, καὶ ἤσθάνθην ὅτι ἀνέλαβεν ἡ ψυχὴ μου ὅλην τὴν εὐαισθησίαν τῆς. Μὲ ἔσυρον· ἀλλ' ἔστρεφον τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ τοῦ λυπηροῦ ἀντικειμένου τῆς θλίψεώς μου. Ἦθελα δόσῃ μυρίας ζωὰς διὰ νὰ τὴν ἰδῶ ἀκόμη μίαν στιγμὴν, κατέστην μανιώδης, ἔλαβον τὸ ξίφος, καὶ ἤθελα νὰ διαπεράσω τὸ στήθος μου, ἀλλὰ μὲ ἐμπόδισαν. Ἐξῆλθον ἀπὸ αὐτὸ τὸ θλιβερὸν παλάτιον καὶ δὲν εἰσῆλθον πλέον. Τὸ πνεῦμά μου παρερρόνησεν, ἔτρεχον εἰς τὰ δάση, ἐπλήρονον τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰς φωνάς μου. Ὅταν ἤμουν ἡσυχώτερος, ὅλαι αἱ δυνάμεις τῆς ψυχῆς μου ἐσυγκεντρώνοντο εἰς τὴν θλίψιν μου. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι δὲν μοῦ ἔμεινε πλέον οὐδὲν εἰς τὸ κόσμον, παρὰ ἡ θλίψις μου καὶ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας. Αὐτὸ τὸ ὄνομα τὸ ἐπρόφερον μὲ μίαν τρομερὰν φωνήν, καὶ μετὰ ταῦτα ἐσιωποῦσα. Ἀπεφάσισα νὰ φονεύω καὶ διὰ μιᾶς ἔγινα μανιώδης. — Σὺ θέλεις νὰ ἀποθάνῃς, ἔλεγον εἰς τὸν ἑαυτόν μου, καὶ ἡ Ἀρδαζίρα δὲν ἐκδικήθη ἀκόμη! Σὺ θέλεις νὰ ἀποθάνῃς, καὶ ὁ υἱὸς τοῦ τυράννου εἶναι εἰς τὴν Ὑρκανίαν καὶ κολυμβᾷ εἰς τὰς τρυφάς! Ζῆ, καὶ οὐ θέλεις νὰ ἀποθάνῃς! —

— Ἀπεφάσιτα νὰ ὑπάγω νὰ τὸν ζητήσω. Ἐμαθα ὅτι εἶχε σὰς κηρύξῃ τὸν πόλεμον, καὶ ἀμέσως ἔδραμον ἐνταῦθα. Ἀφίχθην τρεῖς ἡμέρας πρὸ τῆς μάχης, καὶ ἐξετέλεσα τὴν πρᾶξιν τὴν ὁποίαν γινώριζετε. Ἦθελα φονεύτῃ τὸν υἱὸν τοῦ τυράννου, ἀλλ' ἐπροτίμησα νὰ τὸν κάμω αἰχμάλωτον. Θέλω νὰ διέλθῃ ἐντὸς τοῦ αἵους καὶ τῶν

δεσμῶν μίαν ζωὴν τόσον δυστυχῇ, ὅσον ἡ ἰδική μου. Ἐλπίζω ὅτι μετ' ὀλίγας ἡμέρας θέλει μάθῃ, ὅτι θέλω φονεύσῃ ὅλους τοὺς συγγενεῖς του. Ὁμολογῶ ἐντούτοις ὅτι καὶ μετὰ τὴν ἐκδίκησίν μου δὲν θέλω εἶσθαι εὐτυχέστερος, καὶ ἐννοῶ καλῶς ὅτι ἡ ἐλπίς τῆς ἐκδικήσεως, κολακεύει μᾶλλον ἀπὸ τὴν ἰδίαν ἐκδίκησιν. Ὁ θυμὸς τὸν ὁποῖον ἱκανοποίησα, ἡ πρᾶξις τὴν ὁποίαν εἶδετε, αἱ ἀνευφημίαι τοῦ λαοῦ, ἡ ἰδία φιλία σας, Κύριε, δὲν μοῦ ἀποδίδουν ποσῶς ὅ,τι ἔχασα — .

Ἡ ἐκπληξίς τοῦ Ἀσπάρ εἶχε σχεδὸν ἀρχίσῃ ὁμοῦ μὲ τὴν διήγησιν, τὴν ὁποίαν ἤκροάσθη. Μόλις ἤκουσε τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρσάκη, ἀνεγνώρισε τὸν σύζυγον τῆς βασιλείσσης. Λόγοι τοῦ κράτους τὸν ὑποχρέωσαν νὰ στείλῃ εἰς τοὺς Μῆδους τὴν Ἰσμηνίαν, τὴν νεωτέραν ἀπὸ τὰς κόρας τοῦ τελευταίου βασιλέως, καὶ νὰ κάμῃ νὰ τὴν ἀναθρέψωσι κρυφίως ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς Ἀρδαζίρας. Τὴν εἶχε νυμφεύσῃ μὲ τὸν Ἀρσάκην, εἶχε πάντοτε πιστοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν γυναικωνίτην τοῦ Ἀρσάκου. Αὐτὸς ὁ ἴδιος ἦτον τὸ πνεῦμα, τὸ ὁποῖον διὰ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων εἶχε διαχύσῃ τόσα πλούτη εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Ἀρσάκου, καὶ τὸ ὁποῖον διὰ μέσων ἀπλουστέρων εἶχε κάμῃ τόσα θαύματα.

Εἶχεν ἰσχυροτάτους λόγους νὰ κρύψῃ εἰς τὸν Ἀρσάκην τὴν γέννησιν τῆς Ἀρδαζίρας. Ὁ Ἀρσάκης ὅστις εἶχε πολὺ θάρρος ἐδύνατο νὰ ἐξασκήσῃ τὰ δίκαια τῆς συζύγου του ἐπὶ τῆς Βακτριανῆς, καὶ νὰ τὴν ταραξῇ.

Ἀλλ' οἱ λόγοι ἐκεῖνοι δὲν ὑπῆρχον πλέον, καὶ ὅταν ἤκουσε τὴν διήγησιν τοῦ Ἀρσάκου, ἔλαβε πολλάκις τὴν ἐπιθυμίαν νὰ διακόψῃ, ἀλλ' ἐνόμισε ὅτι δὲν ἦτον ἀκόμη καιρὸς νὰ τοῦ δηλώσῃ τὴν τύχην του. Ὑπουργὸς συνειδησάμενός, εἰς τὸ νὰ κρατῇ τὰ αἰσθηματά του, ἐπα-

ΙΑΚΩΒΟΥ

ΔΗΜΟΣ

ΜΟΥΣΕΙΟ

ΔΕΛΦΙΝΟΥ

νήρχετο εὐκόλως ἐντὸς τῆς φρονήσεως, ἐσκέπτετο νὰ ἐτοιμάσῃ ἓν μέγα συμβεβηκός, καὶ ὄχι νὰ τὸ ἐπισπεύτῃ.

Μετὰ δύο ἡμέρας διεφηρίσθη ὅτι ὁ εὐνοῦχος εἶχε θέσῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου ψευδῆ τινα Ἰσμηνίαν. Ἀπὸ τοὺς ψιθυρισμοὺς μετέβησαν εἰς τὴν στάσιν. Ὁ λαὸς μανιώδης περιεκύκλωσε τὸ παλάτιον, καὶ ἐζήτηι μεγαλοφώνως τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀσπάρ. Ὁ εὐνοῦχος ἔκαμε νὰ ἀνοίξωσι μίαν ἀπὸ τὰς θύρας, καὶ ἀναβὰς ἐπὶ τινος ἐλέφαντος εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ πλήθους. — Βακτριανοί, εἶπεν, ἀκούσατέ με. — καὶ ἐπειδὴ ἐψιφύριζον ἀκόμη. — Ἀκούσατέ με σὰς λέγω. Ἐὰν δύνασθε νὰ μὲ φονεύσετε ἀμέσως, δύνασθε ἐπίσης νὰ μὲ φονεύσετε καὶ μετ' ὀλίγον.

Ἰδοὺ ἓν ἐγγραφὸν γεγραμμένον καὶ ἐσφραγισμένον ὑπὸ τῆς χειρὸς τοῦ ἀποθιγνόντος βασιλέως· προσπέσατε, καὶ προσκυνήσατέ το, θέλω σὰς τὸ ἀναγνώσῃ.

Ἰδοὺ τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ.

— Ὁ Θεὸς μοῦ ἔδωσε δύο κόρας, αἵτινες ὁμοιάζουν τοσοῦτον, ὥστε τὰ βλέμματα ὄλων δύνανται εὐκόλως νὰ ἀπατηθῶσι. Φοδοῦμαι μήπως τοῦτο δώτῃ ἀφορμὴν εἰς μεγάλας ταραχὰς καὶ θλιβεροὺς πολέμους. Σὺ λοιπὸν Ἀσπάρ, φῶς τοῦ κράτους, λάβε τὴν νεωτέραν ἐξ αὐτῶν, στείλε τὴν κρυφίως εἰς τὴν Μηδίαν, καὶ φρόντισε περὶ αὐτῆς. Ἀς μένῃ δὲ ἐκεῖ ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα, ἕως οὗ ἡ ἀνάγκη τοῦ κράτους τὸ ἀπαιτεῖ.

Θέσας τότε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του τὸ ἐγγραφον, καὶ κλίνας αὐτὴν, ἐπανελάβεν.

— Ἡ Ἰσμηνία βεβαίως ἀπέθανεν, ἀλλ' ἡ ἀδελφὴ τῆς ἡ νέᾳ Ἰσμηνία εἶναι ἐπὶ τοῦ θρόνου. Μεμφιμοιρῆτε λοιπὸν, ὅτι, βλέπων προσεγγίζοντα τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης, μετέφερα τὴν ἀδελφὴν τῆς ἀπὸ τὰ ἄκρα τῆς Ἀσίας; Ἡθέλατε μὲ ἐλέγξῃ ὅτι ὑπῆρξα ἀρχοῦντως εὐτυχὴς νὰ σὰς τὴν ἀποδώσω, καὶ νὰ τὴν θέσω μετὰ τὸν

θάνατον τῆς ἀδελφῆς τῆς βασιλίσσης ἐπὶ τοῦ θρόνου, ὅστις τῆς ἀνήκει; Ἐὰν εἰσιώπησα τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης, ὑπῆκουσα εἰς τὴν ἀνάγκην τοῦ κράτους, καὶ ἡθέλατε μὲ κατηγορήσῃ διὰ πρᾶξιν ἐμπιστοσύνης, ἣν μετὰ συνέσεως ἐξετέλεσα. Καταθέσατε λοιπὸν τὰ ὄπλα, μέχρι τοῦδε δὲν εἶσθαι ποσῶς ἔνοχοι, ἀλλὰ ἀπὸ ταύτην τὴν στιγμήν θέλετε εἶσθαι ἐὰν ἐπιμένετε.

Ὁ Ἀσπάρ ἐξήγησεν ἀκολούθως πῶς εἶχεν ἐμπιστευθῇ τὴν νέαν Ἰσμηνίαν εἰς δύο γέροντας εὐνοῦχους, πῶς τὴν εἶχε μεταφέρειν εἰς τὴν Μηδίαν ὑπὸ πλαστὸν ὄνομα, πῶς τὴν εἶχε νυμφεύσῃ μὲ μέγαν τινὰ δεσπότην τῆς χώρας, πῶς τὴν ἀκολουθοῦσεν εἰς ὅλους τοὺς τόπους, ὅπου ἡ τύχη τὴν ὠδήγει, πῶς ἡ ἀσθένεια τῆς βασιλίσσης τὸν ἡνάγκασε νὰ τὴν ἀρπάσῃ καὶ νὰ τὴν φυλάττῃ κρυφίως ἐντὸς τοῦ γυναικωνίτου, καὶ πῶς μετὰ τὸν θάνατον τῆς βασιλίσσης τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὡς τὰ κύματα τῆς τεταραγμένης θαλάσσης κατευνάζονται ὑπὸ τοῦ ζεφύρου, τοιοῦτοτρόπως καθυσύχασε καὶ ὁ λαὸς ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀσπάρ. Δὲν ἠκούοντο πλέον παρὰ ἀνευφημίαι χαρᾶς, ὅλοι οἱ ναοὶ ἀντήχησαν ἐκ τοῦ ὀνόματος τῆς νέας Ἰσμηνίας.

Ὁ Ἀσπάρ προέτρεψε τὴν Ἰσμηνίαν νὰ ἰδῇ τὸν ξένον, ὅστις εἶχε προσφέρειν τόσον μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὴν Βακτριανήν· τὴν ἐσυμβούλευσε νὰ τοῦ κάμῃ μίαν λαμπρὰν ὑποδοχὴν. Ἀπεφασίσθη νὰ συναθροισθῶσιν οἱ μεγιστᾶνες καὶ ὁ λαὸς, νὰ κηρυχθῇ ἐκεῖ ὁ ξένος ἀρχηγὸς τῶν στρατῶν τοῦ κράτους, καὶ ἡ βασίλισσα νὰ περιζώσῃ εἰς αὐτὸν τὸ ξίφος. Οἱ μεγιστᾶνες τοῦ ἔθνους ἦσαν τεταγμένοι πέριξ μεγάλης τινὸς αἰθούσης, καὶ ὁ λαὸς κατεῖχε τὸ μέσον καὶ τὴν εἰσοδὸν αὐτῆς. Ἡ βασίλισσα ἐκίθη ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς, περιβεβλημένη μεγαλοπρεπῆ ἱστορίαν, ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἦτο κεκοσμημένη ἐκ

ΙΑΚΩΒΑΚΕΙΟΥ

ΔΗΜΟΞΕΝΟΥ

ΜΟΥΣΕΟΥ

πολυτίμων λίθων, καί, κατὰ τὴν συνήθειαν αὐτῶν τῶν τελετῶν, οὔσα ἄνευ καλύμματος, παρίστανε τὸ πρόσωπον τῆς ἰδίας ὡραιότητος. Εἰσελθόντος τότε τοῦ Ἀρσάκου, ὁ λαὸς ἤρχισε τὰς ἀνευφημίας του. Ὁ Ἀρσάκης μὲ τοὺς ὀφθαλμοὺς χαμηλωμένους ἀπὸ σεβασμὸν, ἔμεινεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς σιωπηλὸς, καὶ ἔπειτα ἀπευθύνων τὸν λόγον πρὸς τὴν βασίλισσαν, εἶπε μὲ φωνὴν χαμηλὴν καὶ ἡμικεκομένην.

— Κυρία, ἐὰν ἐδύνατό τι νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν ψυχὴν μου ἡσυχίαν τινά, καὶ νὰ μὲ παρηγορήσῃ ἀπὸ τὰς δυστυχίας μου . . . —

Ἡ βασίλισσα δὲν τὸν ἄφησε νὰ τελειώσῃ καταρχὰς ἐνόμισεν ὅτι ἀνεγνώρισε τὸ πρόσωπον, καὶ ἀκολούθως τὴν φωνὴν ἀκόμη τοῦ Ἀρσάκου. Ὅλη ἐκτὸς ἑαυτῆς καὶ μὴ γνωρίζομένη πλέον, κατέβη ἐκ τοῦ θρόνου της, καὶ ἐρρίφθη εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἀρσάκου.

— Αἱ δυστυχίαι μου, εἶπεν, ἐχρημάτισαν μεγαλήτεραι ἀπὸ τὰς ἰδικάς σου, προσφιλές μου Ἀρσάκη. Ἀλλοίμονον! Ἐνόμιζα ὅτι δὲν θέλω σὲ ἐπανιδῆ ποτὲ μετὰ τὴν θλιβεράν στιγμὴν τοῦ ἀποχωρισμοῦ μας. Αἱ θλίψεις μου ὑπῆρξαν θανατηφόροι —.

Καὶ ὥς νὰ ἤθελεν αἰφνης μεταβῆ ἀπὸ ἐν εἶδος ἔρωτος εἰς ἕτερον εἶδος, ἢ ὥς νὰ ἦτον ἀβέβαιος ἐπὶ τῆς ὀρμητικῆς πράξεως τὴν ὁποίαν ἔκαμεν, ἀνηγγέρθη διὰ μιᾶς καὶ ἐλαφρὸν ἐρύθημα διεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου της —.

— Βακτριανοί, εἶπε, μὲ εἶδετε εἰς τοὺς πόδας τοῦ συζύγου μου. Νομίζω ἑμαυτὴν εὐτυχῇ ὅτι ἔδειξα ἐνώπιόν σας τὸν ἔρωτά μου. Κατέβην ἐκ τοῦ θρόνου μου, διότι δὲν ἤμουν μὲ αὐτόν, καὶ μαρτύρομαι τοὺς Θεοὺς, ὅτι δὲν θέλω πλέον τὸν ἀνάβη ἄνευ αὐτοῦ. Δοκιμάζω μεγίστην ἡδονὴν ὅτι τὸ ὡραιότερον ἀνδραγάθημα τοῦ βασιλείου μου, ἐξετελέσθη ὑπ' αὐτοῦ καὶ ὅτι τὸ ἐξέτέ-

λεσε δι' ἐμέ Μεγιστᾶνες, λαὸς, πολῖται, νομίζετε ὅτι ὁστις βασιλεύει ἐπ' ἐμοῦ, εἶναι ἄξιος νὰ βασιλεύῃ καὶ ἐφ' ὑμῶν; Ἐπιδοκιμάζετε τὴν ἐκλογὴν μου; Ἐκλέγετε τὸν Ἀρσάκην; Εἰπετέ το, ὠμιλήσατε —.

Μόλις οἱ τελευταῖοι λόγοι τῆς βασιλίσσης ἠκούσθησαν, ὅλον τὸ παλάτιον ἀντήχησεν ἀπὸ ἀνευφημίας, δὲν ἤκουέ τις πλέον παρὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας.

Καθ' ὅλον αὐτὸ τὸ διάστημα ὁ Ἀρσάκης ἦτον ὡς ἀναίσθητος. Ἡθέλησε νὰ ὁμιλήσῃ, ἀλλ' ἡ φωνὴ του ἐμποδίσθη, ἠθέλησε νὰ κινηθῇ καὶ ἔμεινεν ἀκίνητος. Δὲν ἔβλεπεν οὔτε τὴν βασίλισσαν, οὔτε τὸν λαόν, μόλις ἤκουε τὰς ἀνευφημίας, ἡ χαρὰ τὸν ἐτάραττε τοσοῦτον, ὥστε ἡ ψυχὴ του δὲν ἠδυνήθη νὰ αἰσθανθῇ ὅλην τὴν εὐτυχίαν της. Ἀλλ' ὅταν ὁ Ἀσπάρ διέταξε νὰ ἀποσυρθῇ ὁ λαός, ὁ Ἀρσάκης ἐκλινε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς βασιλίσσης.

— Ἀρδαζίρα ζῆς! ζῆς προσφιλές μου Ἀρδαζίρα! Ἐγὼ ἀπέβνησκον καθ' ἐκάστην ὑπὸ θλίψεως. Πῶς οἱ θεοὶ σοῦ ἀπέδωσαν τὴν ζωὴν;

Αὐτὴ τοῦ ἐδιηγέθη ἀμέσως, ὅτι μία ἐκ τῶν θεραπεινέδων της, εἶχεν ἀντικαταστήσῃ εἰς τὸ δηλητήριο, ποτὸν ὑπνωτικόν, ὅτι διετέλει ἀκίνητος ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας, καὶ ὅτι ἀφοῦ τὴν ἐπανάφερον εἰς τὴν ζωὴν, ἡ πρώτη αὐτῆς λέξις ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ Ἀρσάκου, ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ της δὲν ἠνοιχθήσαν, εἰμὴ διὰ νὰ τὸν ἰδῶσιν, ὅτι ἔκαμε νὰ τὸν ζητήσωσι, καὶ ὅτι τὸν ἐζήτει καὶ αὐτὴ ἡ ἰδία. Ὅτι τέλος ὁ Ἀσπάρ τὴν ἤρπασε καὶ μετὰ τὸν θάνατον τῆς ἀδελφῆς της, τὴν ἔθεσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου.

Ὁ Ἀσπάρ κατέστησεν ἐπίσημον τὴν συνάντησιν τοῦ Ἀρσάκου μετὰ τῆς Ἰσμηνίας. Ἀνευθυμείτο τὴν τελευταίαν στιγμὴν καὶ δὲν ἤθελεν, ἀφοῦ ἔθεσεν αὐτὸς ἐπὶ τοῦ

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ἸΣΜΗΝΙΑΣ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

θρόνου τὴν Ἰσμηνίαν, νὰ φανῇ ὅτι συνέτεινε καὶ εἰς τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἀνάβασιν τοῦ Ἀρσάκου. Εἶχεν ὡς ἀξίωμα νὰ μὴ κάμνη ποτὲ αὐτὸς ὁ ἴδιος ὅ,τι οἱ ἄλλοι ἐδύναντο νὰ κάμωσι, καὶ νὰ ἀγαπᾷ τὸ καλὸν ὅθενδήποτε προήρχετο. Ἄλλως τε γνωρίζων τὸν ὥρατον χαρακτῆρα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας, ἐπεθυμοῦσε νὰ τοὺς ἀναδείξῃ καὶ δημοσίως. Ἦθελε νὰ ἐλκύσῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὸν σεβασμὸν ἐκεῖνον, τὸν ὁποῖον πάντοτε ἐπισύρουν αἱ μεγάλαι ψυχαί, ὡς αἱ δύνανται νὰ γνωρισθῶσιν. Ἦθελε νὰ διεγείρῃ ὑπὲρ αὐτῶν τὴν συμπάθειαν, τὴν ὁποῖαν αἰσθάνονται τὰ πλήθη δι' ὅσους ἐδοκίμασαν μεγάλας δυστυχίας. Ἦθελε νὰ προκαλέσῃ τὸν θαυμασμὸν ἐκεῖνον, ὅστις ἀναφύεται ὑπὲρ ὅσων ἐμπνέονται ἀπὸ ὥραϊα πάθη. Τέλος πάντων ἐνόμιζεν ὅτι οὐδὲν ἄλλο ἦτον ἀρμοδιώτερον εἰς τὸ νὰ συντελέσῃ, νὰ ἀπολέσῃ ὁ Ἀρσάκης τὸν τίτλον τοῦ ξένου, καὶ νὰ ἀποκτήσῃ ἐκεῖνον τοῦ Βακτριανοῦ ἐντὸς τῶν καρδιῶν τοῦ λαοῦ τῆς Βακτριανῆς.

Ὁ Ἀρσάκης ἀπελάμβανε μίαν εὐδαιμονίαν ἣτις τοῦ ἐφαίνετο ἀκατανόητος. Ἡ Ἀρδαζίρα τὴν ὁποίαν ἐνόμιζε νεκρὰν τοῦ ἀπεδόθη. Ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἡ Ἰσμηνία, ἡ Ἀρδαζίρα ἦτον ἡ βασίλισσα τῆς Βακτριανῆς, ἡ Ἀρδαζίρα τὸν ἔκαμε βασιλέα. Μετέβαινεν ἀπὸ τὸ αἶσθημα τοῦ μεγάλειου εἰς τὸ αἶσθημα τοῦ ἔρωτός του. Ἀγαποῦσεν αὐτὸ τὸ διάδημα τὸ ὁποῖον, μακρὰν τοῦ νὰ ᾔναι σημεῖον ἀνεξαρτησίας, τοῦ ὑπενθύμιζεν ἀενάως ὅτι ἀνῆκεν εἰς αὐτήν· ἀγαποῦσε τὸν θρόνον, διότι ἐβλεπε τὴν χεῖρα, ἣτις τὸν ἔθεσεν ἐπ' αὐτοῦ.

Ἡ Ἰσμηνία ἐγεύετο κατὰ πρώτην φοράν τὴν ἡδονὴν τοῦ ὅτι ἦτο μεγάλη βασίλισσα. Πρὸ τῆς ἀφίξεως τοῦ Ἀρσάκου εἶχε μεγάλην εὐτυχίαν, ἀλλὰ τῆς ἔλειπε μία καρδιά· ἵκανή νὰ τὴν αἰσθανθῇ ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς τῆς εὐρίσχετο μόνη, δέκα ἑκατομύρια ἀνθρώπων ἦσαν

εἰς τοὺς πόδας τῆς, καὶ αὐτὴ ἐνομιζέτο ἐγκαταλελειμμένη.

Ὁ Ἀρσάκης προσεκάλεσε κατὰ πρῶτον τὸν ἡγεμόνα τῆς Ὑρκανίας.

— Ἐφάνης, τοῦ εἶπεν, ἐνώπιόν μου, καὶ τὰ δεσμὰ ἔπεσον ἀπὸ τὰς χεῖράς σου, δὲν πρέπει νὰ ὑπάρχωσι δυστυχεῖς εἰς τὸ κράτος τοῦ εὐτυχεστέρου μεταξὺ τῶν θνητῶν.

— Ἄν καὶ σὲ ἐνίκησα, δὲν σὲ θεωρῶ ὅμως κατώτερόν μου κατὰ τὸ θάρρος· πλήν σὲ παρακαλῶ νὰ συγκατανεύσῃς νὰ μοῦ ὑποχωρήσῃς κατὰ τὴν γενναιότητα.

Ὁ χαρακτῆρ τῆς βασιλείσσης ἦτον ἡ γλυκύτης, καὶ ἡ φυσικὴ ἀγερωχία τῆς ἐξέλειπε πάντοτε, ὡς αἱς ἦτον ἀνάγκη νὰ ἐκλείψῃ.

— Συγχωρήσατέ μοι εἶπεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Ὑρκανίας, ἐὰν δὲν ἀπήντησα εἰς ἔρωτα ὅστις δὲν ἦτο νόμιμος. Ἡ σύζυγος τοῦ Ἀρσάκου δὲν ἐδύνατο νὰ ᾔναι ἰδική σας, δὲν πρέπει νὰ μέμψεσθαι παρὰ τὴν τύχην.

— Ἐὰν ἡ Ὑρκανία καὶ ἡ Βακτριανὴ δὲν ἀπαρτίζουν ἐν κράτος, δύνανται ὅμως νὰ συνάψωσι συμμαχίαν. Ἡ Ἰσμηνία ἐὰν δὲν ἡδυνήθῃ νὰ ὑποσχεθῇ ἔρωτα, δύναται ὅμως νὰ ὑποσχεθῇ φιλίαν.

— Εἶμαι, ἀπήντησεν ὁ ἡγεμὼν, κατατεθλιμμένος ὑπὸ τῶν δυστυχιῶν, καὶ πεπληρωμένος ἐνταύτῳ ὑπὸ τῶν εὐεργεσιῶν, ὥστε ἀγνοῶ ἐὰν ἦμαι παράδειγμα ἀγαθῆς μάλλον ἢ κακῆς τύχης.

— Ἐλάβον τὰ ὅπλα ἐναντίον σας διὰ νὰ ἐκδικηθῶ μίαν περιφρόνησιν, τὴν ὁποίαν δὲν μοῦ ἐκάμετε. Οὔτε σεῖς, οὔτε ἐγὼ ἤμεθα ἀξιοί, ὥστε ὁ Θεὸς νὰ ἀνδράσῃ τὴν σχέδιά μας. Ἐπιστρέφω ἤδη εἰς τὴν Ὑρκανίαν, ὅπου ἐπὶ τῇ ἀρχῇ μου, ἐὰν δὲν συγκατέλεγον μεταξὺ αὐτῶν ἐκεί-

νην ὅτι σᾶς εἶδον, καὶ ὅτι δὲν σᾶς βλέπω πλέον.

— Ἡ ὥραιότης σας θέλει διαφημίζεται εἰς ὅλην τὴν Ἀνατολήν, θέλει καταστήσῃ τὸν αἰῶνα εἰς τὸν ὅποιον ζῆτε περιφημότερον ἀπὸ ὅλους τοὺς ἄλλους, καὶ εἰς τὰς μελλούσας γενεὰς τὰ ὀνόματα τοῦ Ἀρσάκου καὶ τῆς Ἰσμηνίας, θέλουν εἶσθαι οἱ κολακευτικώτεροι τίτλοι διὰ τὰς ὥραιάς καὶ διὰ τοὺς ἐραστάς.

Ἀπροσδόκητόν τι συμβεβηκὸς ἀπαιτοῦσε τὴν παρουσίαν τοῦ Ἀρσάκου εἰς ἐπαρχίαν τινὰ τοῦ κράτους· ἄφησε τὴν Ἰσμηνίαν. Ὅποιοι τρυφεροὶ χαιρετισμοί! Ὅποια τρυφερά δάκρυα! Ἡ περίπτωσις αὕτη ἦτο μᾶλλον ἀφορμὴ συγκινήσεως παρά θλίψεως. Ἡ λύπη τοῦ ἀχωρισμοῦ ἐπεσυνάπτετο μὲ τὴν εὐάρεστον ἰδέαν τῆς ἐπανόδου.

Διαρκούσης τῆς ἀπουσίας τοῦ βασιλέως τὸ πᾶν διετέθη διὰ τῶν φροντίδων τῆς τοιουτοτρόπως, ὥστε ὁ καιρὸς, ὁ τόπος, τὰ πρόσωπα, ἕκαστον γεγονός, ὑπενθύμιζον αὐτὸν εἰς τὴν Ἰσμηνίαν. Ἦτο μὲν μακράν, ἀλλ' αἱ πράξεις τῆς ἔλεγον ὅτι ἦτο πλησίον τῆς, τὰ πάντα τῆς ἀνεκάλουν τὸν Ἀρσάκην, δὲν εὕρισκε ποσῶς τὸν Ἀρσάκην, ἀλλ' εὕρισκε τὸν ἐραστήν τῆς.

Ὁ Ἀρσάκης ἔγραφε διηνεκῶς εἰς τὴν Ἰσμηνίαν. Αὕτη δὲ ἀνεγίνωσκε.

— Διῆλθον τὰς μεγαλοπρεπεῖς πόλεις σου μέχρι τῶν μεθορίων, εἶδον ἀπείρους λαοὺς νὰ προσπέσωσιν ἐνώπιόν μου. Τὸ πᾶν μοῦ ἔλεγεν ὅτι ἐβασίλευον εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἀλλὰ μὴ βλέπων ποσῶς ἐκείνην, ἥτις μὲ ἔκαμε βασιλέα, δὲν ὑπῆρχον πλέον.

Ἄλλοτε τῆς ἔγραφεν.

— Ἐὰν ὁ Θεὸς μ' ἐδίδοι τὸ ποτὶν τῆς ἀθανασίας, τοσοῦτον ἐπιζήτητον εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἤθελες πῇ εἰς τὸ αὐτὸ ποτήριον, ἄλλως δὲν ἤθελα προσεγγίσῃ τὰ χεῖλη

μου, καὶ ἠθέλαμεν εἶσθαι ἀμφοτέροι ἀθάνατοι, ἢ ἀμφοτέροι ἠθέλαμεν ἀποθάνῃ. —

Ἄλλοτε τὴν εἰδοποιεῖ.

— Ἐδοσα τὸ ὄνομά σου εἰς τὴν πόλιν τὴν ὁποίαν ὠκοδόμησα· πιστεύω ὅτι θέλει κατοικηθῇ ὑπὸ τῶν εὐτυχστέρων ὑπηκόων μας —.

Εἰς ἑτέραν τινὰ ἐπιστολήν, ἀφοῦ εἶπεν ὅτι ὁ ἔρως ἐδύνάτο νὰ ὑπαγορεύσῃ τρυφερώτερον ἐπὶ τῶν θελγήτρων τοῦ προσώπου τῆς, ἐπρόσθεσε.

— Σοῦ ἀναφέρω αὐτὰ τὰ πράγματα χωρὶς νὰ ζητῶ νὰ σοῦ ἀρέσω, ἐπιθυμῶ νὰ διασκεδάσω τὰς θλίψεις μου, αἰσθάνομαι ὅτι ἡ ψυχὴ μου ἡσυχάζῃ ὁμιλῶν περὶ σοῦ.

Τέλος τῆς ἀπηύθυνεν αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν.

— Ἡρίθμουν τὰς ἡμέρας, δὲν ἀριθμῶ πλέον παρὰ τὰς στιγμὰς, καὶ αὐταὶ αἱ στιγμαὶ εἶναι μακρύτεραι ἀπὸ τὰς ἡμέρας. Ὡραία βασίλισσα, ἡ καρδιά μου εἶναι ἥτιον ἡσυχος, καθ' ὅσον πλησιάζω πρὸς σέ —.

Μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Ἀρσάκου, ἦλθον πρὸς αὐτὸν πρέσβεις ἐξ ὅλων τῶν μερῶν. Τινὲς δὲ μεταξὺ αὐτῶν ἐφαίνοντο παράδοχοι. Ὁ Ἀρσάκης ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς θρόνου, ἰδρυμένου ἐντὸς τῆς αὐλῆς τοῦ παλατιοῦ. Ὁ πρέσβυς τῶν Πάρθων εἰσῆλθε πρῶτος, ἐκάθητο ἐπὶ ἐνὸς ὑπεριφάνου ἵππου, καὶ χωρὶς νὰ ἀφιππεύσῃ ὠμίλησεν οὕτω.

— Τίγρις τις τῆς Ὑρκανίας κατερέημονε τὴν χώραν, εἷς δὲ ἐλέφας τὴν ἐπνίξεν ὑπὸ τοὺς πόδας του. Ἀλλ' ἀπέμεινε νέα τίγρις ἥτις ἦτον ἐπίσης σκληρὰ ὡς ὁ πατήρ τῆς. Πλὴν ὁ ἐλέφας ἠλευθέρωσε καὶ ἐξ αὐτῆς τὴν χώραν. Ὅλα τὰ ζῶα, τὰ ὅποια ἐφοβοῦντο τὰ ἄγρια θηρία, ἐβοσκον περίε αὐτοῦ. Εὐάρεστείτο νὰ βλέπῃ ὅτι ἦτο τὸ καὶ τὸν καὶ ἔλεγε καθ' ἑαυτόν. Λέγεται ὅτι ἡ τίγρις εἶναι ὁ βασιλεὺς τῶν ζῴων, δὲν εἶναι παρὰ ὁ τύραννος, ἐγὼ εἶμαι ὁ βασιλεὺς —.

Ὁ πρέσβυς τῶν Περσῶν ὠμίλησε τοιοῦτοτρόπως.

— Εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ κόσμου ἡ σελήνη ἐνουμφεύθη τὸν ἥλιον. Ὅλοι οἱ ἀστέρες τοῦ στερεώματος ἤθελον νὰ τὴν νουμφευθῶσιν. Αὐτὴ τοὺς εἶπεν. Εἰδέτε τὸν ἥλιον, καὶ παρατηρήσατε, ὅτι σεῖς ὅλοι ὁμοῦ δὲν ἔχετε τὸ φῶς ἐκείνου.

Ὁ πρέσβυς τῆς Αἰγύπτου ἐλθὼν ἀκολούθως εἶπεν.

— Ὅταν ἡ Ἴσις ἐνουμφεύθη τὸν μέγαν Ὅσιριν, ἡ συζυγία τῶν ἐχρημάτισεν ἡ ἀφορμὴ τῆς εὐδαιμονίας τῆς Αἰγύπτου, καὶ ὁ τύπος τῆς γονιμότητός της. Τοιαύτη θέλει εἶσθαι καὶ ἡ Βακτριανή, θέλει κατασταθῇ εὐτυχὴς διὰ τοῦ γάμου τῶν Θεῶν της —.

Ὁ Ἀρσάκης ἔκαμε νὰ θέσωσιν ἐπὶ τῶν τειχῶν ὧν τῶν παλατίων τοῦ τὸ ὄνομά του μὲ ἐκεῖνο τῆς Ἰσμηνίας. Ἐφαίνοντο τὰ ἀρχικά γραμματὰ των (chiffres) παντοῦ περιπεπλεγμένα. Ἦτον δὲ ἀπηγορευμένον νὰ ἐγγράψωσι τὸν Ἀρσάκην ἀνευ τῆς Ἰσμηνίας.

Ὅσαι πράξεις ἀπαιτοῦσαν αὐστηρότητα ἐγίνοντο παρ' αὐτοῦ μόνου, ὅσαι δὲ ἀπαιτοῦσαν χάριν ἤθελε νὰ γίνωνται ὑπὸ τὸ ὄνομά του καὶ ἐκεῖνο τῆς Ἰσμηνίας.

— Σὲ ἀγαπῶ, τῆς ἔλεγεν, ἔνεκα τῆς θείας ὠραιότητός σου, καὶ τῶν νέων πάντοτε χαρίτων σου. Σὲ ἀγαπῶ ἀκόμη, διότι ὅταν ἐκτελῶ πρᾶξιν τινα ἀξίαν μεγάλου βασιλέως, μοῦ φαίνεται ὅτι σοῦ ἀρέσκω περισσότερο.

— Ἡθέλησες νὰ ἦμαι βασιλεὺς σου, ἐνῶ δὲν ἀπέβλεπον παρὰ εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ ἦμαι σύζυγός σου, καὶ τὰς ἡδονάς, εἰς τὰς ὁποίας ἐμέθυον μετὰ σοῦ, μὲ ἐδίδαξες νὰ τὰς ἀποφεύγω, προκειμένου λόγου περὶ τῆς δόξης μου.

— Ἐσυνεῖθισες τὴν ψυχὴν μου εἰς τὴν ἐπιείκειαν, καὶ ὁσάκις ἐζήτηις πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἦτον ἐπιτετραμμένον νὰ γίνωσι, μὲ ἔκαμνες πάντοτε νὰ σέβωμαι τὴν καρδίαν, ἥτις τὰ ἐζήτηι.

— Αἱ Κυρίαι τοῦ παλατίου σου δὲν ἀναμιγνύονται ποσῶς εἰς τὰς ῥαδιουργίας τῆς αὐλῆς, ἐπεδίωξαν τὴν μετριοφροσύνην, καὶ τὴν λήθην τοῦ ὅτι ὠφείλον νὰ μὴν ἀγαπῶσι.

— Νομίζω ὅτι ὁ Θεὸς ἠθέλησε νὰ μὲ καταστήσῃ μέγαν ἡγεμόνα, διότι μὲ ἔκαμε νὰ εὐρίσκω εἰς τοὺς συνήθεις σκοπέλους τῶν βασιλέων, στηρίγματα ὅπως κατασταθῇ ἐν ἄρετος —.

Ποτὲ οἱ Βακτριανοὶ δὲν εἶδον εὐτυχεστέρους χρόνους. Ὁ Ἀρσάκης καὶ ἡ Ἰσμηνία ἔλεγον, ὅτι ἐδοκίμουν ἐπὶ τοῦ καλητέρου λαοῦ τοῦ κόσμου, οἱ Βακτριανοὶ ἔλεγον, ὅτι ἐζοῦσαν ὑπὸ τοὺς καλητέρους ἡγεμόνας.

Ἐλεγεν ὅτι ὅταν ἦτον ὑπήκοος ἡυχήθη πολλάκις νὰ ζήσῃ ὑπὸ ἀγαθὸν ἡγεμόνα, καὶ ὅτι οἱ ὑπήκοοί του ἀνέπεμπον ἀναμφιβόλως τὰς αὐτὰς ἐκείνου εὐχάς.

Ἐπρόσθετεν ὅτι ἔχων τὴν καρδίαν τῆς Ἰσμηνίας, ὠφείλε νὰ τῆς προσφέρῃ ὅλας τὰς καρδίας τοῦ κόσμου, δὲν ἐδύνατο μὲν νὰ τῆς μεταφέρῃ ἕτερον θρόνον, ἀλλ' ἐφερεν ἀρετάς, ἱκανὰς νὰ τὸν ἀναπληρώσωσιν.

Ἐνόμιζεν ὅτι ὁ ἔρως τοῦ ἔμελλε νὰ περιέλθῃ εἰς τοὺς μεταγενεστέρους, καὶ ὅτι δὲν ἤθελε ποτὲ περιέλθῃ καλῆτερα παρὰ μὲ τὴν δόξαν του. Ἡθέλε νὰ γράψωσιν αὐτοὺς τοὺς λόγους ἐπὶ τοῦ μνήματός του. Ἡ Ἰσμηνία ἔλαβεν ὡς σύζυγον τὸν προσφιλέστερον βασιλέα ἐκ τῶν θνητῶν.

Ἐλεγεν ὅτι ἀγαποῦσε τὸν πρῶτον εὐνοῦχον τοῦ Ἀσπάρ, διότι ὠμιλοῦσε πάντοτε περὶ τῶν ὑπηκόων του, σπανιώτερον περὶ τοῦ βασιλέως καὶ οὐδέποτε περὶ ἑαυτοῦ.

— Ἐχει, ἐπρόσθετε, τρία μεγάλα προτερήματα, ὁρθότητα πνεύματος, εὐαισθησίαν καρδίας, καὶ εἰλικρίνειαν ψυχῆς.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟ 'ΟΗ' ΑΡΣΑΚΗΣ

ὠμιλοῦσε συχνάκις περὶ τῆς ἀγνότητος

τῆς διοικήσεώς του. Ἐλεγεν ὅτι διητηροῦσε τὰς χεῖράς του καθαρὰς, διότι τὸ πρῶτον ἐγκλημα τὸ ὅποιον ἤθελε πράξῃ, ἤθελεν ἀποφασίσῃ περὶ ὅλου τοῦ βίου του, ἐξ αὐτοῦ ἤθελεν ἀρχίσῃ ἢ ἄλυσος ἀπείρων ἄλλων.

— Ἡδυνάμην, ἔλεγε, νὰ τιμωρήσω ἄνθρωπόν τινα ἐπὶ τῇ βάσει ὑπονοιῶν. Ἀλλ' ἤθελα μείνῃ ἕως ἐδῶ; Ὁχι· νέαι ὑπόνοιαι ἤθελον μοῦ ἐπισωρευθῇ ἐναντίον τῶν συγγενῶν καὶ τῶν φίλων ἐκείνου, τὸν ὅποιον ἤθελα θανατώσῃ. Ἰδοὺ τὸ ζῶπυρον δευτέρου ἐγκλήματος. Αἱ βίαιαι αὗται πράξεις ἤθελον μὲ κάμῃ νὰ σκέπτωμαι, ὅτι μισοῦμαι ὑπὸ τῶν ὑπηκόων μου· ἤθελον ἀρχίσῃ νὰ τοὺς φοβῶμαι. Ὁ δὲ φόβος ἤθελεν εἶσθαι ἀφορμὴ νέων ἐκτελέσεων, αἵτινες ἤθελον γίνῃ αἷτιον νέων τρόμων.

— Ἐὰν δὲ ὁ βίος μου ἐμολύνετο ἅπαξ ἀπὸ τοιαύτας κηλίδας, ἡ ἀπελπισία τοῦ νὰ ἀποκτήσω καλὴν ὑπόληψιν ἤθελε μὲ καταλάβῃ, καὶ παρατηρῶν ὅτι δὲν ἡδυνάμην νὰ ἐξαλείψω ποτὲ τὸ παρελθόν, ἤθελα ἐγταταλείψῃ τὸ μέλλον —.

Ὁ Ἀρσάκης ἐπεθύμει τόσον σφοδρῶς νὰ διατηρῇ τοὺς νόμους καὶ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα τῶν Βακτριανῶν, ὥστε ἔτρεμε πάντοτε εἰς τὴν λέξιν τῆς μεταρρυθμίσεως τῶν καταχρήσεων, διότι παρετήρησε πολλάκις ὅτι ἕκαστος ἐκαλοῦσε νόμον ὅ,τι ἐσύμφερεν εἰς τοὺς σκοποὺς του, καὶ ἐκαλοῦσε κατάχρησιν ὅ,τι ἀντέκειτο εἰς τὰ συμφέροντά του.

Ὅτι ἀπὸ διόρθωσιν εἰς διόρθωσιν καταχρήσεως, ἀντὶ νὰ τακτοποιῶνται τὰ πράγματα, φθάνουν ἐπὶ τέλους εἰς τὴν καταστροφὴν των.

Ἦτο πεπεισμένος ὅτι εἰς τὰ κράτη ἀπὸ μόνους τοὺς νόμους πρέπει νὰ προκύπτῃ τὸ καλόν, ὅτι τὸ μέσον τοῦ νὰ ἐπιτύχῃ τις μόνιμον καλόν, εἶναι τὸ νὰ ἀκολουθῇ τοὺς νόμους κάμνων αὐτὸ, καὶ ὅτι τὸ μέσον τοῦ νὰ κάμῃ τις μόνιμον κακόν, εἶναι νὰ τοὺς παραβιάζῃ κάμνων αὐτό.

Ἐφρόνει ὅτι τὰ καθήκοντα τῶν ἡγεμόνων συνίστανται μᾶλλον εἰς τὴν διὰ τῶν νόμων περιστολὴν τῶν ἰδίων παθῶν των, παρά εἰς ἐκείνην τῶν παθῶν τῶν ἄλλων.

Ὅτι ἡ γενικὴ ἐπιθυμία τοῦ νὰ καταστήσῃ τοὺς ἀνθρώπους εὐτυχεῖς ἦτο φυσικὴ εἰς τοὺς ἡγεμόνας, ἀλλ' ὅτι ἡ ἐπιθυμία αὕτη εἰς οὐδὲν ἔφθανε πρακτικόν ἐξαγόμενον, ἐὰν δὲν ἐπρομηθεύετο ἀδιακόπως ἀπὸ ἰδιαιτέρας γνώσεως διὰ νὰ τὸ ἐπιτύχῃ.

Ὅτι πρὸς ἐπίτευξιν μεγάλης τινὸς εὐδαιμονίας, ἡ πρὸς τὸ κυβερνᾶν μεγάλη τέχνη ἀπαιτεῖ μᾶλλον ὀρθόνοιαν παρά εὐφρίαν, μᾶλλον ἐπιθυμίαν προσκτήσεως φώτων παρά μεγάλα φῶτα, μᾶλλον γνώσεις πρακτικὰς παρά γνώσεις θεωρητικὰς, μᾶλλον ὀξυδέρκειάν τινα εἰς τὸ νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους, παρά ἱκανότητα εἰς τὸ νὰ τοὺς μορφῶνῃ.

Ἐλεγε δὲ ὅτι μανθάνει τις νὰ γνωρίζῃ τοὺς ἀνθρώπους συγκοινωνῶν μετ' αὐτῶν, ὡς μανθάνει πᾶν ἄλλο τι. Ὅτι εἶναι δυσκολώτατον νὰ ὑποκρύπτῃ τις πάντοτε τὰς ἐλλείψεις καὶ τὰ ἐλαττώματά του, ὅτι τὸ πλεῖστον μέρος τῶν ἀνθρώπων φέρει ἐν ἐπικάλυμμα, ἀλλὰ τὸ κρατεῖ καὶ σφίγγει τόσον ὀλίγον, ὥστε εἶναι δυσκολώτατον νὰ μὴν ἀνοιχθῇ ἀπὸ κἀνὲν αὐτοῦ μέρος.

Ὁ Ἀρσάκης δὲν ὠμιλοῦσε ποτὲ περὶ ἐξωτερικῶν ὑποθέσεων, ἀλλ' ἀρέσκετο νὰ συνδιαλέγεται περὶ τῶν ἐσωτερικῶν τοῦ βασιλείου του, διότι διὰ μόνου τοῦ μέσου τούτου, ἐδύνατο καλῶς νὰ τὸ γνωρίσῃ, ἐπομένως, ἔλεγεν, ὅτι ὁ καλὸς ἡγεμὼν ὀφείλει μὲν νὰ ἦναι μυστικός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καθ' ὑπερβολήν.

Ἐλεγε δὲ περὶ ἑαυτοῦ ὅτι ἐγνώριζεν ὅτι ἦτο καλὸς ἡγεμὼν, ὅτι ἦτο γλυκὺς, εὐπροσήγορος, φιλάνθρωπος, ὅτι ἀγαποῦσε τὴν δόξαν καὶ τοὺς ὑπηκόους του, καὶ ὅτι ἐνταῦτις, ἐὰν μὲ ἄλλα αὐτὰ τὰ ὠραῖα προτερήματα, δὲν εἶχεν ἐνχαριζόμενος εἰς τὸ πνεῦμά του τὰς μεγάλας ἀρ-

χας τῆς κυβερνήσεως, ἤθελε συμβῇ τὸ ἀθλιέστερον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, δηλαδή, οἱ ὑπῆκοοί του νὰ ἔχωσιν ἓνα ἀγαθὸν βασιλέα, χωρὶς νὰ ἀπολαμβάνωσι καὶ ἀνάλογον εὐδαιμονίαν, καὶ ἐπομένως αὐτὸ τὸ ὠραῖον δῶρον τῆς Θείας Προνοίας νὰ τοὺς εἶναι εἰς κάποιον τρόπον ἀνωφελές.

Ὅστις νομίζει ὅτι εὐρίσκει τὴν εὐδαιμονίαν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀπατᾶται, ἔλεγεν ὁ Ἀρσάκης, δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ ἄλλη εὐδαιμονία, παρὰ ἐκείνη τὴν ὁποίαν τις φέρει, καὶ συχνάκις ἀκόμη κινδυνεύει νὰ ἀπολέσῃ καὶ ταύτην. Ἐὰν λοιπὸν οἱ Θεοί, ἐπρόσθετε, δὲν ἔκαμαν τὴν ἐξουσίαν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν ὥσων ἐξουσιάζουν, πρέπει νὰ τὴν ἔκαμαν διὰ τὴν εὐδαιμονίαν ὥσων ὑπακούουν.

Ὁ Ἀρσάκης ἤξευρε νὰ χαρίζῃ, διότι ἤξευρε νὰ ἀποποιῇται.

— Συχνάκις ἔλεγεν ὅτι τὸ δῶρον τεσσάρων κωμῶν, δὲν ἀρκεῖ διὰ μέγαν τινὰ δεσπότην ἔτοιμον νὰ δυστυχῇ, ἢ διὰ ἐνδεῆ τινὰ ἔτοιμον νὰ γίνῃ μέγας δεσπότης! Ἐγὼ μὲν δύναμαι καλῶς νὰ πλουτίσω τὴν πτωχείαν τοῦ κράτους, ἀλλὰ μοῦ εἶναι ἀδύνατον νὰ πλουτίσω τὴν πτωχείαν τῆς πολυτελείας.

Ὁ Ἀρσάκης ἐνασμενίζετο νὰ εἰσέρχεται μᾶλλον εἰς τὰς καλύβας, παρὰ εἰς τὰ μεγάλα παλάτια.

— Ἐκεῖ εὐρίσκω, ἔλεγε, τοὺς ἀληθεῖς συμβούλους μου. Ἐκεῖ ἀνεθυμούμαι ὅ,τι τὸ παλάτιόν μου μὲ κάμνει νὰ λησμονῶ. Μοῦ ἐκφράζουν τὰς ἀνάγκας τῶν τὰ μικρὰ τῶν ἰδιωτῶν δυσυχήματα ἀποτελοῦν τὴν γενικὴν δυσυχίαν. Ἐκεῖ διδάσκομαι περὶ ὅλων ἐκείνων τῶν δυστυχιῶν, αἵτινες συνηγώμεναι ἐδύναντο νὰ κάμωσι τὴν ἰδικήν μου.

— Εἰς τὰς καλύβας ταύτας παρατηρῶ τὰ λυπηρὰ ἐκεῖνα ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα προξενοῦν πάντοτε τὰς ἡδονάς, ὥσων δύνανται νὰ τὰ μεταβάλλωσι, καὶ τὰ ὁποῖα μὲ κάμνουν νὰ γνωρίσω ὅτι δύναμαι νὰ γίνω μεγάλτε-

ρος ἡγεμῶν, ἀφ' ὅ,τι εἶμαι. Ἐκεῖ βλέπω τὰ δάκρυα διαδεχόμενα ὑπὸ τῆς χαρᾶς· ἐνῶ ἐντὸς τοῦ παλατίου μου δὲν δύναμαι σχεδὸν νὰ ἰδῶ, εἰμὴ τὴν χαρὰν διαδεχομένην ὑπὸ τῶν δακρύων —.

Τοῦ εἶπαν ἡμέραν τινὰ, ὅτι εἷς τινα δημοσίαν πανήγυριν, κωμικοὶ τινες ἔφαλλον τοὺς ἐπαίνους του.

— Γνωρίζετε, εἶπε, διατὶ ἐπιτρέπω εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους νὰ μὲ ἐπαινῶσιν; Εἶναι ἐπὶ σκοπῷ τοῦ νὰ μὲ κάμνωσι νὰ περιφρονῶ τὴν κολακείαν, καὶ νὰ τὴν καταστήσω ἀπεχθὴ εἰς ὅλους τοὺς ἀγαθοὺς ἀνθρώπους. Ἐχω τόσον μεγάλην ἐξουσίαν, ὥστε εἶναι πάντοτε φυσικὸν νὰ ζητῶσι νὰ μοῦ ἀρέσκωσιν. Ἐλπίζω ὅμως ὅτι οἱ θεοὶ δὲν θέλουν ἐπιτρέψῃ ποτὶς νὰ μοῦ ἀρέσῃ ποτὶς ἡ κολακεία. Σεῖς δὲ φίλοι μου, εἰπέτε μοι τὴν ἀλήθειαν· τοῦτο εἶναι τὸ μόνον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐπιθυμῶ, διότι εἶναι καὶ τὸ μόνον πρᾶγμα τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἐδύνατο νὰ μοῦ λείψῃ.

Ὅ,τι εἶχε ταραξῇ τὸ τέλος τῆς βασιλείας τοῦ Ἀρταμένους, ἦτον ὅτι εἰς τὴν νεότητά του εἶχε κατακτήσῃ μικροὺς τινὰς γειτονικοὺς λαοὺς, κειμένους μεταξὺ τῆς Μηδίας καὶ τῆς Βακτριανῆς. Ἐνῶ ἦσαν σύμμαχοί του ἠθέλησε νὰ τοὺς ὑποτάξῃ, καὶ ἔνεκα τούτου ἐγιναν ἐχθροὶ του, ἐπειδὴ δὲ ἦσαν ὀρεαῖοι οὐδέποτε ὑπετάγησαν καὶ ἐντελῶς, ἀπεναντίας οἱ Μηδοὶ τοὺς μετεχειρίζοντο ἵνα ταραττώσι τὸ βασίλειον, εἰς τρόπον ὥστε ὁ κατακτητὴς εἶχεν ἐξασθενήσῃ πολὺ τὸν μόνάρχην, καὶ ὅταν ὁ Ἀρσάκης ἀνέβῃ ἐπὶ τοῦ θρόνου, αὐτοὶ οἱ λαοὶ ἦσαν ἀκόμη ὀλίγον ἀφοσιωμένοι. Παρρηρήμα οἱ Μηδοὶ τοὺς ἔκαμαν νὰ ἐπαναστατήσωσιν.

Ὁ Ἀρσάκης ἔδοξε καὶ τοὺς καθυπέταξεν, ἔπειτα συγκαθάρσας αὐτοὺς τοὺς ὠμίλησεν ὡς ἐφεξῆς. Ἐξέειπεν ὅτι ὑποφέρετε δυσἀρέστως τὴν δεσπο-

ΙΑΚΩΝ ΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟΝ ΣΧΟΛΕΙΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΝ

τείαν τῶν Βακτριανῶν· δὲν ἐκπλήττομαι ποσῶς. Ἀγαπᾶτε τοὺς ἀρχαίους βασιλεῖς σας, οἵτινες σᾶς ἐπλήρωσαν ἀπὸ εὐεργεσίας. Ἐξαρτᾶται ὁμῶς ἀπὸ ἐμὲ νὰ σᾶς κάμω διὰ τῆς μετριοφροσύνης καὶ τῆς δικαιοσύνης μου, νὰ μὲ θεωρῆτε ὡς ἀληθῆ διάδοχον ὧν πρότερον τοσοῦτον ἠγαπούσατε.

Προσκαλέσας δὲ τότε τοὺς δύο κινδυνωδεστέρους ἀρχηγούς τῆς ἐπαναστάσεως, εἶπεν εἰς τὸν λαόν.

— Τοὺς παρουσιάζω ἐνώπιόν σου, ὅπως σὺ ὁ ἴδιος τοὺς δικάσῃς.

Ἐκαστος καταδικάζων αὐτοὺς, ἐπροσπάθησε νὰ δικαιολογηθῇ.

— Γνωρίσατε τοὺς εἶπε, τὴν εὐδαιμονίαν, ἣν θέλετε ἀπολαμβάνη, ζῶντες ὑπὸ ἓνα βασιλέα, ὅστις οὐδένα ἔχει πάθος ὅταν τιμωρῇ, εἰμὴ ὅταν ἀνταμειβῇ, καὶ ὅστις ἀναγνωρίζει τὴν δόξαν τῆς νίκης ἀπὸ μόνην τὴν τύχην, καὶ ἐκείνην τῆς συγχωρήσεως ἀπὸ μόνον τὸν ἑαυτὸν του.

— Θέλετε ζῆσιν εὐτυχεῖς ὑπὸ τὸ κράτος μου, καὶ θέλετε διατηρῇ τὰ ἥθη σας καὶ τοὺς νόμους σας. — Λησμονήσατε ὅτι σᾶς ἐνίκησα διὰ τῶν ὅπλων, καὶ ἔχετε μόνον ὑπ' ὄψιν ὅτι σᾶς ἐνίκησα διὰ τῆς ἀγάπης μου.

Ὅλον τὸ ἔθνος ἀπέδωκε χάριτας εἰς τὸν Ἀρσάκην διὰ τὴν ἐπιείκειάν του καὶ διὰ τὴν εἰρήνην. Πολλοὶ γέροντες ἔλαβον τὸν λόγον, ὁ πρῶτος ὠμίλησε τοιοῦτοτρόπως.

— Νομίζω ὅτι βλέπω ἐκεῖνα τὰ μεγάλα δένδρα τὰ ὅποια ἀποτελοῦν τὸν στολισμὸν τῆς χώρας μας. Σὺ εἶσαι ὁ κορμὸς καὶ ἡμεῖς εἴμεθα τὰ φύλλα, αὐτὰ θέλουν προφυλάξῃ τὰς ρίζας ἀπὸ τὴν θερμότητα τοῦ ἡλίου.

Ὁ δεῦτερος τοῦ εἶπε.

— Ζῆται εἰς τοὺς θεοὺς νὰ χαμηλώνωσι τὰ ὄρη μας, ὅπως μὴ δύνανται νὰ μᾶς ὑπερασπίζωσιν ἐναντίον σου, ζήτησέ τοὺς σήμερον νὰ τὰ ὑψώσωσι μέχρι τῶν νεφελῶν,

ὅπως δύνανται κάλλιον νὰ σὲ ὑπερασπίζωσιν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου — .

Ὁ τρίτος εἶπεν ἀκολουθῶς.

— Παρατήρησε τὸν ποταμὸν ὅστις διέρχεται τὴν χώραν μας, ἐκεῖ ὅπου εἶναι ὀρμητικὸς καὶ ταχύς, ἀφοῦ ἀνέτρεψε τὸ πᾶν, διαλύεται καὶ διαιρεῖται, ὥστε αἱ γυναῖκες τὸν διαπερνοῦν διὰ τῶν ποδῶν. Ἀλλ' ἐὰν τὸν παρατηρήσῃς ὅπου εἶναι γλυκὺς καὶ ἥσυχος καὶ ἐξογκώνει βραδέως τὰ ὕδατά του, ἐκεῖ σέβεται ὑπὸ τῶν ἐθνῶν καὶ σταματᾷ τοὺς στρατοὺς των.

Ἐκτοτε αὐτοὶ οἱ λαοὶ ἐχρημάτισαν οἱ πιστότεροι ὑπήκοοι τῆς Βακτριανῆς.

Ἐν τούτοις ὁ βασιλεὺς τῆς Μηδίας ἔμαθεν ὅτι ὁ Ἀρσάκης ἐβασίλευεν εἰς τὴν Βακτριανήν. Ἡ ἀνάμνησις τῆς ὕδρεως τὴν ὁποίαν εἶχε λάβῃ, διηγέρθη εἰς τὴν καρδίαν του. Ἀπεφάσισε νὰ τοῦ κηρύξῃ τὸν πόλεμον, καὶ ἐζήτησε τὴν βοήθειαν τοῦ βασιλέως τῆς Ὑρκανίας.

— Ἐνῶσου μαζί μου, τοῦ ἔγραψεν, ἃς καταδιώξωμεν μίαν κοινὴν ἐκδίκησιν. Ὁ Θεὸς σου προώριζε τὴν βασιλίαν τῆς Βακτριανῆς καὶ εἷς ἐκ τῶν ὑπηκόων μου σοὺ τὴν ἤρπασεν· ἔλθε νὰ τὴν ἀνακτήσῃς.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ὑρκανίας τοῦ ἀπήντησεν.

Ἦθελον εἶσθαι σήμερον αἰχμάλωτος εἰς τὴν Βακτριανήν, ἐὰν δὲν εὕρισκον ἐχθροὺς γενναίους. Εὐχαριστῶ τοὺς Θεοὺς, οἵτινες ἠθέλησαν νὰ ἀρχίσῃ τὸ βασιλείον μου ἀπὸ δυστυχίας. Ἡ δυστυχία εἶναι μήτηρ μας, ἡ εὐτυχία δὲν εἶναι παρὰ μητρὶά μας. Σεῖς μοῦ προτείνετε ἔριδας, αἵτινες δὲν ἀρμόζουν εἰς βασιλεῖς. Ἄς ἀφήσω-

ΙΑΚΩΒΑΡΙΟΣ

ΛΗΜΟΣΕΛΕΚΟΛΑΡΒΑΝΟΠΟΛΙΤΗΣ Εὐδαιμονίαν τοῦ νὰ ἀρέσκωνται καὶ νὰ ἀγαπῶνται.

ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΑΘΕΟΥΡΙΟΥ

Τ Ε Λ Ο Σ .

Παροραμάτων διόρθωσις.

Σελ. 7. σίχ. 6. ἀνάγν. δακρύων. — Σ. 11. σ. 30. ἀν. εἴμεθα. — Σ. 13. σ. 6. ἀν. ἀνοίγων εἰς αὐτήν. — Σ. 15. σ. 26. καὶ Σ. 16. σ. 24. ἀν. Ἡμεθα. — Σ. 28. σ. 3. ἀν. Ἐπανάλαβε. — Σ. 30. σ. 32. ἀν. Προσφιλές. — Σ. 35. σ. 17. ἀν. δορυφόρων καὶ σ. 24. ἀν. πρᾶξιν τινα. — Σ. 38. σ. 18. ἀν. εἰς τὸν. — Σ. 40. σ. 28. ἀν. Μεμφιμοιρεῖτε. — Σ. 45. σ. 18. ἀν. μέμφεσθε.

ΑΓΓΕΛΙΑ.

Ἐκ τῶν ὀλίγων μυθιστορημάτων, ἅτινα συνέγραψεν ἐν τῇ νεότητι καὶ τῷ γηρατι αὐτοῦ, ὁ πολυμαθέστατος καὶ ἐμβριθέστατος Μοντεσκιώ, εἶναι τὸ μικρὸν καὶ ὀψιφανές Ἀνατολικὸν διήγημα, ἐπιγραφόμενον ὁ Ἀρσάκης καὶ ἡ Ἰσμηρία.

Τὸ λίαν τερπνὸν καὶ συνάμα διδακτικὸν τοῦτο Πόνημα, συνετάχθη, ὡς εἰκάζεται, περὶ τὴν δύσιν τοῦ βίου τοῦ Συγγραφέως, καὶ ἐδημοσιεύθη μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ υἱοῦ του. Σκοπὸν δὲ προϋτίθετο δι' αὐτοῦ ὁ Συγγραφεὺς ν' ἀναδείξῃ μετὰ πολλῆς εὐφυΐας καὶ ὀρθογνοίας τὸν θρίαμβον τοῦ ἐν τῇ Ἀνατολῇ συζυγικοῦ ἔρωτος, καὶ τὸν δεσποτισμὸν νομιμοποιούμενον διὰ τῆς ἀρετῆς, ἀφοσιουμένης ὑπὲρ τῆς εὐδαιμονίας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους.

Ἡ ἐπανειλημμένη ἀνάγνωσις τοῦ συντόμου μὲν, πλὴν μεστοῦ ἐκ λαμπρῶν ἰδεῶν καὶ ὠραίων εἰκόνων χαριεστάτου τούτου διηγήματος, τοῦ καὶ ἀρκούντως ἀξιοσυστάτου ἐκ μόνου τοῦ ὀνόματος τοῦ διασέμου Συγγραφέως, διηγείρεν εἰς τὴν ψυχὴν μου τὴν ζωηρὰν ἐπιθυμίαν τοῦ νὰ μεταφράσω αὐτὴ, καὶ νὰ τὸ προσφέρω εἰς τοὺς περὶ τὰ τοιαῦτα ἡδυνομένους ὡς πρωτόλιον τῶν ἰδιαιτέρων μελετῶν μου. Ὅθεν ἐμφανιζομένη πρὸς τὸ φιλόμουσον κοινὸν μετὰ δέους καὶ συστολῆς, καὶ ἐπικαλουμένη τὴν συνδρομὴν του, εὐελπιστῶ ὅτι θέλει ἐνθορρύνει τὸν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ καὶ ὠραίου ζῆλον δεκαεπταετοῦς νεάνιδος.

Τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος Πόνημα θέλει ἀπαρτίζεσθαι ἐξ 60 ὡς ἑγγίστα σελίδων. Περί δὲ τὸ τέλος θέλουν δημοσιευθῇ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν συνδρομητῶν.

Ἡ τιμὴ ἐκάστου σώματος προσδιορίζεται εἰς μίαν δραχμὴν, πληρωτέαν μετὰ τὴν παράδοσιν.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ τῇ 26 Μαΐου 1875.

ΑΣΠΑΣΙΑ ΗΛΙΑ ΖΕΡΒΟΥ ΙΑΚΩΒΑΤΟΥ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΩΝ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ (α).

ΚΕΦΑΛΛΗΝΙΑΣ.

Αἰκατερίνη Δεστούνη	1
Ἑλένη Μεταξά	1
Ἀμαλία Γ. Ἰγγλέση Σώμ.	6
Πηνελόπη Μοντεσάντο	1
Ἀγγελικὴ Σ. Σκλάβου	6
Ἰπατία Ῥαζικότσικα	1
Ἀνθ. Δ. Βοθρωντῶ	5
Ἀδελφαῖδε Ἰγγλέση	1
Ἄννα Γ. Φωκά	3
Μαρία Χαρκοπού	1
Ἀθηνᾶ Βαλσαμάκη	3
Γρατισιόζα Μ. Ἀννίνου	1
Αἰκατερίνη Γ. Δαλλαδέτσημα	2
Ἄννα Σ. Λιθαδᾶ	1
Μαρία Π. Φωκά	2
Κ. Τυπάλδου Χαριτάτου	1
Μπέλλα Σ. Περιστιάνου	2
Ἰουλία Καρανδινού	1
Μαρία Καρούσο	2
Αἰκατερίνη Γ. Βουτσινᾶ	1
Αἰκατερίνη Κρασά	1
Σοφία Μεταξά Βαλσαμάκη	1
Εἰρήνη Τυπάλδο Ἀλεξανδράτο	1
Βασιλικὴ Adamopulo	1
Λορέντζος Μ. Βαλσαμάκη	1
Αἰκατερίνη Δ. Κούπα	1
Καλλιῶπη Δ. Ἀντίπα	1
Πολύμνια Ν. Κούπα	1
Ἀσπασία Σπυρίδ. Πρετεντέρη	1
Ὀλυμπιάς Ν. Βαλσαμάκη	1
Κορίνα Ν. Λοβέρδου	1
Ἑλένη Μ. Πινιατόρου	1
Μαριέτα Γ. Πήλικα	1
Σοφία Χ. Χαράκτου	1
Ῥεγκίνα Ὀκταβιάτου Ἀνδρέου	1
Ἀντζουλέτα Κοζάκη Τυπάλδο	1
Μαρία Σ. Φωκά	1
Σοφία Μονόπωλη	1
Ἄννα Νικολετᾶτο	1
Εὐαγγελία Ἀντωνίου Μακρῆ	1
Οὐρανία Σδρίν	1
Αἰκατερίνη Ἀδ. Τρωϊάνου	1
Ἄννα Χαριτάτο	1
Μανδάνη Θεοδ. Πεφάνη	1
Μαρία Σ. Κουρῆ	1
Ἀμαλία Ν. Μπαρμπάτη	1
Ἀσπασία Γ. Βοθρωντῶ	1
Ἑλένη Α. Πανᾶ	1
Ἀμαλία Α. Θεοφιλᾶτο	1
Ἄννα Κ. Κατσίγερα	1

(α) Λυπούμεθα ὅτι ἕνεκα τοῦ δυσαναγνώστου τινῶν ὀνομάτων, ἡ-
μεῖς ἐπαλείψωμεν αὐτὰ, καὶ ἕτερα ἴσως νὰ καταχωρήσω-
μεν ἐσφαλμένως, πλὴν οἱ Κ. Κ. συνδρομηταὶ ὀφείλου νὰ αἰτιωνται
ἐκ τούτου, ὅτι οἱ ὀνόματι οὗτοι εὐπρεπῶς νὰ σημειώσωσι καθαρῶς αὐτὰ.

ΙΑΚΩΒΑΤΕΙΟΣ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΒΥΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ ΔΗΕΟΥΡΙΟΥ

Ντζόγια Σολομού	1	Ἀνδρέας Ι. Καρούσος	1
Ντζογιάννα Ἰγγλέση	1	Γ. Κουταβάς	1
Ἀθηνᾶ Ευδιᾶ	1	Διονύσιος Ν. Σπηνέλης	1
Ἀγγελικὴ Μεταξᾶ	1	Γεώργιος Δεστούνης	1
Ἑλένη Μαντζαβίνου	1	Γεώργιος Δ. Βοθρωντὸς	1
Σπυριδοῦλα Γ. Λυκιαρδοπούλ.	1	Γεώργιος Χωραφᾶς	1
Ἀραβέλλα Βεντούρα	1	Σπυρίδων Σκιαδᾶς	2
Ἑλένη Κατσαίτη	1	Θεμιστοκλῆς Ν. Μεταξᾶς	1
Ἀγγελικὴ Δ. Καρανδινού	1	Σπυρίδων Μοντεσάντος	1
Π. Μαυροκέφαλος	1	Πέτρος Ν. Μοντεσάντος	1
Μαρ. Κ. Ἰγγλέσης	1	Β. Σ. Π. Καρύδης	6
Φίλ. Αὐγερινός	1	Παναγῆς Ν. Σολομός	1
Νικόλαος Γ. Δαυῆς	1	Ἰωάννης Α. Φωκᾶς	1
Εὐαγγελινὸς Δ. Μαντζαβίνος	1	Παναγῆς Κοσμετάτος	1
Ἀλεξάνδρος Πόγγης	1	Γεράσιμος Μ. Βουῆς	1
Γεώργιος Γ. Χοιδᾶς	1	Γεώργιος Ι. Ἰγγλέσης	4
Σ. Ἰγγλέσης	1	Παναγιώτης Βεργωτῆς	2
Κωνστ. Κ. Ζούλας	1	Νικόλαος Κ. Ἀννίνος	1
Σπυρίδων Γ. Ἀντίπας	1	Νικόλαος Μαυροκέφαλος	1
Μιχαὴλ Ταραζῆς	1	Γεράσιμος Α. Κουντούρης	2
Νικόλ. Δ. Ζερβὸς Διναρδάτος	1	Παῦλος Ν. Μοντεσάντος	1
Ἰωάννης Π. Κορκοτσάκης	1	Γεώργιος Δ. Χοιδᾶς	1
Σπυρίδων Ν. Ἀρτινός	1	Πλάτων Δρακούλης	1
Σπυρίδ. Β. Μακρῆς Κουγιανός	1	Δημήτριος Π. Ἀσσάνης	1
Ἀνδρέας Μακρῆς Κουγιανός	1	Δημήτριος Π. Ραζῆς	1
Πέτρος Γ. Παυλάτος	1	Ἀντώνιος Φορέστης	1
Διονύσιος Ι. Κατραβᾶς	1	Εὐαγγελινὸς Ἀννίνος	1
Γεράσιμος Σ. Βαλσαμάκης	6	Θεμιστοκλῆς Μαράτος	1
Γεράσιμος Μ. Ἰγγλέσης	2	Μάρκος Μυλωνᾶς	1
Γεράσιμος Δαλλαδέτσιμας	3	Σπυρίδων Ι. Α. Μπέτσης	1
Παναγῆς Ἀννίνος	3	Χαράλαμπος Ποταμιάνος	2
Γεράσιμος Χριστοδουλάτος	1	Ἰωάννης Δαμουλιάνος	1
Δ. Σ. Ζερβὸς	2	Νικόλαος Ταραζῆς	1
Γ. Ε. Ἀραβαντινός	2	Ἰωάννης Ἀγγελάτος	1
Δ. Δ. Χοιδᾶς	1	Παναγῆς Ν. Ἀγγελάτος	1
Δ. Π. Σολομός	1	Νικόλαος Θ. Αὐλιχός	2
Σ. Γιαννάτος	1	Π. Πάλλικας	2
Ἰωάννης Η. Κοσμάτος	1	Παναγῆς Ι. Α. Ζερβός	1
Γ. Δ. Ντζουγαννάτος	1	Νικόλαος Χαροκόπος	1
Γεράσιμος Δασκαράτος	1	Γ. Ρ. Ἀντίπας	1

Χαράλαμπος Σ. Αὐλιχός	2	Εὐαγγελινὸς Γ. Λούζης	2
Ἰωάννης Γ. Πυλαρινός	1	Ἀλοῖζης Σ. Γαλάτης	2
Γεράσιμος Δ. Κομητόπουλος	1	Ἀνδρέας Ι. Σδρίν	1
Σπυρίδων Δεσύλλας	1	Γεράσιμος Γ. Ἰγγλέσης	2
Γεώργιος Γ. Αὐλιχός	2	Γ. Ι. Βρανᾶς	1
Γ. Σ. Μομφερόττος	1	Ν. Ντσογαννάτος	4
Νικόλαος Ἀννίνος Χωραφᾶς	3	Γεώργιος Παναγιωτάτος	1
Ἰωάννης Ν. Ραζῆς	1	Θ. Φωκᾶς	1
Ἀνδρέας Τ. Α. Ευδιᾶς	1	Π. Δαλλαπόρτας	1
Δαρ. Καρανδινός	1	Ι. Α. Τσαγκαράκης	1
Παναγῆς Σ. Δαμουλιάνος	1	Π. Ε. Λιθιεράτος	1
Ε. Ι. Πατρίκιος	1	Σπυρίδων Ν. Νικολετάτος	1
Διονύσιος Ζύγουρας	1	Δημήτριος Χ. Γεωργουλῆς	4
Νικόλαος Τρίκαρδος	1	Ν. Μομφερόττος	4
Ἰωάννης Γ. Μπόσσης	1	Μάρκος Ε. Μεταξᾶς	1
Π. Μ. Γκεντιλίνης	4	Γεράσ. Χωραφᾶς Ῥακαντζῆς	2
Σοφοκλῆς Σ. Πόγγης	1	Κοσμάς Τ. Χαριτάτος	1
Γεράσιμος Σ. Λιθιεράτος	1	Ἀπ. Γεωργόπουλος	1
Ν. Σ. Πανᾶς	1	Γεώργιος Σ. Μαζαράκης	1
Ἰωάννης Καρανδινός	2	Ἰωάννης Η. Χέλμης	1
Παναγῆς Σ. Ἀλεξανδράτος	1	Α. Φωκᾶς Στεφάνου	1
Γ. Α. Χέλμης	1	Εὐαγγελινὸς Μακρῆς	1
Σ. Π. Ἰγγλέσης	1	Ἰερώνυμος Κονιδάρης	1
Γεώργιος Φλωριάς	1	Ἀναστάσιος Ποταμιάνος	4
Γεώργιος Ἀσπυμακόπουλος	2	Σπυρίδων Ν. Δαλλαπόρτας	1
Ἰω. Δασκαράτος	1	Παναγῆς Βρετῆς	1
Δ. Μεληδόνης	1	Γεώρ. Δ. Κουμπάρης Ἀρτινός	1
Δημήτριος Λιθαδᾶς	1	Γεράσιμος Μουσούρης	1
Εὐαγγελινὸς Βρυώνης	2	Νικόλαος Π. Γιαννουλάτος	1
Ν. Δεληγιώργης	1	Γεράσιμος Χ. Χωραφᾶς	1
Π. Μεταξᾶς	1	Παναγῆς Μαζαράκης	1
Σπυρίδων Δ. Λιθιεράτος	1	Ἀνδρέας Καλογρηᾶς	1
Δ. Ι. Ἀδελφίνης	1	Γεράσιμος Φ. Λιθιεράτος	1
Σ. Α. Καθβαδιάς	1	Μιχαὴλ Λευκόκοιλος	2
Χαράλαμπος Α. Παγουλάτος	1	Α. Μ. Παπαδημόπουλος	1
Κ. Τ. Πρετεντέρης	1	Παῦλος Ευδιᾶς Τυπάλδος	1
Μ. Μεληδόνης	1	Γεώργιος Τ. Ἀλιφρονιάτος	1
Χαράλαμπος Σ. Μαζαράκης	1	Γεώργιος Σ. Κεφαλᾶς	1
Δημοσ. Καρανδινός	1	Ἀνδρέας Γ. Δαλ. Ὀκταβιάτος	1
ΜΟΥΣΕΙΟ Ἰωνίου	1	Ἀναστ. Τυπάλδ. Πρετεντέρης	1

A. Φ. Κεφαλάς	1	N. Παγανέλης	1
M. Ροχωτάς	1	N. Δεληγιώργης	1
Πέτρος Χαριτάτος	1	Γεράσιμος Δ. Θωδωρακάτος	1
Ιωάννης Τυπάλδος Φορέστης	1	Βασίλειος Χ. Δεσύλλας	1
Χαράλαμπος Ι. Κουρούλης	1	Όθων Φ. Τρόνος	1
Σπυρίδων Ν. Κατσαίτης	1	Νικόλ. Ίγγλέσης	1
Ηρακλής Α. Λιναρδάτος	1	Π. Δομενεγίνης	6
Βασίλειος Ι. Κλαδάς	1	Ι. Δ. Δρόσος	1
Δ. Δ. Ευδιάς	1	Α. Κατσαίτης	1
Κ. Τ. Αύλιχος	1	Γεώργιος Α. Ζερβός	6
Γεράσιμος Ι. Πολυκαλάς	1	Παναγής Δαλλαπόρτας	2
Χαρ. Τ. Μιλιαρέσης	1	Νικόλαος Ντσανετάτος	1
Χαράλαμπος Άντ. Κεφαλάς	1	Στελιανός Φαύρος	1
Ιωάννης Ι. Λούζης	1	Νικόλαος Δημουλάς	1
Α. Λιθαδάς	1	Γερ. Β. Μάρ.	1
Σ. Άρδαβάνης	1	Νικόλαος Μαρτάκας	1
Γεράσιμος Σ. Περιστιάνος	1	Άνδρέας Φλαμιάτος	1
Σπυρίδων Δ. Άραβαντινός	1	Γεώργ. Σμόλιας Ένωματάρχης	1
Ζήσιμος Σ. Παρτίδος	1	Θεοτόκης Μ. Γκόλας	1
Θεόδωρος Τυπάλδος Μπασιάς	1	Άλέξης Δαμουλιάνος	1
Ίερώνυμος Σκουτέρης	1	Θεμιστοκλής Γεωρ. Γκόγκας	2
N. Μουρερρόχτος	1	Σπυρίδων Σαούλης	1
Σπυρίδων Ν. Δαλλαπόρτας	1	Μιχαήλ Βελιανίτης	1
Ίερώνυμος Λοβέρδος	1	Δημήτριος Χ. Καβαλλιεράτος	1
Π. Δαλλαπόρτας	1	Γεώργιος Α. Παντελάτος	1
Χ. Α. Βονιτσιάνος	1	Ιωάννης Σ. Θεοδοσιάτος	1
Α. Προκόπης	1	Δρ. Σ. Γ. Μαζαράκης	1
Γ. Βουτσινάς	1	Ιωάννης Α. Καβαλλιεράτος	2
Π. Ε. Λιθιεράτος	1	Ιωάννης Ζερβός Ντσανετάτος	1
Π. Ραζηκότσικας	1	Παναγής Ζερβός Ντσανετάτος	1
N. Πανούρης	1	Αριστοτέλης Α. Ζερβός	2
Ι. Καρούσος	1	Γ. Μ. Βαλσαμάκης	1
Π. Λοβέρδος Μαράτος	1	Παναγής Η. Ίγγλέσης	1
Χαρ. Γ. Άννινος	1	Κωνσταντίνος Β. Ίγγλέσης	1
Φαράνδος Χοϊδάς	1	Παύλος Δ. Κούπας	1
Φ. Ν. Προκόπης	1	Διονύσιος Ι. Ασάνης	1
Παν. Η. Χοϊδάς	1	Παναγής Γ. Λοβέρδος	1
Κωνστ. Δαλλαπόρτας	1	Μιχαήλ Ι. Δαρεντιάτος	1
Κ. Ν. Ποταμιάνος	1	Σπυρίδων Γ. Μοντεσάντος	1
Σ. Ι. Μοντεσάντος	1	Νικόλαος Ζούλας	1

Άναστάσιος Ραζής	1	N. Μ. Δημητριάδης	1
ΚΕΡΚΥΡΑΣ.		Χαράλαμπος Πανδοβάνος	1
		Σπ. Δ. Μπαλιτάς.	1
		Άλέξανδ. Ρόγκος Ξενοδόχος	1
Σοφία Γερακάρη	3	Γεράσιμος Σάντης	1
Άγγελική Ίωαννίδη	3	Γεώργιος Κάφνης	1
Έλισάβετ Κεφαλά	2	Άδαμάντιος Ρεμαντάς	1
Άντιόπη Ίωαννίδη	1	Γεώργιος Κουμμετάκης Ένωμ.	1
Ίωάννα Ν. Μανιάκη	1	Νικόλαος Κερκούρας	1
Θηρεσία Μ. Καλλονά	1	Άδελφοί Καποδίστρια	1
Έλισάβετ Κόνδη Γιαλινά	1	N. Α. Οικονόμος	1
Αιμυλία Κασταμωνίτου	1	Ευστάθιος Μάνεσης	1
Άμαλία Παραμυθιώτη	1	Άναστάσιος Δεσύλλας	1
Μαρία Γ. Καλογεράτη	1	Γεώργιος Άλέξης Ζωέμπορος	1
Έλένη Σερεμέτη	1	Άθανάσιος Α. Παπαδόπουλος	1
Β. Δαμίρης Έμπορ.	2	Γεώργιος Βάσος	1
Δημ. Μ. Οικονόμου	1	Άνδρέας Χ. Νικολάκης	1
Νικ. Ι. Κουρής	1	Άναστάσιος Γαγγιάδης	1
Σπυρίδων Θ. Ζερβός	1	Άλέξανδ. Πολίτης π. Ίωάννου	1
Α. Τετράδης γραμμ. Ταμ.	3	Θεόδωρος Ι. Καντώνης	1
Άναστάσιος Διασής Αστυνόμ.	2	Θεμιστοκλής Ζερβός Ζυμάρης	1
N. Κ. Λάμπας Διευθ. Μηχαν.	1	Ίωάννης Βερούλ	3
Άθ. Τεμπονέρας	2	Νικόλαος Κουαρτάνος	1
Σπυρίδων Γ. Βασιλάς	1	Ευστάθιος Ι. Γαρδικής	1
Γεράσιμος Ματσούκης	2	Νικόλαος Τριαντάφυλλος	1
Πλάτων Λαβράνος	1	Σπυρίδων Π. Δεσύλλας	1
Α. Στανέλος έφορ. τής Βιβλιοθ.	1	Ευθύμιος Μαυρογιάννης	1
Άν. Βερίκιος Δικηγόρος	1	Σπυρίδων Α. Νικολάου	1
Γεώργιος Χ. Κωστής έμπορος	1	Περικλής Καρύδης	1
Θ. Τσιτσίνιας έμπορος	1	Άλέξανδρος Α. Μαυρογιάννης	1
Διονύσιος Γαρζώνης	1	N. Ίερεύς Βασιλάκης	1
Α. Παντσάρας ύπολοχαγός	2	Σπυρίδων Ν. Καρύδης	1
Ίωάννης Ζούλας	1	Παναγής Ραφτόπουλος	1
Μιχαήλ Θεοτόκης	1	Βασίλειος Α. Περίδης	1
Π. Καλογρηάς Ταμίας	1	Άνδ. Γαρζώνης	1
Άντώνιος Δ. Γογγάκης έμπορ.	1	Γεώργιος Παδοβάς	1
Ίω. Σ. Τσακίρης	1	Σπυρίδων Β. Τεμπονέρας	1
Δημήτριος Θ. Ζερβός	1	Σ. Ριβέλλης	1
Γερ. Ζωγής	1	Γεώργιος Α. Τρύφωνας	1
Λαζάρης Χ. Κονοφάος	1	Γεώργιος Λομβέρδος	1

Ιωάννης Κόλλας	1	Κ. Κω. Τσαβέλλας	1
Σωτήρ Μπολέτης	1	Δημήτριος Μπονάρος	1
Σπυρίδων Κατωπόδης	1	Κων. Χρ. Δημητριάδης Λοχίας	1
Σπυρίδων Ίω. Κρητικός	1	Βασ. Τσούφης Ξενοδοχ. Κωνς.	1
Θ. Μπάρκας	1	Α. Τρύφωνας	1
Παν. Μανολόπουλος	1	Στέφανος Δ. Θεοτόκης	1
Άρτέμιος Δεσύλλας	1	Σπυρίδων Παπούλης	1
Γεώργιος Λάμπρος	1	Σπυρίδων Α. Βασιλης	1
Σπυρίδων Μελισσηνός	1	Κ. Α. Βασιλάκης	3
Δημ. Θ. Μαυρογιάννης	1	Ιωάννης Παλτάς	1
Σπυρίδων Π. Μαυρογιάννης	1	Μιλ. Καπότσαρης	1
Μάρκος Ν. Τσερούτης	1	Στομάτιος Ματιάτος	1
Σπυρίδων Δ. Δημισιάνος	1	Σ. Πότσης	1
Δημήτριος Μακρής Σπυρίδων.	1	Κοσμάς Πετράτος	1
Σπυρίδ. Μακρής π. Ιωάννου	1	Κωνσταντίνος Μεταλλινός	1
Αύγουστίνος Άλεξάνδερ	1	Στέφ. Θ. Θεοτόκης	1
Σπυρίδων Δ. Έλευθερίου	1	Διονύσιος Βέγιας	1
Νικόλαος Μ. Δεσύλλας	1	Άλέξανδρος Δ. Μπόικος	1
Αντώνιος Κ. Μπαμίλας	1	Α. Σ. Βούλγαρης	1
Χ. Α. Θεοδόσης	1	Γ. Άννης Χωραφάς	1
Άλέξανδρος Άγαπητός	1	Θεοδόσιος Άντωνιάδης	1
Γεώργιος Σάββας	1	Χ. Μεϊντάνας	1
Χρήστος Κ. Παπαγεωργίου	1	Νικόλαος Βλάσσης	1
Giovanni Visconti Dentista	1	Θεόδωρος Δ. Δημουλήτσας	1
Παναγής Τσιτσινίας	1	Παναγιώτης Ν. Κουτσουβέλης	1
Χ. Μ. Ζαχαρίας Ξενοδ. Κωνς.	1	Ιωάννης Ποφάντης	1
Σπ. Ζ. Μπακάλης	1	Δ. Πάσχος	1
Α. Πιέρρι	1	Δημήτ. Παππανικόλας Ίατρος	1
Γεώργιος Βραδής	1	Β. Παππαδόπουλος Πρόεδ. Πρ.	1
Σπυρίδων Τσίφρας	1	Λεωνίδας Βλάχος	1
Παναγιώτης Ζαβιτσιάνος	1	Ιωάννης Βερονίκης	1
Γεώργιος Ρίχης	1		
Σπ. Ν. Βρυάκης	1	ΑΘΗΝΩΝ.	
Σπυρίδων Χ. Νίκος	1		
Γεώργιος Ριτσιαρδόπουλος	1	Αίμυλία Παγύ	6
Άλέξανδρος Τόμπρος	1	Έλενη Σκουζέ	6
Κωνσταντίνος Λαττόρης	1	Μαγδαλινή Ι. Θεοφιλάτου	2
Γεράσιμος Βουτσινάς	1	Αναστασία Μιχαηλίδου	1
Π. Μ. Μαντζαβίνος	1	Φρόσω Ηλιάδου	1
Νικόλαος Μακρής	1	Μαρία Μαστίνου	1

Π. Α. Καψάλης	1	Άναστ. Στασίνας Κομιλήρης	1
Σωτήριος Νικολόπουλος	1	Περικλής Κανδακίτης	1
Κ. Γ. Σκουζές	1	Διονύσιος Ι. Μάργαρης	1
Β. Νάζος	1	Ι. Δημόπουλος	1
Γεράσιμος Βλάχος	4	Χαράλαμπος Σ. Στράνης	1
Ιωάννης Κωστής	3	Σπυρίδων Μερκέτης	1
Φιλίμων Μοζαράκης	2	Διονύσιος Στραβοπόδης	1
Γ. Μαντζαβίνος Κολένδης	6	Άναστάσιος Καλέντσης	1
Ι. Ν. Θεοφιλάτος	2	Κωνσταντίνος Μαμάκης	1
Παναγιώτης Άσυλάνης	1	Νικόλαος Περισιτιάνος	1
Σπυρίδων Μ Βαλδισέρας	1	Νικόλαος Κεφαλλινός	1
Σπυρίδων Ν. Καρύδης	1	Γεώργιος Σφήκας	1
Μιχ. Σταυρόπουλος	1	Ιωάννης Τσακασιάνος	1
Ίαννόδωρος Ζάνης	1	Άναστάσιος Κοπανάς	1
Γεώργιος Λεονταράκης	1	Σπυρίδων Γ. Τριάντης	1
Ε. Μ. Δίπλας	1	Dionisio S. Chioti	1

ΖΑΚΥΝΘΟΥ.

Άδαμαντίνα Μινώτου	2	Α. Δ. Γεροντικός δεκανεύς	4
Κωνσταντ. Μανιάκης δικας.	1	Γεώργιος Κοτσίρης	1

Ιωάννης Κασσιμάτης Άνθ.	1		
Έπαμινώνδας Νικολαΐδης	1	ΕΝΕΤΙΑΣ.	
Έλλάνικος Μυρτίλος	1		

Διονύσιος Ι. Ν. Μιχαλόπουλος	1	Μαρία Δαλλαλέτσ. Άλονέντη	5
Δημήτριος Παλαδινός	1	Μαρία Διαμαντίδου	1
Άνδρέας Ν. Γκέστης	1	Ειρήνη Ζερβού	1
Στέφανος Βολδούς	1	Άγγελική Φορέστη Μοροζίνη	1
Διονύσιος Βολτέρας	1	Σπυρίδων Δαλλαδέτσιμας	5
Άνδρέας Ι. Δ. Θεοδόσης	1	Φ. Ν. Βερέττας	2
Α. Γρηγοράκης Γραμ. Νομαρ.	1	Άντωνάκης Λιαππίδης	1
Άλ. Γιαννόπουλος έμπορος	1	Φραγκίσκος Βλαντής	1
Άρ. Μαυρομάτης	1	Εύγ. Περδικάρης Άρχιμανδρίτ.	1
Δημήτριος Ρώσσης	1	Παναγής Τ. Φορέστης	1
Α. Ι. Γαλιάτσας	1	Δημήτριος Βαϊκούσης	1
Ευαγγελινός Γρέζης	1	Κωνσταντίνος Μπλέσσας	1
Διονύσιος Κασσιμάτης	1	Α. Γιαννιώτης	1
Πέτρος Βάρφης	1	Ν. Γιαννιώτης	1
Δημ. Παπαθεοδώρου Καθηγ.	1	Μάρκος Δ. Ζερβός	1

